श्री[1]गुरुभ्यो नमः[2] ।

॥ श्रीशक्तिसङ्गमतन्त्रम्[3] ॥

॥ ताराखण्डः ॥ २ ॥

2 भाग

~~26/2~~

श्री नं 26

जयतु संस्कृतम्
२०५५
कुमारीगाल शाखा

वर्ता वै २
भाग २

तारारवण्ड: ॥२॥ को

भाग २

[illegible]

०४८/१०/१९

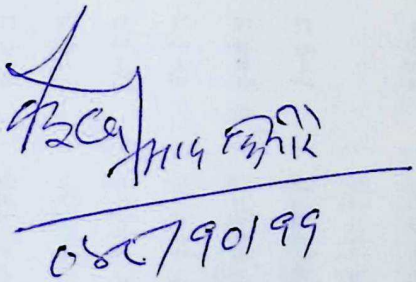

एकोनविंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि आरार्त्तिकविनिर्णयम् ।

श्रीशिव उवाच ।

दशदीपै[1]र्विंशतिभिः पञ्चभिर्नवभिश्च वा ॥ १ ॥

अष्टभिस्तत्त्वसंख्याभिः कुर्यादारार्त्तिकं बुधः ।
[2]त्रिकोणं चैव षट्कोणं मध्ये विन्दुं निपातयेत् ॥ २ ॥

तत्तद्विद्यामयैर्यन्त्रैर्विशेषार्घ्यमयेन वा ।
आ[3]दौ तु भैरवीयन्त्रं[4] चक्रमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ ३ ॥

समस्तयोगिनीचक्रे परिवारसमन्विते ।
आरार्त्तिकं गृहाणेदं देवते प्रीतिहेतवे ॥ ४ ॥

मन्त्रेणानेन देवेशि कुर्यादारार्त्तिकं बुधः ।
माषैस्तिलैस्तण्डुलैर्वा गोधूमैर्यवजैरपि ॥ ५ ॥

ओदनोत्त्याः शर्करोत्त्या हारिद्राः केशरोद्भवाः ।
अष्टगन्धोद्भवा गौड़ा दीपा यत्नेन कारयेत् ॥ ६ ॥

दीपानां रक्तपीतानां वश्यस्तम्भाभिधं[5] फलम् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ७ ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि पात्रसिद्धेस्तु[6] लक्षणम् ।

श्रीशिव उवाच ।

पात्रं तेजोमयं पश्येत्पात्रसिद्धेश्च लक्षणम् ॥ ८ ॥

तत्पात्रबिन्दुग्रहणादेति देवस्वरूपताम् ।
ऊर्ध्वोर्ध्वक्रमणं भू[7]यात्पात्रस्पर्शनमात्रतः ॥ ९ ॥

मृतरूपोऽपि देवेशि पात्रस्पर्शेन जीवति ।
दुर्जना भैरवा विद्यापात्रं पश्यन्ति दीपवत् ॥ १० ॥

महा[8]ज्वालानिभं पश्येद्दे[9]वताहस्तदर्शनम् ।
षडङ्गमपि संपश्येत्तत्र निर्यातितेजसि ॥ ११ ॥

तेजोमध्ये समुद्यन्ति साधकाग्रे न संशयः ।
पात्रं चलति देवेशि देवताग्रेऽतिसादरम् ॥ १२ ॥

[1] A °र्घं । [2] A omits six lines. [3] U हा° । [4] U °वं पात्रं । [5] U देवस्य भाषितं । [6] U °द्धोक्त । [7] A °णोद्भू° । [8] A सदा । [9] A वश्ये दे° ।

वाणीं वदति देवेशि शान्तिस्तोत्रमयीं पराम् ।
दुष्टान्धीकरणं देवि मांसानां करवीरताम् ॥ १३ ॥

मद्यानां दुग्धतामेति मत्स्यानां मूलकन्दताम् ।
यागे[1] भैरवता देवि शक्तौ दीपस्वरूपता ॥ १४ ॥

होमकुण्डस्वरूपत्वं मंत्राश्वा[2] तत्त्वरूपता ।
देवतारूपता देवि पात्रसिद्धेरियं मता ॥ १५ ॥

पात्रमासाद्य देवेशि यन्त्रं[3] पीठे निवेशयेत् ।
बीजहीनं तु यद्यन्त्रं तद्यन्त्रं शववद्भवेत् ॥ १६ ॥

बीजयुक्तं सिद्धिरूपं सजीवं परिकीर्तितम् ।
जीवचक्रं यथा देवि तथा यन्त्रं सजीवकम् ॥ १७ ॥

प्रसिद्धप्राचीमार्गेण केरले बीजलेखनम् ।
कल्पिता प्राक्रमेणैव गौड़काश्मीरयो[4]र्लिपिः ॥ १८ ॥

स्वसाम्मुख्यक्रमेणैव चैतन्ये बीज[5]मेलनम् ।
स्ववामदक्षभेदेन नन्दनाथे[6] क्रमाल्लिपिः ॥ १९ ॥

देवतादक्षवामाख्यक्रमाच्चिद्वृन्[7]भरवौ ।
एवं लेख्यक्रमज्ञानात्पूजनात्तत्र सिध्यति ॥ २० ॥

ध्यानरूपा महाविद्या यद्विन्दौ दिव्य[8]रूपताम् ।
रूपमासाद्य देवेशि सदा तिष्ठति यत्र वै[9] ॥ २१ ॥

यत्किंचित् लेखनेनैव तदेव सिद्धिदायकम् ।
यन्त्रसिद्धिरियं देवि लक्षणाभिः क्षणे क्षणे ॥ २२ ॥

भवन्ति सिद्धिरूपाणि देहसिद्धिकराग्रके ।
रहस्यातिरहस्ये च रहस्यं योनिवत्कुरु ॥ २३ ॥

इति संक्षेपतः प्रोक्तं घटसिद्धिं शृणु प्रिये ।
यद्घटस्थापनेनैव देवता करगा भवेत् ॥ २४ ॥

सर्वचक्रं[10] सर्वरूपं सर्वदेवमयं शिवम् ।
आनन्दभैरवं पश्येद् घटमध्ये निरन्तरम् ॥ २५ ॥

तेजःस्वरूपो वाञ्छा[11]ख्यो मणिः कल्पलतामयः ।
सुधारसमयीं वाणीं अमृतस्यन्दनिर्झराम् ॥ २६ ॥

वाणीं वदति देवेशि देवतानां निवेदनात्[12] ।
स्वयं करोति देवेशि स्वयं नी[13]लासमो घटः ॥ २७ ॥

1 B छागे । 2 B मताश्वी । 3 U पंच° । 4 A केरलयो° । 5 U जीव° ।
6 D °र्थ । 7 U °चैतन्य° । 8 U देव° । 9 U यन्त्रवत् । 10 A वक्रं । 11 D वक्षा° ।
12 A निवन्धनं । 13 D ली° ।

तद्गे[1]हगमनाद्देवि[2] मूको[3] वदति[4] शारदाम् ।
सहस्रशतधारां च[5] महाश्रुतिधरो घटी ॥ २८ ॥

घटसिद्धिरियं प्रोक्ता सर्वशास्त्रमयी[6] भवेत् ।
षोडशोपचारसिद्धिर्बलि[7]सिद्धिस्तथैव च ।
भवत्येककरे देवि किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २९ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहेशतारासंवादे आरात्रिकविनिर्णयो नाम एकोनविंशतिः पटलः ।

[1] D °हे° । [2] AD °देव । [3] B मुक्तो; D मृतको । [4] A वन्दति । [5] B °रेव । [6] U °क्षमो । [7] D र्वाणी° ।

विंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

दशविद्यादिकं देव दश वै शक्तयः प्रभो ।
पुरैव कथिताः स्वामिन् तत्क्रमान्[1] वद साम्प्रतम् ॥ १ ॥

श्रीशिव उवाच ।

रहस्यातिरहस्यं च कथ्यते तव भक्तितः ।
महानीलक्रमेणैव कालिका सिद्धिदायिनी ॥ २ ॥
महानीलक्रमो देवि द्विविधः परिकीर्तितः ।
सकलो निष्कलश्चेति तत्क्रमं शृणु पार्वति ॥ ३ ॥
खड्गहस्तः शिरोन्यस्तः सर्वदा मुक्तकुन्तलः ।
सदा मांसासवोल्लासहृदयाघूर्णलोचनः ॥ ४ ॥
सिन्दूरतिलकं भाले पाणौ तु मदिरारसः ।
न करोति नरो यस्तु स कथं मम पूजकः ॥ ५ ॥
[2]रात्रौ पर्यटनं चैव रात्रावेव[3] प्रपूजनम् ।
न करोति नरो यस्तु स कथं मम पूजकः ॥ ६ ॥
[4] * * * * [5] कर्म शक्तेरालिङ्गनं तथा ।
न करोति नरो यस्तु स कथं मम पूजकः ॥ ७ ॥
सिन्दूरबिन्दुं भ्रूयुग्मे स्वयम्भूमुनि[6]पत्रकम्[7] ।
रक्तचन्दनजं चापि त्रिपुण्ड्रञ्च ततोपरि ॥ ८ ॥
कुचन्दने[8] कज्जलस्य बिन्दुर्देयो महेश्वरि ।
धूपाङ्गारत्रिपुण्ड्रस्य सत्त्वस्थाने प्रदापयेत् ॥ ९ ॥
महानील[9]क्रमे देवि तिलकः[10] परिकीर्तितः ।
श्मशानशायी मांसाशी संविदानन्दमानसः ॥ १० ॥
* * पश्यन् स्पृशन् गच्छन् सर्वकालं जपं चरेत्[11] ।
* * रमन् श्मशानस्थो मृदुचूडकसंयुतः ॥ ११ ॥
दन्ताक्षमालया देवि राजदन्तेन मेरुणा ।
मालां कृत्वा जपेद्देवि सदा ताम्बूलचर्वकः ॥ १२ ॥
कपालपात्रं सम्पूज्य[12] सदा ताम्बूलचर्वकः ।
कपालपात्रं सम्पूज्य वीरसाधनतत्परः ॥ १३ ॥
कपालमालाभरणो * * * तत्परः ।
सिन्दूरतिलकं भाले पाणौ तु मदिरारसः ॥ १४ ॥

[1] B स्वक्रमात् । [2] D omits four lines. । [3] U °त्रौ चैव । [4] A omits two lines. । [5] Omitted. [6] B द्युति° । [7] A युग्मकं । [8] U चन्दनेन । [9] D चीन° । [10] A निष्कलः । [11] B चरेद्बुधः । [12] U omits सदा...सम्पूज्य in the second line.

शक्तयानन्दो नेत्रकञ्जे मुखे हालां गृहाङ्गने ।
* * बाला करे माला शक्तिदोला हृदम्बुजे ॥ १५ ॥

रक्तचन्दनजा[1] वापि स्वयम्भूकुसुमोद्भवा ।
रक्तश्वेता द्विधा प्रोक्ता मुण्डास्थिदन्तजा प्रिये ॥ १६ ॥

* * * * * कृत्वा सर्वकालं जपेच्छिवे ।
शक्तिद्रव्यं न संस्कार्यं सर्वमेतच्चराचरम् ॥ १७ ॥

अवि[2]कारी प्रहृष्टात्मा स्त्रीभक्तो विजितेन्द्रियः ।
ईदृग्विधो नरो देवि महानील[3]क्रमे[4] मतः ॥ १८ ॥

राजदन्तमयी माला खरोष्ट्राश्वसमु[5]द्भवा ।
असक्तानां[6] [7]निष्कलः स्यात्तत्क्रमं शृणु पार्वति ॥ १९ ॥

विजयादुग्धकं पीत्वा सच्चिदानन्दमानसः ।
स्फाटिकीं मालिकां कृत्वा विहरन् जपमाचरेत् ॥ २० ॥

दिक्कालनियमो नात्र स्थित्यादिनियमो न च ।
न जपे कालनियमो महामन्त्रस्य साधने ॥ २१ ॥

यस्मिन्मन्त्रे य आचारस्तत्र धर्म[8]स्तु तादृशः ।
भ्रान्तिस्तत्र न कर्तव्या स्वर्गो वा मोक्ष एव च ॥ २२ ॥

पञ्चचक्रक्रमः कार्यो गुरोराज्ञा[9]क्रमेण च ।
मृदुकोमलकं देवि चूडकं वाप्यचूडकम् ॥ २३ ॥

शवं वीरासनं वापि योनित्वगासनं च वै[10] ।
कामरूपासनं देवि सुरतासनमेव च ॥ २४ ॥

[11]सिन्दूरासनकं देवि पर्वतासनमेव च ।
सरोरुहा[12]सनं देवि तिलपुष्पं च खञ्जनम्[13] ॥ २५ ॥

चन्द्रबिम्बं सर्पिणी[14] च कम्बला[15]सनमेव च ।
प्रया[16]गासनकं देवि महाप्रयागासनं तथा ॥ २६ ॥

मुनिचूडासनं वक्ष्ये स्पर्शपट्टासनं तथा ।
जिह्वास्पर्शासनं देवि वायुस्पर्शासनं च वा[17] ॥ २७ ॥

आश्लेषासनकं देवि तथा मुण्डासनं तथा[18] ।
श्रीमुण्डसुरतं वापि श्रीवीर[19]सुरतं च वा ॥ २८ ॥

पञ्चवीरासनं देवि सुरेन्द्रा[20]दिदिशा[21]क्रमात् ।
आवन्ती मथुरा काशी प्रयागाद्यासनं तथा ॥ २९ ॥

[1] U °जं । [2] A °धि° । [3] D °चीन° । [4] B °मो । [5] B °रसो° । [6] B °नि । [7] D omits निष्कलः...नात्र in the 4th line. । [8] A चक्रमन्त्रे° । [9] U °थंथ्रूडोमाला°; B °थंथ्रूडोमला । [10] D चेरत् । [11] A omits this line. । [12] D °वरा° । [13] D कंचुलं । [14] D सर्पिणं; B सर्वणं । [15] B चुम्बना ° । [16] D °यो° । [17] D तथा । [18] U प्रिये । [19] U °बीज° । [20] B °रन्ध्रा° । [21] A वसा ।

लेह[1]स्पर्शासनं चैव[2] प्रयागत्रितयासनम् ।
प्रत्येकमासनासक्तजघनासक्तमासनम् ॥ ३० ॥

तरुणं सुन्दरं शूरं सम्मुखे रणवर्तिनम्
पलायनवि[3]शून्यञ्च चापलाद्य[4]भिभूतकम् ॥ ३१ ॥

शनिभौमदिने वापि पञ्चरात्रिदिने च वा ।
सद्यः[5]प्राप्तान् त्रिरात्रस्थान् शवानानीय पार्वति ॥ ३२ ॥

दिग्विदि[6]क्क्रमयोगेन स्थापयेद्यत्नतः शिवे ।
शून्यागारे पर्वते वा एकलिङ्गे चतुष्पथे ॥ ३३ ॥

पश्चिमाभिमुखं लिङ्गं वृषशून्यं च यत्र वै[7] ।
ईदृक् स्थानं समासाद्य वीरवेषं समाचरेत् ॥ ३४ ॥

श्मशानदेवताभ्यश्च महाकालाय पार्वति ।
बलिं दत्त्वा प्रयत्नेन दिक्पालेभ्यो बलिं हरेत् ॥ ३५ ॥

शवान्[8] संक्षाल्य यत्नेन पूर्वोक्तेन तु वर्त्मना ।
सर्वोपस्कर[9]सम्पन्नो[10] दूरे चोत्तर[11]साधकान् ॥ ३६ ॥

अभिषेकविधिज्ञांश्च सा[12]धिकान् साधकान्प्रिये ।
दैदृग्विधान् समानीय सश[13]स्त्रान् दूरदेशके ॥ ३७ ॥

संस्थाप्य दश कीलान्वै दशदिक्षु निखानयेत्[14] ।
वीरार्गलेन मन्त्रेण त्वघोरास्त्रेण वा प्रिये ॥ ३८ ॥

जयदुर्गाख्यमनुना विद्यामण्डलकेन वा ।
दिग्बन्धनमथाचर्य्य मद्यमांसादिसंयुतः ॥ ३९ ॥

मत्स्यं मुद्रां * * * तत्र सर्वं समाचरेत् ।
स्वस्वकल्पो[15]क्तविधिना बलिसम्भारसंयुतः ॥ ४० ॥

गोनरेभाश्वमहिषछागमेषसमूषकान्[16] ।
मार्जारादीन् समानीय पिष्ट[17]जानथवा प्रिये ॥ ४१ ॥

स्वकण्ठ[18]समरासीन्वै (?) कृत्वा यत्नेन पार्वति ।
सर्वं श्मशानवत्कृत्वा जू[19]टिकाबन्धनादिकम् ॥ ४२ ॥

अश्वारोह[20]क्रमेणैव तत्र स्थित्वा जपं चरेत् ।
[21]प्रथमं प्रहरं त्यक्त्वा तृतीयप्रहरावधि ॥ ४३ ॥

1 A लिहनं; D लेह्य । 2 D स्पर्शदर्शनं च । 3 A प्रलापपरि° । 4 U चण्डालाद्य° । 5 U सप्त° । 6 D दिनादि° । 7 U पुरातनं । 8 AD शवं । 9 D °परक्षा° । 10 U °नियतो । 11 D चतुर° । 12 B स्त्रा° । 13 B °शा° । 14 A °पातयेत् । 15 B कालो°; D बल्यो° । 16 U शूकरान् । 17 U श्रेष्ठ° । 18 D सरूप; A सकण्टक° । 19 A गु° । 20 D °ह्ढ° । 21 D omits four lines.

एकद्वित्र्यादिवर्णानां मालामन्त्रादिकाः प्रिये ।
उक्तमार्गेण देवेशि शक्तियोनौ शि[1]वं यजेत् ॥ ४४ ॥

जपं कुर्यान्महेशानि देवता वरदा भवेत् ।
कोटिकोटि[2]प्रकारैश्च भयं तत्र प्रजायते ॥ ४५ ॥

सर्वं मिथ्यैव कृत्वा तु[3] जपं कुर्यान्महेश्वरि ।
यदि भाग्यवशाद्देवि स्त्रीरूपा संस्कृताक्षरम् ॥ ४६ ॥

मधुरं वक्ति या देवि सैव प्रोक्ता महेश्वरी ।
मध्यभागा[4]न्महेशानि ब्राह्मणः संस्कृतं वदेत् ॥ ४७ ॥

समायाति महेशानि भैरवः परिकीर्तितः ।
तया यद्याच्यते देवि तद्देयं[5] तत्र पार्वति ॥ ४८ ॥

स्वस्थ[6]ं वाञ्छावरो ग्राह्यो वरं ब्रूहीति सा[7] वदेत् ।
तत्तथैव महेशानि भविष्यति न संशयः ॥ ४९ ॥

तच्छक्तियोनितत्त्वस्य * * प्रत्यक्षमाचरेत् ।
सर्वसिद्धीश्वरो भूत्वा[8] कालीरूपो नरो भवेत् ॥ ५० ॥

ब्रह्माण्डगोलके या च या काचिज्जगतीतले ।
समस्ताः सिद्धयो देवि तस्य हस्ते व्यवस्थिताः ॥ ५१ ॥

सैव काली[9] भवेद्देवि नात्र कार्या विचारणा ।
भ्रान्तिं त्यक्त्वा महेशानि सर्वं कार्यं महेश्वरि ॥ ५२ ॥

शुद्धो चाशुद्धताभ्रान्तिः स कथं मम पूजकः ।
पाने भ्रान्तिर्भवेद्यस्य घृणा स्या * * * ॥ ५३ ॥

दृदृग्विधो नरो यस्तु स कथं मम पूजकः ।
यद्यत्प्राप्तं[10] महेशानि तत्सर्वं विनिवेदयेत् ॥ ५४ ॥

निष्कले नीलमार्गे च तिलकाद्यं च पूर्ववत् ।
ताम्बूलभक्षणं कृत्वा संविदुरभे[11] सदा भजेत्[12] ॥ ५५ ॥

स्त्रियं दृष्ट्वा जपेद्देवि शवभस्मान्समाहरेत्[13] ।
इत्याचारपरः श्रीमान् कालीरूपो नरो भवेत् ॥ ५६ ॥

पंचाशत्कुशतो ब्रह्मा[14] तदूर्ध्वे[15] विष्टरः स्मृतः ।
कुशपत्रशतेनैव विष्टरं कारयेद्बुधः ॥ ५७ ॥

जीवन्यासं[16] तत्र कृत्वा तस्योपरि जपं चरेत् ।
ताम्बूलं योनिचक्रं च मुण्डमाला शवासनम् ॥ ५८ ॥

[1] U श° । [2] B °कूट° । [3] B °कुर्यात्तु । [4] U °मार्गा° । [5] AB तदेव । [6] A स्वस्त्र; D तस्य । [7] U सं° । [8] D यात् । [9] B °लो । [10] U प्रोक्तं । [11] A °दुग्रां । [12] D पिबेत् । [13] A °मभिक्षिपेत् ; D समभ्यसेत् । [14] B दद्यात् । [15] B तदर्धं । [16] D °ध्यानं ।

सिन्दूरं खड्गकं[1] देवि संविदासवयो रसः ।
विना यः पूजयेत्कालीं रौरवं नरकं व्रजेत् ॥ ५९ ॥

कुलाचारं समासाद्य सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ६० ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे दशविद्यादिपूजाक्रमं नाम विंशतिः[2] पटलः ।

[1] A वटकं । [2] D चतुर्विंशतिः ; B पंचविंशतिः ।

एकविंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि महाचीनक्रमं परम् ।

श्रीशिव उवाच ।

महाचीनक्रमो देवि कथ्यते क्षिप्रतो मया[1] ॥ १ ॥
[2]महाचीनक्रमेणैव तारा शीघ्रफलप्रदा ।
ब्रह्मचीनो दिव्यचीनो वीरचीनस्तृतीयकः ॥ २ ॥
महाचीनो निष्कलश्च चीनः पञ्चविधः स्मृतः[3] ।
महाचीनक्रमो देवि द्विविधः परिकीर्तितः ॥ ३ ॥
सकलो निष्कलश्चेति सकलो बौद्ध[4]गोचरः ।
निष्कलो ब्राह्मणानाञ्च द्वितीयं शृणु पार्वति ॥ ४ ॥
न वक्तव्यं[5] त्रिभुवने सारात्सारतरं परम् ।
केचिद्देवा नराः केचिद्दानवा यक्षराक्षसाः ॥ ५ ॥
नागलोकाः किन्नराश्च गन्धर्वाप्सरसां गणाः ।
ये वा पशुमृगापक्षा ये केचि[6]ज्जगतीगताः ॥ ६ ॥
एते जड[7]तराः सर्वे परस्परखलात्मनः ।
कुकल्पे[8] निरताः सर्वे कुमार्गदर्शनोत्सुकाः ॥ ७ ॥
एतेषां ब्रह्मविज्ञानमानन्दं ब्रह्मचित्सुखम् ।
न जानन्ति महेशानि कथं तत्कथयामि ते ॥ ८ ॥
नित्यमुक्तस्वभावो यः तस्मै तद्व्रतमीरितम् ।
क्षमस्व देवि चार्वंगि[9] न वक्तव्यं मयानघे ॥ ९ ॥

श्रीदेव्युवाच ।

नमस्ते वरदस्वामिन्[10] करुणानिधये नमः ।
अन्यदेवरता ये च तेऽपि त्व[11]त्पदकांक्षिणः ॥ १० ॥
तेषामेवाधिकफलं मद्भक्तानां व्यवस्थितम् ।
सिंहव्याघ्रादयो ये च ये च विघ्ना[12]नुकारिणः ॥ ११ ॥
रिपवश्च तथा पापा ये चान्ये दुष्टजन्तवः ।
ते सर्वे विलयं चान्ति पतङ्गा इव पावके[13] ॥ १२ ॥
गेहं दीपशिखाकारं दृश्यते दुष्टजन्तुभिः ।
केवलं प्रेमभावेन त्वयैव विभुना प्रभो ॥ १३ ॥

[1] AU शृणु सांप्रतं । [2] D omits three lines. । [3] A °धो मतः । [4] B बोध । [5] D नास्ति देवि । [6] U केचिद्वै । [7] D °दुष्ट° । [8] D °ल्प° । [9] D देवदेवेशि । [10] A omits. । [11] D न त° । [12] A चित्रा; D वित्ता° । [13] U पार्वति ।

किं वा [1]शवमयो भूत्वा आसने पंचदेवताः ।
पृथिवी याति जडतां[2] जडं[3] तेजोमयं भवेत् ॥ १४ ॥
तेजो[4] वायुस्तथा पृथ्वी[5] आकाशं तत्प्रकाशकम् ।
दानवा राक्षसा मर्त्या[6] ये चान्ये[7] देवतागणाः ॥ १५ ॥
राजानश्च तथा सर्वे चान्ये तत्पादवर्तिनः ।
आज्ञां[8] भजन्ति[9] गन्धर्वाः किं पुनर्नर[10]किन्नराः ॥ १६ ॥
यत्र यत्र भवेद्वाञ्छा तत्र सिद्धिः करे स्थिता ।
सदा तद्वा[11]गिनीं वाणीं भजते वा[12]तिनिश्चला ॥ १७ ॥
द्वन्द्वभावं परित्यज्य किमन्यद्बहुजल्पितैः ।
मोक्षार्थी लभते मोक्षं धनार्थी लभते धनम् ॥ १८ ॥
अन्ते तु जायते गौरीलोके शिव इवापरः ।
सिद्धो भवति मद्भक्त्या कथितञ्च[13] मया तव ॥ १९ ॥
न वक्तव्यमभक्ताय परभक्ताय पापिने ।

श्रीशिव उवाच ।

महाचीनक्रमं देवि द्विविधं सूचितं पुरा ॥ २० ॥
महाचीनक्रमो देवि द्विविधैव[14] प्रकीर्तितः ।
तत्रैव देवदेवेशि त्रैगुण्याद्भेदभाजनम् ॥ २१ ॥
स्नानादि मानसं शौचं मानसः प्रवरो जपः ।
पूजनं मानसं दिव्यं मानसं तर्पणादिकम् ॥ २२ ॥
मानसो नियमः प्रोक्तो मानसं दन्तधावनम् ।
सर्व एव शुभः कालो नाशुभो विद्यते क्वचित् ॥ २३ ॥
न विशेषो दिवारात्रौ न सन्ध्यायां महानिशि ।
वस्त्राद्रि[15] मानसं शौचं देहस्पर्शादि वारिणा ॥ २४ ॥
शुद्धिं[16] न चार्चयेदत्र निर्विकल्पमनाश्चरेत् ।
नात्र शुद्धेरपेक्षास्ति न च मेध्यादिदूषणम् ॥ २५ ॥
य एवं नियमैर्मन्त्रं[17] सर्वकामसमृद्धिदम् ।
गद्यपद्यमयी वाणी सभायां तस्य जायते ॥ २६ ॥
तस्य दर्शनमात्रेण वादिनो निष्प्रभा मताः ।
राजा[18]नोऽपि च दासत्वं भजन्ते किं परे जनाः ॥ २७ ॥
[19]सर्वदा पूजयेद्देवीमस्नातः कृतभोजनः ।
महानिश्यां शुचौ देशे बलिं मन्त्रेण दापयेत् ॥ २८ ॥

[1] U शि° । [2] D झटिति । [3] D जलं । [4] A ततो । [5] D वायुरा । [6] D यक्षा । [7] B °व्या । [8] A योग्यं । [9] D गृह्णाति । [10] D यक्षराक्षस°; B °र्नाग° । [11] A °भामिनीं [12] U या° । [13] AD कथयस्व । [14] B द्विधा एव । [15] D °द्रि । [16] A चिं । [17] B °तं; D °मं । [18] B स्वज° । [19] B omits three lines.

स्त्री[1]द्वेषो नैव कर्त्तव्यो विशेषात् पूजनं स्त्रियः ।
जपस्थाने महाशङ्खं निवेद्यो[2]र्द्धं जपं चरेत् ॥ २९ ॥
स्त्रियं गच्छन् स्पृशन् पश्यन् यत्र कुत्राप्यचूडके ।
भक्ष्यं ताम्बूलमन्यांश्च भक्ष्यद्रव्या[3]न्यथारुचीन् ॥ ३० ॥
मांसं मत्स्यं दधि क्षौद्रं संवि[3]दासवयो रसः ।
[4]उक्तान्य[5]शेषभक्ष्याणि भुक्त्वा भक्ष्यं चरेज्जपम् ॥ ३१ ॥
दिक्कालनियमो नास्ति स्थित्यादिनियमो न च ।
न जपे कालनियमो नार्चादिषु बलिष्वपि ॥ ३२ ॥
स्वेच्छानियम उक्तोऽत्र महामन्त्रस्य साधने ।
वस्त्रासनगेहदेहस्पर्शास्पर्शादि वारिणा ॥ ३३ ॥
तैलं[6] संलाप्य देवेशि ताम्बूलं भक्षयेत् सदा ।
नानाम्बराणि[7] संधार्य देहं वस्त्रेण मार्जयेत् ॥ ३४ ॥
मन्त्र[8]स्नानं चरेद्देवि सर्वदा मद्र[9]ताशयः ।
महाचीनक्रमे देवि विप्रस्नानमिदं भवेत् ॥ ३५ ॥
शुद्धिर्न[10] चाचरे[11]दत्र निर्विकल्पमनाश्चरेत् ।
सुगन्धिश्वेतलोहित्यकुसुमैरर्चयेद्दलैः[12] ॥ ३६ ॥
बिल्वै[13]र्मरुवकाद्यैश्च तुलसीवर्जितैः शुभैः ।
वर्जयेद्बिल्वपत्रञ्च मरुं[14] यत्नेन वर्जयेत् ॥ ३७ ॥
के[15]शान् संवर्द्धयेद्देवि सर्वदा तैल[16]भूषितः ।
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां विशेषदिवसे सदा ॥ ३८ ॥
नाधर्मो विद्यते सुभ्र[17] किंचि[18]द्धर्मो महान् भवेत् ।
स्वेच्छानियम उक्तोऽत्र प्रचरेद्धृष्टमानसः ॥ ३९ ॥
कृतार्थं मन्यमानस्तु सन्तुष्टो निजमानसः ।
हरेर्नाम न गृह्णीयान्न स्पृशे[19]त्तुलसीदलम् ॥ ४० ॥
नान्यचिन्ता प्रकर्तव्या नान्यनिन्दा[20] कदाचन ।
नान्यमन्त्रं जपेद्देवि निर्विकल्पः सदा भवेत् ॥ ४१ ॥
सद्यो[21] मद्यं[22] पिबेद्देवि मातङ्गीभिर्विहारवान् ।
[23] * * * * देवि जपं कुर्यादनन्यधीः ॥ ४२ ॥
ब्रह्मी[24]भूते मदाचारे विकल्पः कः प्रियेऽस्ति वै[25] ।
भूयुग्मे कुण्डले देवि सिन्दूरं तदनन्तरम् ॥ ४३ ॥

[1] U°वे°। [2] U सद्रव्यान्नं। [3] B सर्व°। [4] BU भु°। [5] U °वि°। [6] A तिलं। [7] D °वर्णानि। [8] A सर्व°; U भानोः; D एवं। [9] D त°। [10] U शुचिना; B शुद्धेन। [11] BU °र्च्चये°। [12] A रक्तचन्दनैः। [13] A °र्मं°। [14] AU मेरुं। [15] A कृ°। [16] B लोल°। [17] A यस्तु। [18] A भक्ति°। [19] A पश्ये°। [20] A° चिन्ता। [21] DU मद्यं। [22] U मांसं। [23] Omitted.। [24] A तूष्णी°। [25] D प्रियैः स्तवैः।

कुचन्दनं[1] त्रिपुण्ड्रं च ततः[2] सकेशरं[3] शिवे ।
मुण्डमाला गले धार्या कपालं पाणिसङ्गतम् ॥ ४४ ॥
इत्याचारपरो नित्यं महाचीनक्रमी[4] भवेत् ।
सर्वदानन्दहृदयः सर्वदा भक्तसेवकः ॥ ४५ ॥
कर्णेनेत्रान्तरस्थो यो महाशङ्खः प्रकीर्तितः ।
पञ्चाशन्मणिमिर्माला गोनराश्वास्थिसंभवा[5] ॥ ४६ ॥
माला कार्या महेशानि पष्टिसिद्धीश्वरो भवेत् ।
सैव तारा महेशानि नात्र कार्या विचारणा ॥ ४७ ॥

श्रीदेव्युवाच

शिव शङ्कर विश्वेश विश्वतारक[6] शाश्वत ।
वेदहीनाश्च ये धर्मास्तान् कथं ब्राह्मण[7]श्चरेत् ॥ ४८ ॥

श्रीशिव उवाच

साधु देवि मम प्राणप्रिये साधकसुप्रिये ।
तद्भावनासमायात[8]स्तद्भावमाचरे[9]त्प्रिये ॥ ४९ ॥
यथा श्राद्धविधौ देवि मांसं मुख्यं प्रकीर्तितम् ।
कलौ तत्र नि[10]षिद्धं[11] स्याद्ब्राह्मणानां महेश्वरि ॥ ५० ॥
आत्मार्थं वा परार्थं वा पशून् हत्वा पशुर्भवेत् ।
यावन्ति[12] तस्य रोमाणि तावद्योनिमवाप्नुयात् ॥ ५१ ॥
तस्यानुकल्पा माषाश्च मया प्रोक्तास्ति[13] पार्वति ।
सकलं तु[14] मया प्रोक्तं निष्फलं शृणु पार्वति ॥ ५२ ॥
यथा तद्भावनायां तु न च दोषोऽस्ति पार्वति ।
मणिबन्धादधः पाणिः पादौ गुल्फादधः शिवे ॥ ५३ ॥
मुखं प्रक्षालयेद्देवि चीनस्नानमिदं भवेत् ।
जानुभ्यामवनिं धृत्वा भूमौ मस्तकमानयेत्[15] ॥ ५४ ॥
चीनमार्गे नमस्काराः[16] कीर्तितास्ते मया तव ।
पूर्वक्रमस्य देवेशि शक्रः प्रतिनिधिर्मम ॥ ५५ ॥
स्नानदानादिकं कृत्वा तथा पूजादिकं प्रिये ।
न च स्नानं न[17] मे देहो न च पापं ममास्ति वै ॥५६॥
किं स्नानं कस्य च[18] स्नानमस्नातः कृतभोजनः ।
सर्वमेव हृदम्भोजे मयि[19] सर्वं प्रतिष्ठितम् ॥५७॥

1 U उद्धृदलं । 2 B omits. । 3 B सुकेशरं; A सकेशरक्षितं; U गुडार्द्रकेशरं । 4 A° मो; D° मं । 5 U नरेभास्थिभिर्भवा । 6 D °भावक । 7 A प्रणव° । 8 U °पन्न° । 9 D सादरं । 10 U तत्तन्नि° । 11 D तत्रापि सिद्धं । 12 B पार्वति । 13 U यथोक्तश्चापि । 14 B °ल्प°; U °कल्प° । 15 A चरेत्; D मर्पयेत् । 16 D मार्गेण संस्कारः । 17 B स्नानेन । 18 U वै । 19 D अपि ।

मयि [1]ज्ञात्वा[2] मन्त्रसिद्धिर्मम देवा वरप्रदाः ।
तेजो[3]रूपं जगत्सर्वं तारिणी तत्स्वरूपधृक् ॥५८॥
तत्तेजसा च संस्पर्शं[4] संभाव्य जपमाचरेत् ।
भावनावशमापन्नो भवेद्योगी महाकविः ॥५९॥
गुडार्द्रकरसेनैव सुरा तु ब्राह्मणस्य च ।
तदभावे जलं[5] देवि सम्भाव्य पूजनं चरेत् ॥६०॥
तद्भावहृदयासन्नः[6] सदा तद्गतमानसः ।
द्वन्द्वभावं परित्यज्य सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ॥६१॥
ब्रह्मा चैव वसिष्ठश्च तथान्ये च ऋषीश्वराः ।
निष्कलक्रममार्गेण भजन्ति सततं शिवे ॥६२॥
ताराभक्ता महेशानि ब्राह्मणा एव कीर्तिता ।
ब्रह्मविद्या महाविद्या सर्वत्र दुर्लभा कलौ ॥६३॥
रहस्यातिरहस्यं च गोप्तव्यं पशुसङ्कटे ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥६४॥

इति श्रीशक्तिसंगममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे महाचीनक्रमो नामैकविंशतिः[7] पटलः ।

[1] DU मयि; A मन्त्र° । [2] A °दाता । [3] D भोज° । [4] A त्वस्त्वदेहे; D त्वस्त्वनाम ।
[5] B°ले । [6] U च्छिन्न°; A हृत्प्रसन्नः । [7] B षष्ठावशतिः ; D पंचविंशतिः ।

द्वाविंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

गन्धर्वाख्यक्रमं देव कथयस्व मम प्रभो ।

श्रीशिव उवाच ।

गन्धर्वाख्यक्रमेणैव सुन्दरी भुवि दुर्लभा ॥ १ ॥

गन्धर्वाख्यक्रमो देवि कथ्यते शृणु साम्प्रतम् ।
भ्रूमध्ये कुङ्कुमं देवि तदन्ते[1] मलयागुरुम् ॥ २ ॥

अष्टगन्धत्रिपुण्ड्रञ्च मध्ये कस्तूरिकान्वितम्[2] ।
सुगन्धश्वेतलौहित्यपुष्पैः सम्भूषितो[3] नरः ॥ ३ ॥

स्वस्तिकाङ्कितदेश[4]स्थो रक्तप्राकारसंयुतः ।
अष्टगन्धस्य धूपेन[5] नानासौगन्धभूषितः ॥ ४ ॥

[6]रक्तमाल्याम्बरधरो मुक्ताहारोपशोभितः ।
पूर्णाभिषेकः शिरसि तेन तत्र न[7] मुण्डनम् ॥ ५ ॥

केशान् संवर्द्धयेद्देवि सौगन्धैर्भूषितः ।
नानासौगन्धभोज्यै[8]श्च राजयोग्यैर्महेश्वरि ॥ ६ ॥

आपो निसर्गतः पूताः किं पुनर्वह्नितापिताः ।
सदा चोष्णो[9]दके स्नायात्तदभावे यथोदकम् ॥ ७ ॥

गृहं चित्रैस्तु संचित्र्यं दर्पणोदरसन्निभम् ।
वितानध्वजभूषाढ्यं घण्टानादोपशोभितम् ॥ ८ ॥

पञ्चवादित्रसंयुक्तं नानाघोषैः समन्वितम् ।
अति[10]सूक्ष्माम्बरैर्युक्तं स्वर्णपत्रादिरञ्जितम् ॥ ९ ॥

ग्रैवेयवलयाङ्गुल्य[11]भूषितैर्भूषितः सदा ।
नानामधुरभोज्यैश्च दुग्धपाकैरनेककैः ॥१०॥

नानाभोगेन संयुक्तो गन्धर्वाख्यक्रमो भवेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥११॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्य-महोग्रतारासंवादे गन्धर्वाख्यक्रमो नाम द्वाविंशतिः[12] पटलः ।

[1] D तन्मध्ये । [2] U °नि च; B °मित्र । [3] A सम्भूजितो । [4] AD °हं° । [5] B °भेन । [6] U omits three lines. [7] D °तत्क्रम° । [8] D °वर्यैश्च । [9] A ब्राह्मो° । [10] B अतः । [11] B °थी गुल्फ°; D याश्चान्य° । [12] B सप्तविंशतिः ; the colophon is absent in all other MSS.

त्रयोविंशतिः पटलः।

श्री देव्युवाच।

छिन्नमस्ताविधौ देव क्रमं मे ब्रूहि सत्वरम्।

श्री शिवउवाच।

दिव्य[1]चीनक्रमेणैव छिन्नमस्ता फलप्रदा ॥ १ ॥

क्रमद्वयं महेशानि पूर्वमेव प्रकाशितम्।

एतस्यास्तिलको देवि भ्रयुग्मे च कु[2]चन्दनम् ॥ २ ॥

तदन्ते[3] रोचनापत्रं[4] त्रिपुण्ड्रं दिव्यवर्णकैः।

श्मशानभस्मविन्दुस्तु तन्मध्ये दापयेत्प्रिये[5] ॥ ३ ॥

मुखे मुखं प्रदत्त्वा तु सर्वकालं जपेच्छिवे।

विशेषः कथितो देवि शक्तितत्त्वस्य पानकम् ॥ ४ ॥

इति संक्षेपतः प्रोक्तं भैरव्यां शृणु पार्वति[6]।

स्वपुष्पक्रमयोगेन भैरवी भुवि दुर्लभा ॥ ५ ॥

स्वपुष्पाख्यक्रमो देवि कथ्यते शृणु साम्प्रतम्।

तरुणीं सुन्दरीं रम्यां तारुण्यामृतविग्रहाम्[7] ॥ ६ ॥

सदा * * साभिलाषां * * * युक्तमानसाम्।

मन्त्रयंत्र[8]समायुक्तां समानीय महेश्वरी ॥ ७ ॥

* * तां च विधायादौ[9] * * जपं चरेत्।

परस्परावलोकश्च कर्तव्यश्च परस्परम् ॥ ८ ॥

सदा तत्सङ्गिना भाव्यं तद्धस्तरचितं जलम्।

तद्धस्तरचितं भोज्यं तद्धस्तरचितं स्थलम् ॥ ९ ॥

तद्धस्तरचितं पुष्पं देवताभ्यो निवेदयेत्।

स्त्रियो देवाः स्त्रियः प्राणाः स्त्रिय एव हि भूषणम् ॥ १० ॥

स्त्रियः सृष्टिः स्त्रियः सर्गः सर्वं तस्यां प्रतिष्ठितम्।

स्त्रीद्वेषो नैव कर्तव्यो विशेषात्पूजनं स्त्रियः ॥ ११ ॥

तासां प्रहारं कौटिल्यं सर्वथा परिवर्जयेत्।

प्रमादात्कुरुते यस्तु तस्य पातो भविष्यति ॥ १२ ॥

ईदृग्विधां समालोक्य सुन्दरीगेहसंस्थितः।

अविकारी यदा देवि साधनार्हो न चाऽन्यथा ॥ १३ ॥

विकार भावमाने च[10]साधको नश्यति क्षणात्।

त[11]त्कुण्डं च महेशानि क्षणाद्वि * * भवेत् ॥ १४ ॥

तथापि स्वस्य देहस्य विकारं नहि कारयेत्।

सापि चेद्देवदेवेशि ह्यविकारी यथा भवेत् ॥ १५ ॥

[1] U °व्ये। [2] U कुल°। [3] D तत्कुण्डे। [4] AD पात्रं; B यन्त्रं। [5] U °च्छिवे। [6] D भैरवाख्यं शृणु प्रिये। [7] A तारारूपा च विग्रही। [8] B °मन्त्र°; U °तन्त्र°। [9] A नम्राम्भोजविधौ तारे। [10] U शापमानेन। [11] U तत्त°।

* * * तदीये विद्यन्ते नाड्यस्तिस्रः प्रधानिकाः[1] ।
अम्भः[2] स्रवति चान्द्रीया[3] पुष्पं स्रवति भानवी ॥ १६ ॥
वीजं स्रवति चाग्नेयी नाड्यो[4] ज्ञेया त्रिधा * * ।
पुष्पिणीमनुना देवि बलात्[5] पुष्पं समानयेत् ॥ १७ ॥
द्राविणीमनुना देवि बलादृष्ट्या[6] * * नयेत् ।
उभयं चैव संगृह्य जपं कुर्यान्महेश्वरि ॥ १८ ॥
स्वयमेव भवेत् पुष्पं स्व[7]पुष्पं तेन कीर्तितम् ।
तथा कार्या महेशानि स्थैर्य्य[8]सङ्कारिणीजपात् ॥ १९ ॥
शक्तिश्च साधको देवि दम्पती दुर्लभौ मतौ[9] ।
वगलान्तासु देवेशि कल्पाद्यास्वपि यत्नतः ॥ २० ॥
क्रमोऽयं योज्यतां[10] सम्यक् नात्र कार्या विचारणा ।
कलिदोषवशाद्देवि नायं योगो भविष्यति ॥ २१ ॥
तस्मात्पाशवकल्पेन बालां संसाध्यतां[11] शिवे ।
बालायामुभयाचारो दक्षिणो मुख्य[12] एव हि ॥ २२ ॥
शीघ्रञ्च सिद्धिकामा चेत् गवाक्षयोगमभ्यसेत् ।
यत्र स्त्रीणां समुहोऽस्ति नदीनदसमुद्रके[13] ॥ २३ ॥
यत्र स्नानं प्रकुर्वन्ति गवाक्षं तत्र कारयेत् ।
तानालोक्य प्रयत्नेन जपं कुर्यान्निरन्तरम् ॥ २४ ॥
सर्वाः सम्प्रीणयेद्देवि स्वर्णवस्त्रा[14]दिभिः प्रिये ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं तिलकं शृणु पार्वति ॥ २५ ॥
[15]घुसृणं वामहस्ते तु समानीय प्रयत्नतः ।
शक्तिस्नपनतीरे तु गत्वा यत्नेन पार्वति ॥ २६ ॥
वामहस्ततले यंन्त्रं[16] विलिख्य यत्नतः शिवे ।
अवशिष्टेन तिलकं कारयेत्परमेश्वरि ॥ २७ ॥
भाले कस्तूरिकाविन्दुर्मुनि[17]पत्रं सुचन्दनम् ।
पट्टरङ्गनकं[18] देवि घुसृणेन प्रकार[19]येत् ॥ २८ ॥
तन्मध्ये श्वेतदिव्यं च केशादि[20] पूर्ववद्भवेत् ।
दशविद्याविद्यौ देवि केशवर्द्ध[21]नमीरितम्[22] ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २९ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे छिन्नमस्ताक्रमो नाम त्रयोविंशतिः[23] पटलः ।

---

1 A सिद्धप्रयानिका । 2 D °म्बु; A°न्तः । 3 B सा; U स्यात् । 4 BU °डी । 5 U लता । 6 B °दृस्मा° । 7 A ख° । 8 B सोयं; D श्चैरं । 9 AD स्मृतौ । 10 B युज्यते । 11 D °धनां । 12 D वाम । 13 B °द्ध°; A °ह° । 14 AU °रत्ना° । 15 B omits two lines. 16 B म° । 17 D स्नान° । 18 B °वर्धनकं । 19 B °श° । 20 B कणादि । 21 B °न्ध° । 22 U संपुटं । 23 B सप्त°; D षड्°; A पंच° ।

चतुर्विंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि वगलाक्रमनिर्णयम् ।

श्रीशिव उवाच ।

सौभाग्याचीक्रमेणैव[1] वगला शीघ्रदर्शि[2]नी ॥ १ ॥

पीताम्बरधरो मन्त्री पीतभूषणभूषितः ।
पीतमाल्याम्बरधरो पीतगेह[3]समास्थितः ॥ २ ॥

पीतपूजा[4]परः प्रोक्तः पीतान्नप्रीत[5]मानसः ।
पीतद्रव्योपभोगी च पीतासनसमन्वितः ॥ ३ ॥

पीतहोमी पीतपुष्पी पीतशक्तिसमन्वितः ।
रोचनां[6] भुवि संदद्यात् कुङ्कुमं मुनिपत्रकम्[7] ॥ ४ ॥

हरिद्रया त्रिपुण्ड्रं च तन्मध्ये खा[8]दिरं शिवे[9] ।
हरिचन्दनधूपेन धूपितः परमेश्वरि ॥ ५ ॥

सर्वं सर्वं तु सम्पाद्य क्रममार्गरतो[10] भवेत् ।
सृष्टिस्थित्यन्तसंहारैः पूजा च त्रिविधा कलौ ॥ ६ ॥

केवला[11] सृष्टिपूजा[12] स्यात् गर्भकौलागमक्रमात् ।
अर्चनं गौडदेशे तु[13] स्थितिमार्गे कुमारि[14]के ॥ ७ ॥

गुप्तकौलागमन्ना[15]म गौडदेशार्चने विधिः ।
कामरूपागमन्नाम संहारक्रमपूजने[16] ॥ ८ ॥

गौडागमं चावलम्ब्य सांख्यायनमुनिस्तथा ।
उक्तवाना[17]गमे चैव स्थित्यर्चां शृणु पुत्रके [18] ॥ ९ ॥

सर्वाङ्गसुन्दरीं रम्यां सर्वावयवशोभिताम्[19] ।
नवोढां पुष्पिणीं चैव प्रार्थयेद्विप्रकन्यकाम् [20] ॥ १० ॥

कृष्णाष्टम्यां[21] चतुर्दश्यां पौर्ण[22]मास्यां कुमारकः[23] ।
अथवा भौम[24]ऽवारे च निशायां भृगुवासरे ॥ ११ ॥

सुवासितेन तैलेन कुर्याद्भ्यञ्जनं तथा ।
तूलिकातल्प[25]मानीय आस्तीर्योदङ्मुखे[26] तदा[27] ॥ १२ ॥

[1] D °यचक्रे येनैव । [2] U °र्श° । [3] D °हे । [4] A °भूता । [5] U प्रीति°; D पीत° । [6] DU °नं । [7] D °पात्रकं । [8] U ख° । [9] D °वं । [10] D °चरो । [11] B कैवल्यं; U केरला । [12] U रूपा । [13] B °वस्तु; D °हेतु । [14] U °रि° । [15] U °माना° । [16] BU °नं । [17] U वामा°; D वाजा° । [18] D पात्रक । [19] BU भूषितां । [20] U °कल्पकं । [21] B °मी° । [22] B पूर्णि° । [23] U °रिका । [24] B भृगु° । [25] U °कन्या° । [26] U °खं । [27] D °न वा ।

तस्योपरि समास्तीर्य शेवन्तै[1]र्जातिचम्पकैः ।
कर्पूरं चैव कस्तूरीमिश्रितं चन्दनं तथा ॥ १३ ॥
सर्वाङ्गलेपनं कुर्याल्लक्ष्मीसूक्तेन बुद्धिमान् ।
पर्यङ्कोपरि तां कन्यां चन्दनेन विलेपिताम् ॥ १४ ॥
ध्रुवा द्यौरिति मन्त्रेण कन्यां दक्षिणतोमुखीम् ।
उन्मुखीशयनं[2] कुर्यात् श्रीसूक्तेन कुमारकः[3] ॥ १५ ॥
तस्याः * * प्रसाद्यार्थ * * नार्चन[4]माचरेत् ।
न्यस्त्वा पोढाद्वयं चैव बगलापञ्चकं न्यसेत् ॥ १६ ॥
कन्यां चैव न्यसेदेवं तत्तदङ्गानि संस्मरन्[5] ।
पादं[6] जपपुरं[7] चैव मार्जयेन्मूलविद्यया ॥ १७ ॥
गन्धद्वारेति मन्त्रेण कुर्यात्कस्तूरिले[8]पनम् ।
मूलमन्त्रेण सम्यक् च पुष्पमालां समर्पयेत् ॥ १८ ॥
निवेद[9]येत् द्रव्यशुद्धिं तत्रैव जपमाचरेत् ।
शतमष्ट[10]सहस्रं च मन्त्रराजमिमं जपेत् ॥ १९ ॥
पुरश्चरणमध्ये च प्रतिमार्गञ्च वासरे[11] ।
अथवा पौर्णमास्याञ्च सौभाग्यार्चनमाचरेत् ॥ २० ॥
प्रयोगसिद्धिदं पुंसां मन्त्रसिद्धिकरं परम् ।
एतत्क्रमं विना देवि प्रयोगो न भवेत्क्वचित् ॥ २१ ॥
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन सिद्ध्यर्थं[12] देवि भूतले ।
सौभाग्याख्यक्रमं[13] देवि विना सिद्धिर्न कोटिभिः ॥ २२ ॥
अभिमानाष्टकं त्यक्त्वा त्यक्त्वा वै दूषणत्रयम् ।
त्यक्त्वा पञ्चेन्द्रियासक्तिं सौभाग्यक्रममाचरेत् ॥ २३ ॥
सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ ।
शीतोष्णसमतां कृत्वा सौभाग्यक्रममाचरेत् ॥ २४ ॥
षोढाद्वयं च न ज्ञात्वा[14] यः करोत्यर्चनं भुवि ।
पतितः स भवेत्पुंसो रौरवं नरकं व्रजेत् ॥ २५ ॥
बाह्याभ्यन्तरयोर्देवि प्रभेदज्ञानयोर्विना ।
पीतक्रमो न कर्तव्यो देवताशापमाप्नुयात् ॥ २६ ॥
संकल्पं च विकल्पं च त्यक्त्वा विज्ञानमानसः ।
पीतक्रमं ततः कुर्य्यान्नो चेद्भ्रष्टो भवेद्ध्रुवम् ॥ २७ ॥

[1] B शाम्भवै°; A सम्मतै; U शामन्तै । [2] A तन्मुखावशनं । [3] U °रिका । [4] A °चन्दन° ।
[5] U °रत् । [6] U घनं; D पदं । [7] D च पल्लवं । [8] D क्रमविले° । [9] A निर्बन्ध° ।
[10] B चाप्यथ । [11] D वाचरेत् । [12] AU °र्थी । [13] A °मिमं । [14] U कृत्वा तु ।

जितेन्द्रियः सुखं कृत्वा कुर्यात्पीतक्रमं शिवे ।
सुखार्थं कुरुते योऽसौ देवताशापमाप्नुयात् ॥ २८ ॥
स्वस्यावेश[2]विधिं चैव न ज्ञात्वा परमेश्वरि ।
यः करोत्यर्चनं देवि स विप्रः पतितो भवेत् ॥ २९ ॥
यस्तु कन्यामनःक्षोभं करोति[3] यजने[4] शिवे ।
भ्रान्तचित्तो भवेत्सद्यो वाचस्पतिरिवापरः ॥ ३० ॥
नोत्पादयेद्वेदनां च मनश्चैव शरीरयोः (?) ।
वेदनां जनयेद्यस्तु स नरः पतितो भवेत् ॥ ३१ ॥
स्वपत्नीं भ्रातृपत्नीं वा गुरुभार्यामथापि वा ।
अर्चयेद्यौवनोपेतां[5] साङ्ख्यायनसमर्पिताम् ॥ ३२ ॥
दीक्षालयस्थां रजकीं कुलालगृहकन्यकाम् ।
पुलिन्दकन्यकां वापि मृदुचूडक[6]मादरात् ॥ ३३ ॥
अर्चयेदृषिपत्नीं[7] च पूर्वोक्तलक्षणैर्युताम् ।
अर्चनं विधिमार्गेण पूजा दुर्वाससोमतम् ॥ ३४ ॥
सर्वलक्षणसंयुक्तां पुष्पिणीमर्चयेच्छिवे ।
मतङ्गमुनिनोक्तं च सद्यः सिद्धिकरं भुवि ॥ ३५ ॥
सिद्धिक्रमोऽयं देवेशि[8] नास्ति सिद्धिर्गुरुं विना ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गुर्वाज्ञापरिपालक[9]ः ॥ ३६ ॥
सिद्धो भ[10]वति देवेशि नात्र कार्या विचारणा ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ३७ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे बगलाक्रमो नाम चतुर्विंशतिः पटलः ।

[1] D ज्ञात°। [2] U स्वस्त्वेश्या°। [3] B कुरुते। [4] B पूजनं; D जपनं। [5] B °तः। [6] B कुण्डामृत°; A °कं दुम्भ। [7] B °पंक्तिं। [8] A सिद्धिकेऽयं जपेद्देवि; D सिद्धिचक्रमिदं देवि। [9] U °येत्। [10] B °द्धिर्भ°।

पञ्चविंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

महाराजक्रमं देव कथयस्व मम प्रभो ।

श्रीशिव उवाच ।

महाराज[1]क्रमो देवि कथ्यते शृणु साम्प्रतम् ॥ १ ॥

नानाविचित्रसोपानमण्डिते चित्रमण्डपे[2] ।
सौधाट्टालकसंशोभिवितानध्वजसम्मिते[3] ॥ २ ॥

नानोपवनसंयुक्त[4] हंसमायूरशोभिते ।
नानाचित्रगृहे रम्ये गजवाजिविराजिते ॥ ३ ॥

सर्वतोभद्रसंयुक्ते नानाभरणभूषिते ।
धूपामोदसमायुक्तं चित्रदीपैरलङ्कृते ॥ ४ ॥

रत्नसिंहासने रम्ये रत्नाभरणभूषिते ।
जातिचम्पकपुन्नागकेतकीगन्धशोभिते ॥ ९ ॥

कर्पूरागुरुकस्तूरीरोचनाकुङ्कुमं तथा ।
जटामांसीरसं[5] गन्धसौगन्धगृ°हभूषितः ॥ ६ ॥

घण्टानिनादसंयुक्तः सर्वदा शुद्धमानसः ।
आनन्दमग्नहृदयो दिव्यवस्त्रैरलङ्कृतः ॥ ७ ॥

दिव्यमाल्याम्बरधरो दिव्यवस्त्रैरलङ्कृतः ।

ताम्बूलपूर्णवदनो रदच्छ[7]न्दविराजितः ॥ ८ ॥

देवपात्रैर्नृत्यपात्रैर्भोगपात्रैर्निनादिभिः[8] ।
नृत्यगीतैश्च वादित्रैश्चतुर्विंशतिवाचकैः ॥ ९ ॥

सङ्गीतराग°तालैश्च ध्वनिभिश्च निनादिभिः[10] ।
नानादेशीयभाषाभिर्गद्यपद्यैरलङ्कृतः ॥ १० ॥

नानाविचित्रभूषाभिर्भूषितः साधकोत्तमः ।
समस्तराजचर्याणां[11] मोहनाद्राजनायिका[12] ॥ ११ ॥

श्रीमहाराजमातङ्गी सर्वदेवप्रमोहिनी ।
तस्यास्तु[13] तिलकं देवि कथ्यते शृणु साम्प्रतम्[14] ॥ १२ ॥

1 A °त° । 2 A °ण्डिते । 3 A °शोभिते । 4 A °क्तं । 5 B वसौ°; AU च सौ° । 6 B ग्र° । 7 U °त्र° । 8 B °तः । 9 D °गीत° । 10 B °दितः । 11 U °भि° । 12 D सर्वेषां मोहनात्मिका । 13 U श्रीरक्त° । 14 DU पार्वति ।

कुचन्दनं भ्रुवोर्मध्येऽगुरुसारस्तदन्तरे[1] ।
कस्तूरिकात्रिपुण्ड्रं च तन्मध्ये केशरं शिवे ॥ १३ ॥
महाराजक्रमो देवि कथितस्तु मया तव[2] ।
अथवा देवदेवेशि स्वयं गानपरो भवेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ १४ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे महाराजक्रमो नाम पञ्च[3]विंशतिः पटलः ॥

[1] U °के । [2] B °तः । [3] B सप्त°; D अष्ट° ।

षड्विंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि रहस्यातिरहस्यकम् ।
वद श्री[1]भुवनेशान्याः[2] क्रमं परमदुर्लभम् ॥ १ ॥

श्रीशिव उवाच ।

दिव्यभावक्रमेणैव [3]भुवना शीघ्रसिद्धिदा ।
हकारः शिवरूपत्वात् रकारः पापनाशकः ॥ २ ॥

[4]हकारः कामरूपत्वात् मायारूपः[5] प्रकीर्त्तितः ।
ब्रह्माण्डमेतद्देवेशि मायया वेष्टितं भवेत् ॥ ३ ॥

यस्या मायां विना देवि न च किञ्चित्प्रभासते ।
यद्भासारहितं किञ्चिन्न च [6]तद् भासते क्वचित् ॥ ४ ॥

यद्भासासहितं देवि जगदेतत्प्रभासते ।
यां[7] विना तु महेशानि जगं[8]ज्जडसमं भवेत् ॥ ५ ॥

गुरुदैवतमन्त्राणा[9]मैक्यं[10] संभावयन्[11] धिया ।
त्रितेजस्त्वेकीकृत्याऽथ तत्र मूर्तिं प्रकल्पयेत् ॥ ६ ॥

साङ्गां सावरणां ध्यात्वा तद्रूपस्तु[12] स्वयं भवेत् ।
गुरुरूपो भवेद्देवी देवीरूपो गुरुः स्मृतः ॥ ७ ॥

मन्त्ररूपो भवेदात्मा चात्मानस्तन्मयो भवेत् ।
एवं क्रमेण देवेशि सदा तद्गतमानसः ॥ ८ ॥

त्रैलोक्यविजयी भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
एतस्यास्तिलकं देवि कथ्यते यत्नतः शृणु ॥ ९ ॥

श्वेतचन्दनबिन्दुस्तु भ्रमध्ये तु प्रलेपयेत् ।
गन्धसारं तदन्ते स्यात् त्रिपुण्ड्रं दिव्यवर्णतः ।
रक्ताक्षताश्च तन्मध्ये तेन सिद्धीश्वरो भवेत् ॥१०॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे भुवनेश्वरीक्रमो नाम षड्विंशतिः पटलः ।

1 B त्रि° । 2 D °श्यास्तु । 3 B omits भुवना...रूपत्वात् in the next line.
4 B ई° । 5 ADU तेन । 6 B omits तद्.....देवि in the next line. 7 B यं ।
8 B जाग्र° । 9 B °णे; A °न्त्रेण । 10 B एकांशं; A एका । 11 A °ना । 12 D तत्त्वपूर्णः ।

सप्तविंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि कमलाक्रमनिर्णयम् ।

श्रीशिव उवाच ।

भ्रूयुग्मे घुसृणं देवि सिन्दूरं तदनन्तरम् ॥ १ ॥
श्वेतत्रिपुण्ड्रं देवेशि तन्मध्ये केशरं शिवे ।
स्नातः शुक्लाम्बरधरः शुक्लमाल्यानुलेपनः ॥ २ ॥
शुक्लभूषणभूषाढ्यस्त्रिसन्ध्यं स्नानमाचरेत् ।
हविष्याशी[1] भूमिशायी मधुरान्नप्रियो नरः ॥ ३ ॥
भृगुवासरतो यत्त[2]द्वितीयं भृगुवासरम् ।
दिनवृद्धिक्रमेणैव कुमारीं पूजयेत्सदा ॥ ४ ॥
द्वितीयभृगुमारभ्य या[3]सयेद्दिनवृद्धितः ।
प्रत्यहं पूजयेद्देवि नानावादित्रनिःस्वनैः ॥ ५ ॥
दिनषोडशपर्यन्तं प्रत्यहं तु समाचरेत् ।
पुनस्तद्दिनमारभ्य तद्दिनान्तं महेश्वरि ॥ ६ ॥
पूजयेत्प्रयतो नित्यं देवताभावतत्परः ।
प्रदक्षिणा प्रकर्तव्या कलाभावक्रमेण च ॥ ७ ॥
दीपास्तत्र प्रदातव्याः कला[4]वृद्धिक्रमेण च ।
ब्राह्मणान्भोजयेन्नित्यं कलाभावक्रमेण च ॥ ८ ॥
इत्याचारपरः[5] श्रीमान् विश्व[6]रूपो नरो भवेत् ।
राजचिन्हानि[7] सर्वाणि प्रयतः[8] पूजयेत्सदा ॥ ९ ॥
सर्वसाम्राज्यलक्ष्म्यास्तु[9] नाथो भूयान्न संशयः ।
धनदा तस्य गेह[10]स्था राजा च[11] किङ्करो भवेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ १० ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे कमलाक्रमनिर्णयो नाम सप्तविंशतिः पटलः ।

[1] B °दो । [2] ADU °रपर्यन्तं । [3] D हा °। [4] D काल° । [5] B° धारयते । [6] AD °ष्णु° । [7] D °सिद्धानि । [8] A यत्नतः । [9] B °लक्ष्म्यात्मा । [10] B देव° । [11] B रजकः ।

अष्टाविंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि धूमावत्याः क्रमं शिव ।

श्रीशिव उवाच ।

धूमावत्याः क्रमो[1] देवि कथ्यते शृणु पार्वति ॥ १ ॥

भ्रूमध्ये कज्जलं देवि भस्मबिन्दुं तदन्तरे ।
मृ[2]त्रिपुण्ड्रं ललाटे स्याच्छ[3]वभस्म तदन्तरे[4] ॥ २ ॥

कृष्णवस्त्राम्बरधरः कृष्णगन्धवि[5]भूषितः ।
धूमा[6]वस्थाम्बरधरो धत्तूर[7]माल्यभूषितः ॥ ३ ॥

गुल[8]पेन संयुक्तः स्मशानासनसंगतः ।
धूम्रवर्णं जगत्सर्वं मन्त्रं धूम्रमयं भजेत्[9] ॥ ४ ॥

काकपिच्छं चासनं स्यात्[10] दन्ताः कृष्णाः प्र[11]कारयेत् ।
ब्रह्मचारी मिताहारो निर्विकल्पो जितेन्द्रियः ॥ ५ ॥

सत्यवादी मिताहारो भूशायी कुशविष्टरे[12] ।
स्नानं त्रिषवणं कुर्यादुच्चाटनपरायणः ॥ ६ ॥

स्वचित्तं[13] काकवत्कृत्वा जगदुच्चाटयेद्ध्रुवम् ।
इत्याचारपरो मर्त्यो धूम्रक्रमगतो भवेत् ।
काकक्रमस्तु गदितः किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ७ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे धूमावतीक्रमो नामाष्टाविंशतिः[14] पटलः ।

1 U °मं । 2 U त° । 3 A च्छै° । 4 B °रं । 5 U तिलक° । 6 B भूमि°; D. कृष्ण° । 7 A धुस्तूर°; D रक्त° । 8 B गल°; A गन्ध° । 9 D भवेत् । 10 A यत् । 11 B व्य° । 12 B °री । 13 A °न्हं । 14 A त्रिंशत्तम : ।

एकोनत्रिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि ब्रह्ममार्गक्रमं शिवे ।

श्रीशिव उवाच ।

नेत्रयोः[1] कज्जलं[2] देयं[3] सिन्दूरेण त्रिपुण्ड्रकम् ॥ १ ॥
हरिद्रा भ्रूयुगे देया श्वेतपत्रं[4] समाचरेत् ।
रक्तबिन्दुञ्च तन्मध्ये सर्वदा तद्गतो[5] भवेत् ॥ २ ॥

भोजने शयने रात्रौ * * * सर्वदा जपेत् ।
उच्छिष्टहस्ते देवेशि उच्छिष्टेन बलिं हरेत् ॥ ३ ॥

शक्तयुच्छिष्टं परोच्छिष्टं भुंजानः[6] सार्वकालिकम् ।
जपं कुर्यान्महेशानि रात्रावेव जपं चरेत् ॥ ४ ॥

ताम्बूलभक्षणं कृत्वा ताम्बूलानि च होमयेत् ।
ताम्बूलभक्षी मांसाशी भुक्त्वा शौचं न[7] कारयेत् ॥ ५ ॥

गृहं प्रलिप्य[8] यत्नेन मार्जन्या मार्जनं चरेत् ।
प्रजपेद्यत्नतो देवि नान्यथा सिध्यति ध्रुवम् ॥ ६ ॥

उच्छिष्टहस्ते देवेशि स्वदेहं प्रोक्ष[9]येत्सदा ।
उच्छिष्टहस्तः[10] प्रजपेत् ब्रह्ममार्गः प्रकीर्तितः ॥ ७ ॥

ब्रह्ममार्गक्रमो देवि गदितस्तु[11] मया तव ।
अन्येन क्रमयोगेन सिद्धमार्गक्रमी[12] भवेत् ॥ ८ ॥

सिद्धविद्या प्रसन्ना स्यात्प्रत्यक्षा[13] वर[14]दायिनी ।
सुरेन्द्रोऽपि च दासः स्यान्मनुष्याणां च का कथा ॥ ९ ॥

रहस्यं कथितं भद्रे गोपनीयं स्वयोनिवत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ १० ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे ब्रह्ममार्गक्रमो नाम एकोनत्रिंशतिः पटलः ।

[1] B वेश्यायाः [2] D कम्बलं । [3] B देवि । [4] D °पात्रं । [5] B तद्गतो । [6] B भजन् वै; U भुंजन् वै; A भोजनं । [7] A चार्चन । [8] A पुलिन्दं । [9] D °च्छ° । [10] D °स्ते । [11] B °तः स । [12] B °भो । [13] A °क्ष° । [14] B वर्ण° ।

त्रिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि क्रममालाविनिर्णयम् ।

श्रीशिव उवाच ।

पूर्वोक्तक्रमविद्यानां[1] मालां शृणु महेश्वरि ॥ १ ॥
दन्ताख्य[2]माला कथिता[3] महामाला तथैव च ।
छिन्नमस्ताविधौ देवि नरास्थिमालिका तथा[4] ॥ २ ॥
रक्तचन्दनजा माला त्रिपुरायां प्रकीर्तिता ।
स्वयम्भूकुसुमाख्या तु भैरव्यां परिकीर्तिता[5] ॥ ३ ॥
[6]गुञ्जामाला तु मातंग्यां धूम्रायां खरदन्तजा ।
हरिद्राख्या तु वगलामुख्या माला प्रकीर्तिता ॥ ४ ॥
दन्तोत्था नर[7]शङ्खोत्था नारिकेलमयी तथा ।
अनयोर्न हि भेदोऽस्ति शिवशक्त्योर्यथा प्रिये ॥ ५ ॥
मालिका कमलाक्षस्य महालक्ष्म्याः प्रकीर्तिताः ।
भुवनेश्याः स्फाटिकी स्यात्सिद्धविद्याविधौ शिवे ॥ ६ ॥
गुञ्जाख्यमालिका शस्ता तद्विद्याशक्तयः शृणु ।
गन्धरूपजातिभेदैर्महाविद्या प्रकीर्तिता ॥ ७ ॥
तत्क्रमं देवदेवेशि शृणु यत्नेन साम्प्रतम् ।
रूप[8]गन्धक्रमेणैव नाम दद्यान्महेश्वरि ॥ ८ ॥
मातृपितृकृतं नाम त्यक्त्वा यत्नेन पार्वति ।
स्वयं नाम प्रदद्याद्वै यथायोगेन पार्वति ॥ ९ ॥
या सा प्रथमशक्तिस्तु शुद्धान्तःकरणा[9] द्विजा ।
शुद्धा विमलसद्गात्री[10] दिव्यगन्धा मनोरमा ॥ १० ॥
सा हि स्वप्नवती देवी सर्वसिद्धिप्रदर्शिका ।
या कृष्णा नीलकृष्णाभा मधुपिङ्गललोचना ॥ ११ ॥
साधकाकांक्ष्यहृदया पुंगन्धा निन्द्य[11]गन्धिका ।
तस्यां काली समायोज्या[12] सा काली[13] परिकीर्तिता ॥ १२ ॥
या स्यात्तृतीया गौरांगी[14] मधुगन्धानुलेपना ।
त्रिपुरा नाम सा देवी स्वपुष्पक्रमसाधिनी[15] ॥ १३ ॥

[1] B °विधानेन । [2] D °क्ष° । [3] AB गदिता । [4] D मता; A परा; U च या । [5] D तारादेव्याः प्रकीर्तिता । [6] B omits two lines । [7] U नव° । [8] U एवं । [9] B °णं; A णैः । [10] A °देहा च । [11] D °त्य° । [12] D °मयो ह्यात्मा । [13] B स कालः; U सकला । [14] B गौरी । [15] D °मानिनी ।

मद्गन्धा तु या नारी मदस्खलनमन्थरा
युक्ता चामिष[1]गन्धेन महिषासुरमर्दिनी ॥ १४ ॥

मद्य[2]गन्धा तु या नारी रक्तनेत्रातिनिष्ठुरा ।
महोग्रतारा सम्प्रोक्ता[3] महापाप[4]विनाशिनी ॥ १५ ॥

अश्वगन्धा तु या नारी दीर्घजङ्घा मनोहरा ।
सा स्या[5]च्चकितलोलाक्षी अश्वारूढा वरप्रदा ॥ १६ ॥

आमगन्धा च वदने पू[6]तिगन्धा च सन्धिषु ।
नीलकेशी च सा प्रोक्ता[7] साक्षा[8]दुर्गा मदोन्मुखी[9] ॥ १७ ॥

सर्वलक्षणसंयुक्ता नानागन्धसमाकुला ।
सुन्दरी चारुकेशी च दीर्घनेत्रा मनोहरा ॥ १८ ॥

नानाविलासकुशला कुलशास्त्रविचारिणी[10] ।
गुरुवक्षःस्थलाक्रान्ता मध्ये[11] विरलदर्शिनी ॥ १९ ॥

सुन्दरी सा भवेद्गौरी सर्वकार्यप्रवर्तिनी ।
दिव्यवर्णा कृशाङ्गी च दिव्यगन्धानुले[12]पना ॥ २० ॥

भुवनेशी मया प्रोक्ता[13] कमलां शृणु पार्वति ।
चार्वङ्गी चारुनेत्रा च कञ्ज[14]पद्मासनस्थिता ॥ २१ ॥

पीताभरणभूषाङ्गी कमला परिकीर्तिता ।
गुञ्जाहारविभूषाढ्या श्यामचञ्चललोचना ॥ २२ ॥

[15]चारुहासा तु मातङ्गी विद्या ख्याता महेश्वरि ।
पिङ्गनेत्रा पिङ्गकेशा किंविन्दुश्चातिहासिनी[16] ॥ २३ ॥

धूमावती च सा प्रोक्ता सिद्धविद्यां शृणु प्रिये ।
सर्वदा भोजनासक्ता बहुभोज्याति[17]चञ्चला ॥ २४ ॥

त्रैलोक्यमोहनाकारा सिद्धविद्या प्रकीर्तिता ।
लम्बवक्त्रा च लम्बोष्ठी पीतवर्णाति[18]निश्चला ॥ २५ ॥

बगला सा महेशानि कीर्तिता तव[19] सुव्रते ।
दशविद्या इमाः ख्याताः शक्तिरूपेण पार्वति ॥ २६ ॥

त्रिधा भावं[20] महेशानि मातृस्त्रीभगिनीक्रमात् ।
क्रीडन्ति सततं देवि विद्या एव न संशयः ॥ २७ ॥

[1] A °मिषेक। [2] D °धु°; B °द्°। [3] A सा प्रोक्ता। [4] B °माया°। [5] D°म्या°। [6] B भू°। [7] AD चर्चरकेशा च; B वर्णा केशां च। [8] B साक्षा°। [9] B महोत्सुकी; D महोन्मुखा। [10] BU °रणं। [11] B °ध्या। [12] B गुरुवक्षःस्थला°। [13] B समायुक्ता। [14] AB केत°। [15] D omits two lines. [16] B श्रापि हस्तिनां; A स्वतिवासिनी। [17] D हि। [18] A °भि°। [19] B ननु। [20] BU विद्या एव

दशक्रमा महेशानि दशविद्यासु यत्नतः ।
[1]सर्वथा कार[2]येद्देवि नान्यथा युगकोटिभिः ॥ २८ ॥

न हि सिध्यन्ति देवेशि दशपद्मजपेन वै ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन स्वस्वविद्याक्रमं चरेत् ॥ २९ ॥

स्वयम्भूकुसुमं देवि त्रिविधं कीर्तितं कलौ ।
गौडकाश्मीरमार्गेण षड्विधं तच्च वै भवेत्[3] ॥ ३० ॥

आषोडशा[4]दनूढ़ायाः पुष्पमुत्तममीरितम्[5] ।
[6]बलात्कारेण * *[7] पुष्पं मध्यममीरितम् ॥ ३१ ॥

रजोयोगेन जातायाः कनिष्ठं कीर्तितं प्रिये ।
[8]काश्मीराख्यक्रमे देवि शृणु पुष्पक्रमं च वै ॥ ३२ ॥

आषोडशादभुक्तायाः पुष्पमुत्तममीरितम् ।
बलात्कारेण * * पुष्पं मध्यममीरितम् ॥ ३३ ॥

रजोयोगेन स्वेच्छायाः[9] कनिष्ठं परिकीर्तितम् ।
पुष्पत्रयमिदं प्रोक्तं त्रिषु लोकेषु दुर्लभम् ॥ ३४ ॥

प्रति * * * पुष्पमनङ्गगन्धसंज्ञकम्[10] ।
रहस्यातिरहस्यं च न वक्तव्यं कदाचन ॥ ३५ ॥

गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं पुनः शिवे ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ३६ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे क्रममालाविनिर्णयो नाम त्रिंशतिः पटलः ।

1 D omits two lines. । 2 B कथ° । 3 U °मद्य वै शृणु । 4 U °ड्दा° । 5 D ऋतुसमन्वितं । 6 D omits three lines. । 7 A कूटायाः; B दुरापायाः । 8 U omits two lines. । 9 D स्वजायायाः । 10 B संस्थितं; A संज्ञितं ।

एकत्रिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

दशक्रमाः शक्तयश्च त्वयोक्ताः परमेश्वर ।
तत्क्रमाणां[1] फलं देव कियत्कालेन जायते ॥ १ ॥
तत्सर्वं देवदेवेश पुरा रूपा क्रिया कथम्[2] (?) ।

श्रीशिव उवाच

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रहस्यं तव सन्निधौ ॥ २ ॥
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयो रपि ।
नीलसाधनकं कर्म सर्वथा कारयेच्छिवे ॥ ३ ॥
प्रत्यहं क्रियतां देवि तदभावे महाष्टमी ।
सत्ये च[3] दशवर्षेण त्रेतायां हायनेन च ॥ ४ ॥
द्वापरे तदृद्धि[4]मासेन ह्यहोरात्रं कलौ युगे ।
सिद्धिर्भवति देवेशि नालमार्गे विशेषतः ॥ ५ ॥
सम्पूर्णदिवसं त्यक्त्वा[5] रात्रौ याममपश्चिमम्[6] ।
अंत्य[7]यामं च सन्त्यज्य[8] मध्ययामद्वयं शिवे ॥ ६ ॥
तन्मध्ये तु[9]र्यनाडीषु कालिका वरदा भवेत् ।
सोपानषोडशयुते[10] नानाभूतगणैर्युते ॥ ७ ॥
नवसोपानतन्मध्ये सप्तमेन समाकुले ।
तत्र[11] स्थिता महाकाली परिवारगणैः सह ॥ ८ ॥
साधकाकांक्ष्यहृदया वन्हिवे[12]तालसंयुता ।
श्रीमतोत्तरतंत्रोक्त[13]कवचावरणैर्युता ॥ ९ ॥
कलावस्थै:[14] समायुक्ता स्वयं याति ततः परम् ।
महानील[15]क्रमे देवि सङ्ख्यां शृणु महेश्वरि ॥ १० ॥
सत्ये[16] विंशतिवर्षेण त्रेतायां हायनद्वये ।
द्वापरे मासषट्केस्तु कलौ मासद्वयोत्तरम् ॥ ११ ॥
अनेनैव क्रमेणैव छिन्नमस्ताविधिः स्मृता ।
ए[17]तावद्धि विशेषोऽस्ति शक्तिसङ्गः सदा स्मृतः ॥ १२ ॥
गन्धर्वाख्यक्रमे संख्यां शृणु यत्नेन पार्वति ।
शतं विंशतिदिग्वेदसप्तमारभ्य पार्वति ॥ १३ ॥

[1] B °णि । [2] A °था° । [3] A सत्यैव । [4] U तत्त्व°; B तच्च; D पूर्ण° । [5] A कृत्वा । [6] A समन्वितं; D मयाचितं; U मथादिमं । [7] D आद्य° । [8] DU त्क्वा । [9] U सू° । [10] A नवसोपानसंयुक्ते; D सोपानषोडशोक्तेन । [11] D उप° । [12] A वह्निवे° । [13] B प्रोक्तं । [14] D °द्वास्थैः । [15] D °काल° । [16] B सप्त° । [17] B स ।

वीरसाधनकं कर्म चतुर्मन्त्रैः[1] समाचरेत् ।
स्वपुष्पाख्यक्रमे सङ्ख्यां शृणु यत्नेन पार्वति ॥ १४ ॥
[2]ऋषिवेदवह्नियामयोगमार्गेण सिद्ध्यति ।
महाचीनक्रमे सङ्ख्यां शृणु यत्नेन पार्वति ॥ १५ ॥
षट्त्रिंशद्दशवेदाख्यषट्त्रिंशद्दिवसैः शिवे ।
सत्यादिकलिपर्यन्तं महाराजक्रमं शृणु[3] ॥ १६ ॥
अशीतिषष्टिषड्विंश[4]सप्तवर्षक्रमेण च ।
सत्यादिकलिपर्यन्तं ब्रह्मभावक्रमं शृणु ॥ १७ ॥
सहस्रं शतकं यूनं[5] षष्टिवर्षेण पार्वति ।
कलार्चनक्रमे देवि सङ्ख्यां शृणु प्रयत्नतः ॥ १८ ॥
सहस्रं षट्शतं वेद[6]शतं षोडशहायनम् ।
सत्यक्रमाच्च कल्यन्तं[7] धूम्रभावं शृणु प्रिये ॥ १९ ॥
दिक्सहस्रं षट्सहस्रं सहस्रं पञ्चविंशतिः ।
ब्रह्मभावे महेशानि कलौ च वत्सर[8]त्रयम् ॥ २० ॥
दशवर्षं मासषट्कं देवता वरदा भवेत् ।
प्रत्यक्षदर्शने देवि संख्या प्रोक्ता मया तव ॥ २१ ॥
सिद्धमन्त्रे महेशानि पूर्वयोगेन सिध्यति ।
पूर्वक्रमो महेशानि मन्त्रमात्रे प्रकीर्तितः ॥ २२ ॥
पूर्वक्रमेण देवेशि दुष्टमन्त्रोऽपि सिध्यति ।
रहस्यातिरहस्यं च गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥ २३ ॥
गोपनात् सिद्धिमाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २४ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गमतन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे क्रमफलकथनं नामैकत्रिंशतिः पटलः ।

1 B त्रै°; A °त्रेण । 2 A omits this line. । 3 A °मेण च । 4 U त्रिंशत । 5 AU °दिक्यून । 6 U देवि । 7 B °ल्पान्त । 8 A कलावद्धदश°; B कलावृद्धिदश ।

द्वात्रिंशतिः पटलः।

श्रीदेव्युवाच।

पूर्वं संसूचितं ना[1]थ मुद्रासङ्केतकं तया।
किं त्वया गोपितं स्वामिन् कथयस्व ममाधुना ॥ १ ॥

श्रीशिव उवाच।

रहस्यातिरहस्यं च सारात् सारतरं[2] शिवे।
कथयामि तव प्रीत्या रहस्यं गोपयेत्[3] प्रिये ॥ २ ॥
केरलश्चैव काश्मीरो गौडश्चैव[4] तृतीयकः।
सम्प्रदायत्रयं प्रोक्तं[5] प्रत्येकं त्रिविधं भवेत् ॥ ३ ॥
शुद्धगुप्तोग्र[6]भेदेन नवधा परिकीर्तितम्।
दिव्यसिद्धमानवौघो दक्षिणामूर्तिशङ्करः ॥ ४ ॥
आनन्दभैरवः कालश्चाति[7]कालक्रमेण च।
आनन्दभैरवमते पञ्चाशीतिगुरुक्रमः ॥ ५ ॥
दक्षिणामूर्तिसंमत्या[8] भेदत्रितयमेव च।
दशविद्याक्रमेणैव दश भेदाः पुरोदिताः ॥ ६ ॥
परतो[9] शिवनिर्वाणं षट्शाम्भवक्रमेण च।
कादिहादिक्रमेणैव रश्मिपुंशक्तिभेदतः ॥ ७ ॥
षट्सहस्रं वेद[10]शतं चतुःषष्टिः प्रकीर्तितः।
प्रकृतौ विद्यमानायां विकृतिर्न बलीयसी ॥ ८ ॥
सम्प्रदायत्रयं देवि प्रकृतिस्थानगोचरम्।
तत्त्वमुद्रा म[11]कारास्या भेदेन त्रितयं भवेत् ॥ ९ ॥
दुग्धं वृन्ताकं[12] देवि सूरणं दुग्धमांसकम्[13]।
कुमारी पञ्चपञ्चत्वमक्षरान्ते प्रकीर्तितम् ॥ १० ॥
* * * * सम्पूज्य न विकारं समाचरेत्।
बालायां तरुणायां च बालां सम्पूज्य पञ्चमम् ॥ ११ ॥
मद्यं मांसं तथा मत्स्यं मुद्रां मैथुनमेव च।
मकारपञ्चकं प्रोक्तं देवताप्रीतिकारकम् ॥ १२ ॥
गुडार्द्रकरसो देवि मुद्रा तु प्रथमा म[14]ता।
पिण्या[15]कं लवणं देवि द्वितीया परिकीर्तिता ॥ १३ ॥
लशुनं[16] तित्ति[17]ड़ी चैव तृतीया परिकीर्तिता।
सूर्यमण्डलसंकाशा चन्द्रमण्डलसन्निभा ॥ १४ ॥

[1] B वा°। [2] B °परं। [3] B रहस्याति यथा; रहस्याति मम। [4] ADU °डाख्यस्तु। [5] B शाक्तं। [6] D गुप्तप्र°। [7] D महा°। [8] B संपत्या; A °पन्ना। [9] D परात। [10] U भेद°। [11] D °ह्य°। [12] A वेदाष्टक। [13] D आसव। [14] AU स्मृ°। [15] D °न्ना°। [16] D अम्बल। [17] D °न्ति°।

गोधूममाषसम्भूता सुन्दरी[1] च[2] चतुर्थिका ।
शक्त्यालापः[3] पञ्चमी[4] स्यात्पञ्चमुद्राः प्रकीर्तिताः ॥ १५ ॥

श्रीदेव्युवाच ।

मुद्रा नाम तु किं जातं तत्त्वं किन्नामकं भवेत् ।
मकाराः किंस्वरूपाश्च[5] सर्वं कथय शङ्कर ॥ १६ ॥

श्रीशिव उवाच ।

रहस्यं कथ्यते देवि शृणु यत्नेन साम्प्रतम् ।
महादेव्या[6] यथा प्रोक्तं तद्रूपं ब्रूयते[7] यथा ॥ १७ ॥

तद्रूपधारणान्मुद्रा तद्रूपाद्विकृतिर्भवेत् ।
विना मार्गं महेशानि गतिश्चैव कथं भवेत् ॥ १८ ॥

मार्गप्रदर्शनादेवि गतिः सर्वत्र दृश्यते ।
तन्मार्गदर्शनार्थं हि[8] मकाराः पञ्च कीर्तिताः ॥ १९ ॥

ज्ञात्वा फलमवाप्नोति[9]नात्र कार्या विचारणा[10] ।
ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च ईश्वरश्च सदाशिवः ॥ २० ॥

एते पञ्च म[11]काराश्च पञ्च नामप्रका[12]रकाः ।
आत्मविद्या शिवा सर्वा पूर्णेति पञ्चमं विदुः ॥ २१ ॥

पञ्च तत्त्वानि देवेशि केरले कीर्तितानि च ।
पञ्च[13]मुद्रानामधरा[14]स्त्यानन्दो वक्ष्मि संशृणु ॥ २२ ॥

ब्राह्मी च वैष्णवी रौद्री ईश्वरी श्रीः सदाशिवा ।
पञ्च मुद्राः समाख्यातास्तत्त्वना[15]मधराः शिवे ॥ २३ ॥

सन्तर्प्य कुण्डलीं शक्तिः पञ्च मुद्राविधानतः ।
अलिना पिशितं मीनं मुद्रा मैथुनमुत्तमम् ॥ २४ ॥

मकारपञ्चकं यत्र तत्र देवी[16] न संशयः ।
न मद्यं माधवीमद्यं मद्यं शक्तिरसोद्भवम् ॥ २५ ॥

सुसुम्ना शङ्खिनी मुद्रा उन्मन्यनुत्तमं रसः[17] ।
सामरस्यामृतोल्लासं मैथुनं च सदाशिवम् ॥ २६ ॥

महाकुण्डलिनी शक्तिस्तद्योगार्थं महेश्वरि ।
शक्तिः प्रोक्ता महेशानि न भोगार्थं मयेरिता ॥ २७ ॥

1 U °रा । 2 D मुद्रा तु या । 3 B शंसालापः ; शक्त्यालयः । 4 B °मः ; U °मं । 5 AD °पाः स्युः । 6 D °देव्यो । 7 U क्रियते । 8 B °नाज्ञाय । 9 D °मथा° । 10 After this U inserts three lines given below:– व्रीहीयं मंडलाकारं चन्द्रबिंबनिभं शुभं । चारूपक्वमनोहारि शर्कराद्यैः प्रपूरितं ॥ पूजाकाले च देवीनां मुद्रैषा परिकीर्तिता । 11 Aप्र° । 12 B °चा° । 13 U एवं । 14 D °धुना । 15 D °स्तत्त्वा°; U तत्र ना° । 16 B °वो । 17 B omits; A पुनः ।

कुण्डलीसामरस्यार्थं स्वयम्भूलिङ्गमीरितम् ।
एतदभ्यासयोगेन कुण्डलीरसवान् भवेत् ॥ २८ ॥

श्रीदेव्युवाच ।

कुण्डली कीदृशी देव तद्रसः कीदृशो भवेत् ।

श्रीशिव उवाच ।

अवाच्यं[1] यद्भवेद्वच्मि[2] तद्रसस्तु यथा भवेत् ॥ २९ ॥
तथा समरसानन्दरसः सङ्कीर्तितो मया ।
अज्ञानादपि देवेशि भोगवासनयाऽपि च ॥ ३० ॥
फलं संसारजं देवि गर्भरूपेण जाग्रति[3] ।
ज्ञात्वा[4] फलमवाप्नोति त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥ ३१ ॥
तस्मात्तु पञ्चमी मुद्रा कीर्तिता तु मया तव ।
संयोगामृतयोगेन कुण्डल्युत्थानकारणात्[5] ॥ ३२ ॥
चा[6]न्द्रपात्रे[7] यदा याति तन्मद्यं परिकीर्तितम् ।
मणिपूरे दशदले सुषुम्नायां यदा गतः[8] ॥ ३३ ॥
तत्करामृतयोगाद्धि[9] द्वितीया परिकीर्तिता ।
हृत्पद्मद्वादशारे तु शंखिनी कूर्मसंस्थिता ॥ ३४ ॥
सुधासागरक्रीडायां मत्स्यस्तत्र प्रकीर्तितः ।
मुद्रा तृतीया गदिता चतुर्थी षोडशच्छदे[10] ॥ ३५ ॥
चन्द्रसूर्याग्निसंभिन्ना वर्तुला बिन्दुगर्भिता ।
भग[11]ध्वजाख्यचणकै[12]र्घटिता[13] तु चतुर्थिका ॥ ३६ ॥
पञ्च[14]मुद्रा मया प्रोक्ता मोक्ष[15]भावफलाप्तये ।
मकारपञ्चकेनैव ज्ञानमेतस्य जायते ॥ ३७ ॥
मकार[16]रूपमार्गो हि कीर्तितस्ते मया तव ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ३८ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गसमहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे मुद्रासङ्केतकं नाम द्वात्रिंशतिः[17] पटलः ।

[1] U अगम्यं; B °व्य । [2] U दृश्य । [3] U °यते । [4] U °नात् । [5] U कारयेत् । [6] U च° । [7] A पत्रे । [8] A गच्छति । [9] U संयोगः । [10] A °शाच्छदका; U °शे दले । [11] B मग° । [12] B वर्णाङ्कि° । [13] B छोटिका; A घण्टिका । [14] U एवं । [15] B मुख्य° । [16] B कारण° । [17] D पंचत्रिंशत् ।

त्रयस्त्रिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि पूर्वोक्तं च रहस्यकम् ।

श्रीशिव उवाच ।

पञ्चमुद्राख्यसङ्केते[1] मुख्यसङ्केतकं शृणु ॥ १ ॥
पानं पञ्चविधं प्रोक्तं महादिव्या[2]दिभेदतः ।
महादिव्यं तथा दिव्यं वीरश्चैव महापशुः ॥ २ ॥

पशुबन्धः[3] पशुश्चेति पञ्चधा परिकीर्तितम् ।
प्राणापानौ समाहारौ प्रत्याहारो[4] मनःस्थिरम् ॥ ३ ॥

भानुमण्डलकं भित्वा इन्दुमण्डलमध्यगम्[5] ।
सुषुम्नावर्त्मनि नित्यं[6] सुधाधारा[7]कर्षिणी[8] ॥ ४ ॥

दिव्यपानमिदं प्रोक्तं सर्वसिद्धिकरं परम् ।
महादिव्यमिद[9] प्रोक्तं शृणु दिव्यं महेश्वरि ॥ ५ ॥

दिव्यं देव्यग्रतः पानमुत्तमं[10] वीरपानकम् ।
त्यक्तसर्वाशयोन्मूलवासनामल[11]संचयः ॥ ६ ॥

कौलिकाचारयोगेन पञ्चतत्त्वेन तर्पयेत् ।
षट्चक्रक्रमभेदेन[12] हुनेद्द्रव्यं[13]समन्त्रकम् ॥ ७ ॥

ध्यानार्चनपरावस्था वीरपान[14]मनुत्तमम् ।
उद्वासनोत्तरं देवि वीरपानं तदुच्यते ॥ ८ ॥

वीरपानं द्विधा प्रोक्तं पशुपानं शृणु प्रिये ।
वीरपाने पूर्ववीरः परस्तु पशुरित्यपि ॥ ९ ॥

आसक्तलोलुपो दम्भो मन्त्रार्थे त्व[15]प्रसङ्गतः ।
कामुकः कामनिर्देशः पशुपानं तदुच्यते ॥ १० ॥

सर्वैः कुलीनैः स्थित्वा तु विना पूजां सुगर्वितैः[16] ।
यत्पानं क्रियते देवि पशुपानं तदुच्यते ॥ ११ ॥

अन्योऽपि शृणु देवेशि पशुपानक्रमं शिवे ।
एकाकी मद्यपानी य एकाकी शक्तिभुक् प्रिये ॥ १२ ॥

[17]माहेश्वरस्य संसर्गं न कदापि करोति चेत् ।
पशुपानमिदं प्रोक्तं महादारिद्र्यदायकम् ॥ १३ ॥

1 D °तं । 2 U विद्या° । 3 D °न्ध्या° । 4 U °रं । 5 A °गे । 6 A लिङ्गं ।
7 D °त्म°; A प्र° । 8 U °प्रतर्षिणी । 9 A °करं । 10 AU मुद्रा सा । 11 D °नाम° ।
12 A °चंरेण । 13 D मूलद्रव्यं । 14 B °त्र° । 15 B °ऽत्र । 16 U °र्हितैः ।
17 D omits three lines.

विना मन्त्रं विना दीक्षां विना गुरुमुखात्प्रिये ।
यत्पानं क्रियते मुर्खैः[1] पशुपानं विदुर्बुधाः ॥ १४ ॥

पशुस्तु त्रिविधः प्रोक्तः पूर्वेण सह भैरवे ।
एकाकी पाननिरतः पशुरित्यभिधीयते ॥ १५ ॥

दी[2]क्षितो निन्दको यस्तु द्वितीयः परिकीर्तितः
अदीक्षितः क्रियाहीनो मन्त्रतन्त्रविवर्जितः ॥ १६ ॥

महापशुरिति प्रोक्तः कौलवामौ[3] शृणु प्रिये ।
वामे रामा रतियुता[4] बलिपात्रं तु दक्षिणे ॥ १७ ॥

पानपात्रं[5] महेशानि वामहस्तेन तर्पकः[6] ।
महाकौलो महेशानि भूमौ संस्थाप्य तर्पयेत्[7] ॥ १८ ॥

हस्तद्वयेन चेद्देवि कौल इत्यभिधीयते ।
वामदक्षव्यत्ययेन वीरकौलः प्रकीर्तितः ॥ १९ ॥

अलि[8]पात्रं वामपाणौ दक्षहस्तेन तर्पयेत् ।
वाम[9]गौडस्तु सम्प्रोक्तश्चैतन्याख्यः[10] स एव[11] हि ॥ २० ॥

भूमौ स्थाप्य महेशानि हस्तयुग्मेन तर्पयेत् ।
आनन्दाख्यस्तु सम्प्रोक्तो वाम इत्यभिधीयते ॥ २१ ॥

पूजायां देवदेवेशि केरले दक्षह[12]स्ततः[13] ।
गौडे वामकरेणैव पूजां च तर्पयामि च ॥ २२ ॥

तर्पयामि[14] पूजयामि नमश्चैव[15] त्रिभागशः ।
आदौ मध्ये तथा चान्ते भिन्नं भिन्नं च वा प्रिये ॥ २३ ॥

दक्षेणैव[16] महेशानि केवलं पूजयामि च ।
तर्पयामि ततः प्रोच्य हृदाद्यन्तं[17] समुच्चरेत् ॥ २४ ॥

एतेऽत्र सम्प्रदायाश्च[18] मया प्रोक्ता महेश्वरि ।
सिद्धचैतन्यनामा च विलासाख्यस्ततः परम् ॥ २५ ॥

सत्यचैतन्यनामा च सिद्धाख्यश्च तदुत्तरम्[19] ।
चैतन्यादि[20] विलासी तु[21] सिद्धप्रज्ञाभिधस्ततः ॥ २६ ॥

[22]सिद्धप्रज्ञाभिधश्चैव दिव्यानन्दाभिधस्ततः ।
सिद्धबोधानन्दसंज्ञो दिव्यचैतन्यसंज्ञिकः ॥ २७ ॥

[1] A सर्वैः । [2] A र° । [3] U °लागमौ । [4] B युवा; A पूर्वे; D पुरा । [5] B °त्री । [6] D °र्णं । [7] B प्रतापयेत् । [8] B अक्षि°; D बलि° । [9] D काम° । [10] D कालाख्य° । [11] A सदा वरः । [12] B संहरं । [13] U °के । [14] BU omit. [15] U adds तर्पयामि; D कुर्यादेवि । [16] A दक्षिणे च । [17] U °यान्तं; A °मन्त्रं । [18] A °त्र । [19] B °रं । [20] B D °द्या । [21] U °सान्ते; D च । [22] B omits this line.

सिद्धबोधस्ततः प्रोक्तो दिव्यचैतन्यसंज्ञिकः ।
दिव्यप्रज्ञाननाथाख्यो दिव्याद्वैतश्च शाश्वती[1] ॥ २८ ॥

शाम्भवाद्वैत[2]नामा च मेधा[3]द्वैताभिध[4]स्ततः ।
एते षोडश संप्रोक्ताः केवलं तर्पणक्रमात् ॥ २९ ॥

अन्ये भेदा विस्तरेण रहस्ये परिकीर्तिताः ।
गोपनीयं गोपनीयं स्वयोनिरपरा यथा ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तो मुद्रासङ्केत उत्तमः ॥ ३० ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारा-संवादे पानसङ्केतकं नाम त्रयस्त्रिंशतिः[5] पटलः ।

1 U द्वैतसरस्वती; D श्वेतसरस्वती । 2 A सोमबुद्धेन । 3 B भेदा । 4 A °विधि°; B °विध । 5 D प त्रिंशत ।

चतुस्त्रिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

विश्वेश श्रोतुमिच्छामि लतासङ्केतमुत्तमम् ।

श्रीशिव उवाच ।

लतासङ्केतकं देवि शृणु यत्नेन साम्प्रतम् ॥ १ ॥
मेधादीक्षां विना देवि न लतासा[1]धनं भवेत् ।
कादिहादिकला नाम[2] लता प्रोक्ता मया तव ॥ २ ॥
बालादि[3] शाम्भवान्तं च मेधापूर्वं प्रकाशिता ।
श्रीस्पर्शकालीमारभ्य गुह्याम्बान्तं[4] महेश्वरि ॥ ३ ॥
मेधादीक्षा महेशानि कादिहादिमतेऽपि च ।
सर्वसाम्राज्यमेधा तु द्वयोर्योगे भवेत् प्रिये ॥ ४ ॥
मणिपूराद्विलान्तं च बालामारभ्य योजयेत् ।
[5]मणिपूराद्विलान्तं च स्पर्शीमारभ्य योजयेत् ॥ ५ ॥
अथवा देवदेवेशि संहारसृष्टिमार्गतः ।
सृष्टिः कादिर्यदा[6] देवि हादिः संहृतिगोचरा ॥ ६ ॥
हादिः सृष्टिस्तदा काली संहारान्तं[7] क्रमाद् भवेत् ।
प[8]रादि सर्वातीतान्तं[9] ब्रह्म चारभ्य पार्वति ॥ ७ ॥
शान्त्यतीतान्तगं ज्ञात्वा[10] शिवशक्त्या प्रबोध[11]येत् ।
अथवा वर्णवेधेन[12] केवलां वेधरूपिणीम्[13] ॥ ८ ॥
चक्षुष्मतः समारभ्य साम्राज्यान्तं[14] समाचरेत् ।
मेधादीक्षायुतानां च न च मुण्डनमीरितम् ॥ ९ ॥
केशान् संवर्द्धयेद्देवि सर्वदा तैललेपनम् ।
न श्मश्रून् कृन्तयेद्देवि यावद्वेधः प्रदृश्यते[15] ॥ १० ॥
वाग्वेधः श्रुतिवेधश्च दृष्टि[16]वेधस्तृतीयकः ।
स्पर्शवेधश्चतुर्थः स्यात्क्रिया[17]वेधस्तु पञ्चमः ॥ ११ ॥
अनुक्रमेण देवेशि जायन्ते साधन[18]क्रमात् ।
ब्रह्माण्डगोलके या च या काचिज्जगतीतले ॥ १२ ॥
समस्ताः सिद्धयस्तस्य साधकस्य पुरः स्थिताः ।
यस्य वीक्षणमात्रेण जायन्ते साधन[19]क्रमात् ॥ १३ ॥

[1] A °शो° । [2] B वाम; A विधानाय । [3] A °क्षि° । [4] B °न्वितां; A °तीतां; U चान्तं । [5] A U omit this line. [6] D मता । [7] B °री तत् । [8] A ध° । [9] B च । [10] A गता; D शाम्भवाद्यासु संज्ञात्वा° । [11] U °वर्ध° । [12] D मेधेन; A भेदेन । [13] U बाल्यरूपिर्णा; D वेदरूपिणा; A वेधतारिर्णा । [14] D °ज्येति । [15] B °दर्श्यते । [16] U दर्शि° । [17] D कृपा° । [18] B °धनाः । [19] D °नं ।

स्वयमायाति पुरतो जयादीनां[1] च का कथा ।
निर्देः[2]शवर्तिनो भूत्वा[3] वर्तन्ते चेटका इव[4] ॥ १४ ॥

मनोरथमयी[5] सिद्धिस्तस्य दासी सदा भवेत् ।
अणिमा खेचरी वीक्षा[6] गुटि[7]का कामरूपिता ॥ १५ ॥

धातुवादश्च वेताला यक्षिण्यश्चिरजीविता[8] ।
परकायप्रवेशादि चराचरपुरी गतिः ॥ १६ ॥

षष्टिसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
षट्कर्माणि महेशानि वी[9]क्षया सम्भवन्ति च ॥ १७ ॥

यावद्विभूमिका भूयात्तावत्कुर्यान्निरन्तरम् ।
यदैव[10] भूमिका जाता तदागन्धर्वमार्गतः ॥ १८ ॥

गन्धर्वमार्गा[11]द्देवेशि शिव एव न संशयः ।
साम्राज्यमेधायुक्तो हि लतासाधन[12]माचरेत् ॥ १९ ॥

अन्यथा कुरुते यस्तु तस्य पातो भविष्यति ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २० ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गमहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे लतासङ्केतकं नाम चतुस्त्रिंशतिः[13] पटलः ।

1 B °नि । 2 B °दे° । 3 D दृष्ट्वा । 4 A च तथाकरोत् ; D चाज्ञयाय वा; B चेष्टकारकाः ।
5 B °स्यापि । 6 U दीक्षा; D विद्या । 7 B °ण्ड° । 8 B विग्रहाः । 9 AB दी° ।
10 A °देव° । 11 U मार्गो; A °भोगं । 12 D °मौषल° । 13 D सप्तत्रिंशत् ।

पंचत्रिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि लतारूपमथादरात् ।

श्रीशिव उवाच ।

लतारूपं महेशानि पूर्वं[1]मेव मयेरितम्[2] ॥ १ ॥
सामान्यतः प्रवक्ष्यामि सावधानमना भव ।
तरुणीं तु सुलावण्यां[3] सुन्दरीं चारुहासिनीम्[4] ॥ २ ॥
चंचलां क[5]ञ्जनेत्राञ्च षोडशाब्दामपुष्पिताम्[6] ।
कटाक्षताडिनीं रामां[7] सुगन्धां तनु[8]मोहिनीम् ॥ ३ ॥
ईदृग्विधां समालोक्य सदा तत्सङ्गमाचरेत् ।
तस्याः * * *[9] कार्यमविकारेण चेतसा ॥ ४ ॥
नारीं नि[10]वीक्ष्य यत्नेन अविकारी नरो यदि ।
विकारे जायमाने तु साधको नश्यति ध्रुवम् ॥ ५ ॥
सर्वदा तु निवीक्ष्यैनां तद्योगं शृणु सत्वरम् ।
चरणान्मूलपर्यन्तं पीत्वा पीत्वा पुनः पिबेत् ॥ ६ ॥
तस्या नखशिखा[11]ज्योत्स्नाखण्डितान्तस्तमो[12] भवेत् ।
[13]कमठी कर्पराकारा प्रपदाञ्चितशोभया ॥ ७ ॥
स्निग्धान्तःकरणो वीरो निर्विकल्पः सदा भवेत् ।
सुवृत्तजानुना चारु[14] जङ्घोरुजघनाश्रयैः ॥ ८ ॥
नाभौ रोमावली वक्षःस्थलैः पीनपयोधरौ ।
ग्रीवानयनपर्यन्तं केशाग्रैः प्रवरस्थितैः ॥ ९ ॥
यावन्मधुमदापूर्णौ[15] निस्सीमैर्भावलोकितैः ।
स्निग्धेन्द्रियश्च सन्तुष्टश्चतुर्वर्गसमन्वितः ॥ १० ॥
निवृत्तिकाले च पुनर्भावपूर्णामृतैर्निजम् ।
मुखं बिन्दुवदा[16]कारं समारभ्य महेश्वरि ॥ ११ ॥
साधकोत्तम इत्युक्तः श्लोकानां च चतुष्टयम् ।
ध्यात्वा स्पृष्ट्वाऽथवा दृष्ट्वा एतत्कामकलान्वितः ॥ १२ ॥
क्षणं तत्र विमूढ्यैत[17]ज्जायते भावसञ्चयः ।
कुलेषु[18] तत्कलारूपमङ्गले परिवर्त्य[19] च ॥ १३ ॥

[1] B सर्व°। [2] A प्रकीर्त्तितं। [3] D समानीय। [4] D °लोचनां। [5] A कु°; D ख°। [6] U °र्णां। [7] A तारिणीं रम्यां; D दाडिमीवासां। [8] D शुभ। [9] U संवृवनं। [10] A तारिणीं; U तां नारीं। [11] D °शशि°। [12] U °तस्तु तमो। [13] This is the reading of D; others are unintelligible. [14] B सुवृत्तं चारु वा जानु। [15] U घूर्णां। [16] A °रा°। [17] A °त्येव तु; U °शेत्तु। [18] D कालं च। [19] AU °चिन्त्य।

कुले स[1]ञ्जायते यत्नात्कथं तत्कथयामि ते[2] ।
कुले साक्षाद्यतस्तत्त्वं स्वयं चिन्तिततत्त्वतः ॥ १४ ॥
तेन तत्कुलशास्त्रज्ञैः पूजनीयं प्रयत्नतः ।
कुलदेवी चात्मदेवी निश्चला यस्य वर्तते ॥ १५ ॥
स धन्यः पुरुषो लोके निश्चलोदय एव सः ।
यत्कुले कुलदीक्षा तु तस्मात्साऽपि[3] स एव हि ॥ १६ ॥
अदीक्षितकुलासङ्गात्सिद्धिहानिः प्रजायते ।
तत्कथाश्रवणं चेत्स्यात्तत्तल्प[4]गमनं यदि ॥ १७ ॥
स कुलीनः कथं देवि स कथं मम पूजकः ।
गन्धरूपानुरूपेण नाम कुर्यान्निजेच्छया ॥ १८ ॥
मातृपितृकृतं नाम वर्जनीयं प्रयत्नतः ।
परयोषाधिका ज्ञेया निजस्त्री प्रीतिवर्धनी ॥ १९ ॥
आगते स्वागतं कुर्याल्ली[5]लायोगान्निजेच्छया ।
तस्मादुत्थाय[6] हस्ताग्रे धृत्वा संवे[7]शयेत्ततः[8] ॥ २० ॥
वामभागे समासीनां सुवर्णां कामरूपिणीम् ।
ध्यात्वा कामकलां तत्र विन्द्वादिपूर्णविग्रहः[9] ॥ २१ ॥
के[10]शविन्यासतिलकहारकेयूरयावकम् ।
सर्वकलाविधानादौ कुलद्रव्याणि योजयेत् ॥ २२ ॥
हेतुयुक्तं सताम्बूलं दत्त्वा भुक्त्वा तु साधकः ।
पश्येत्[11] कुलपथं[12] तस्या लौकिकालौकिकादिकम्[13] ॥ २३ ॥
स्वयं[14] चोद्भवपुष्पाणि कीर्तितानि कुलादिषु ।
न करोति कुलाभिज्ञः[15] शिवो[16]ऽपि नश्यति ध्रुवम् ॥ २४ ॥
दृष्ट्वा दोषादिकं तत्र[17] स्नेहादपि न शिक्षयेत्[18] ।
भाषयेन्न कटूक्त्या वै कृते तु निष्फलं भवेत् ॥ २५ ॥
कुलशास्त्ररहस्यं तु कुलमूलं यतः प्रिये ।
वरं कुलमत[19]त्यागो वरं कुलगुरोरपि ॥ २६ ॥
न त्यागं पापं[20] स्वकुलं दृष्टदोषादपि प्रिये ।
कुलवृक्षस्थितः सोऽहं[21] स्वकुलं पोषयाम्यहम् ॥ २७ ॥
तेन सर्वप्रयत्नेन र[22]क्षणीयञ्च यत्नतः ।
स्वकुले कुलबाहुल्यं यदि स्याद्भाग्ययोगतः ॥ २८ ॥

1 U कुलीनो; A कुलीशे । 2 A परंपरामिते । 3 A तन्मायापि; D पापी; U पापिष्ठ ।
4 AU °कल्पे । 5 D स्त्री° । 6 B °त्य । 7 D सानु° । 8 U °ञ्जरः । 9 D °हाम् ।
10 U वे° । 11 B पक्षे । 12 B कथां; DU कथं; । 13 B °कीं; D °कां । 14 B मया ।
15 U °दीक्षः । 16 A शेषो° । 17 A यत्र । 18 U शिष्यते । 19 D शत° । 20 U °योगं ।
21 D °ता सा हि । 22 U दी° ।

स[1]मरूपं विधातव्यं वैपरीत्यं त्यजेद्बुधः[2] ।
पृथक् ध्यानं पृथक् स्थानं पृथक् पूजा पृथक् स्तुतिः ॥ २९ ॥
न कर्तव्या प्रयत्नेन किमेतैर्बहुजल्पितैः ।
कुले तिष्ठामि[3] देवेशि नात्र कार्या विचारणा ॥ ३० ॥
तासां विश्वासघातेन तद्देशश्चैव नश्यति ।
प्रमोदादमृताख्यानं[4] मम स्यान्नात्र संशयः ॥ ३१ ॥
कुलजाहं महायुद्धे[5] वीरास्फालनिनादिनी ।
न दोष[6]मात्र[7]मिच्छामि पातयामि यतो जगत् ॥ ३२ ॥
सौन्दर्यपतिविद्वेषः कटूक्तिः कलहादिकम् ।
नीचानां गमनं[9] चैव न वै तत्र वसाम्यहम् ॥ ३३ ॥
ब्रह्माण्डभाण्डसम्भेदात्तेन जीवेत्स सिद्धियुक् ।
विना कुलेन संसिद्धिर्न कुत्रापि प्रविद्यते[10] ॥ ३४ ॥
कुलालापानुसन्धायी कुलरूपं विचिंत्य च[11] ।
विहरेद्विवसे चैव रात्रावाकृष्टितत्परः ॥ ३५ ॥
आनीय योषितः सर्वाः जात्यष्टकसमुद्भवाः ।
गंधानुक्रमणा[12]देव नाम कुर्यान्महेश्वरि ॥ ३६ ॥
एकजातिभवा वापि[13] स्वरूपं[14] पूर्वमीरितम् ।
तन्मन्त्रं[15] तत्र संयोज्य[16] तेनैव पूजनं चरेत् ॥ ३७ ॥
शुद्धपुष्पैश्च नैवेद्यैर्लवणैर्मधुसंयुतैः ।
पूजयित्वा यथापूर्वं साधयेन्निजसाधनम् ॥ ३८ ॥
तत्पुष्पेणैव नैवेद्यैस्तां कालीं परिपूजयेत् ।
त्रिपुरानामिकां देवि[17] रक्त[18]पुष्पेण पूजयेत् ॥ ३९ ॥
गुणैः पूर्वोदितैर्युक्ता नाना वा एक[19]जातयः ।
रूपगन्धसमायुक्ता नामतः पूर्वमीरितम् ॥ ४० ॥
एवं[20] कृत्वा तु बहुधा दृष्टादृष्टविभेदतः[21] ।
विशेषो ह्यत्र[22] देवेशि[23] किमन्यद्बहुजल्पितैः ॥ ४१ ॥
मायया च्छाद्य आत्मानं निजस्त्रीरूपधारिणी ।
आगत्य * * * देवि तेनैव दृश्यते[24] ध्रुवम् ॥ ४२ ॥
तस्मात्स्वदेशेनैवैतत् कर्तव्यं सिद्धिकांक्षया ।
किं वा[25] कामविलोपार्थं यतितव्यं सुरेश्वरि ॥ ४३ ॥

[1] D म° । [2] U विपरीत जपेद्बुधः । [3] AU °ष्ठति । [4] A प्रभेदादमृतस्थानं । [5] B महे पद्मे; U महावीरं; D महापाद्म° । [6] A तद्दोष° । [7] B °मत्र । [8] B पृच्छामि; U पश्यामि । [9] B नात् । [10] A सिद्धेन कुत्रापि प्रभविष्यति । [11] U विचिन्तयेत् । [12] A गोधास्तु कमला । [13] U चापि । [14] A संशय; D स स्वयं । [15] D तन्मात्रं । [16] A सन्धार्य । [17] U °म देवेशि । [18] D गन्ध° । [19] U °चारैक° । [20] A देवं । [21] A दृष्टभेदेन । [22] U नात्र । [23] D विशेषोऽत्र महेशानि । [24] A नश्यति । [25] D क्रिया ।

कर्मदण्डं समादाय शिवसाम्यं विधाय च ।
तद्गात्रं[1] चक्र[2]सूत्रेण वेष्टनं सप्तधा कृते[3] ॥ ४४ ॥
पाशस्त्वं सर्वभूतानां रक्षणाय स्वयम्भुवा ।
निर्मितोऽसि महाभाग दृढ़बन्धं विधीयताम् ॥ ४५ ॥
एवमामन्त्र्य तत्सूत्रं शिवाङ्गं[4] सर्प[5]वेष्टितम् ।
जपेद्दशां[6]शमासाद्य स्वीय[7]मन्त्रं ततो जपेत् ॥ ४६ ॥
संहारस्वप्रबोधिन्या[8] पु°टितं प्रणवत्रयम् ।
सुप्त[10]मन्त्रः समाख्यातः श्वापदः सर्वजन्तुषु ॥ ४७ ॥
एवं कृत्वा स्वयं देवो महेशाधिक एव च ।
कुले[11] यदि स्याद्योगस्य चापल्यः स्मरलोलुपः ॥ ४८ ॥
तदा रक्षा[12] विधातव्या न कार्या कर्हिचिद्बुधैः ।
वरांगे शृणु मद्वाक्यमावयोः शुभहेतुकम् ॥ ४९ ॥
एत[13]त्कार्यं समासाद्य कर्तव्यं तव चेष्टितम् ।
एवमुक्त्वा निजं कार्यं विधाय साधकोत्तमैः ॥ ५० ॥
प्रवर्तनं[14] न कर्तव्यं[15] कुलयोगं महेश्वरि ।
वीरपत्नी वीरकन्या वीरांगनवरांगना[16] ॥ ५१ ॥
नाकृष्य साधकैः कार्यं यावत्स्यान्मनसः स्थिति ।
मनःक्षोभे तत्र जाते मूलयोगेन यत्फलम् ॥ ५२ ॥
तत्फलं जायते[17] देवि सत्यं सत्यं न चान्यथा ।
वीरपत्नी तु परमा स्वयमेव महेश्वरी ॥ ५३ ॥
सा स्मृता कुलविद्यानामाद्या[18] चैव पुरातनी ।
तद्वधूः परमेशानि सर्वमन्त्रप्रबोधिनी ॥ ५४ ॥
न्यायतोऽन्यायतो वापि गुरुपत्नी गुरुर्यदि ।
वीक्षणादेव देवेशि सर्वार्थसाधको भवेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ५५ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे लतारूपकथनं[19] नाम पञ्चत्रिंशतिः[20] पटलः ।

[1] A °द्राज्यं । [2] U रक्त° । [3] A °तं । [4] U सर्वाङ्गे । [5] A °ङ्गालय°; U सर्व°; D पर° । [6] A °दृशीं; D एवं क्रमेण । [7] B स्वयं° । [8] D प्रवरो धन्या । [9] B घु° । [10] A तत्त्व°; U स्वप्न° । [11] U °लं । [12] A तत्र दीक्षा । [13] D तत्त° । [14] AU न वक्तव्यं । [15] U वक्तव्यं । [16] A यवनाङ्गना । [17] B जपतो । [18] A मेधा; U मया । [19] B लतासामान्यसङ्केतकं । [20] D अष्टत्रिंशत् ।

षट्त्रिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच

शङ्कर श्रीमहादेव निशापूजां वद प्रभो ।

श्रीशिव उवाच

निशापूजा प्रकर्तव्या हेतुयुक्तः[1] सदैव हि ॥ १ ॥
निजं कुलं समादाय स्वयं भैरवरूपधृक् ।
कुलं च भैरवीरूपं तद्गात्रे न्यासविस्तरम् ॥ २ ॥
विन्यस्य सकल[2]न्यासं नवयोन्यात्मकं तथा ।
प्रसूनतुलिकामध्ये पुष्प[3]प्रकरसङ्कुले ॥ ३ ॥
नानागन्धसमाकीर्णे कुलद्रव्येण यन्त्र[4]कम् ।
लिखित्वा पूजयेच्छङ्खे घटस्थापनपूर्वकम् ॥ ४ ॥
स्ववामभागे षट्कोणं तन्मध्ये ब्रह्मरन्ध्रकम् ।
लिखित्वा तत्र कुम्भं च सौवर्णं राजतं तथा ॥ ५ ॥
ताम्रभूमिमयं वापि यद्वा लोहविवर्जितम्[5] ।
स्थापयेत्कलया[6] देवि कुम्भं गन्धसुवासितम् ॥ ६ ॥
हेतुद्रव्यं ब्राह्मणादिभेदतः परिपूजयेत् ।
तत्र मन्त्रं विलिख्यादौ यद्यत्कुलसमुद्भवम् ॥ ७ ॥
ध्यात्वेष्टदेवतां तत्र जपेदष्टोत्तरं शतम् ।
धेनुमुद्रां प्रदर्श्याथ [7]अमृतं तद्विचिन्तयेत् ॥ ८ ॥
दृष्ट्वार्घ्यपात्रं नृत्यन्ति भैरवा मातरो गणाः ।
इन्द्रादयः सुराः सर्वे नृत्यन्ति मधुलोलुपाः ॥ ९ ॥
ब्रह्मविष्णुमहेशाद्या नृत्यन्ति हर्षतत्पराः ।
अर्घ्यभाण्डं द्विधा कृत्वा गुरवे चैकभागकम् ॥ १० ॥
एकं गुरुं समादाय[8] एकेन देवतर्पणम् ।
पीत्वा कुलरसं देवि नानालङ्कारभूषितः ॥ ११ ॥
साक्षाद्यदि गुरुर्न स्या[9]त्तदा तोये विसर्जयेत् ।
आनन्दरूपवान् भूत्वा पूजयेत्परमेश्वरीम् ॥ १२ ॥
स्वस्वकल्पोक्तविधिना तत्तद्यन्त्रे प्रपूजयेत् ।
विसर्जनं विधायाथ मन्त्रं वै प्रजपेत्ततः ॥ १३ ॥
तद्धि स्वरममानेन अमृतं भुज्यते मया ।
तच्चकोररसास्वादैः सम्यक् रसः प्रजायते ॥ १४ ॥

[1] A °युक्तः । [2] D अवल° । [3] A मध्य° । [4] A पत्र° । [5] D विगजितं । [6] U °शो° । [7] U त्व° । [8] B एवं समादाय दत्वा । [9] A समासाद्य गुरुं तस्मात् ।

तत्फलग्रहणादेव सुमेरोः शृङ्गरोहणम् ।
लतालिङ्गनमात्रेण सुधाधौतकलेवरः ॥ १५ ॥
मूल[1]योगे कृते तत्र जपेदश्व[2]सहस्रकम् ।
जप[3]पूतं हविर्द्रव्यं गृहीत्वा तर्पयेत्ततः ॥ १६ ॥
विधाय तर्पणं देवि प्रदक्षिणमनुव्रजन् ।
प्रणम्य स्तुत्वा कल्पोक्तस्तवेन तोषये[4]त्ततः ॥ १७ ॥
तस्मात्कुलं तथा योग्यं कृत्वा यत्नेन सञ्जपेत् ।
कुलं शक्तिः समाख्याता तस्याः पूजादि कथ्यते[5] १८ ॥
कुलाचारः स विज्ञेयो देवानामपि दुर्लभः ।
कुलीनो जायते यस्मात्तत्कथं[6] कथयामि ते ॥ १९ ॥
कुले साक्षाद्यतस्तत्त्वं[7] स्वयं तिष्ठति तत्त्वतः[8] ।
मद्यं मांसं तथा मत्स्यं मुद्रां मैथुनमेव च ॥ २० ॥
एभिरेव[9] कृता पूजा कुलाचारः प्रकीर्त्तितः[10] ।
तेन तत्कुलशास्त्रज्ञैः पूजनीयः प्रयत्नतः ॥ २१ ॥
कुलं चात्मकुलं वापि[11] निश्चलं यस्य वर्तते ।
स धन्यः स च[12] विज्ञानी कुलरूपः स एव च ॥ २२ ॥
कुलदीक्षा यत्कुले स्यात्स शिवः परिकीर्तितः ।
यथा काली तथा तारा यथा श्रीर्भैरवी तथा ॥ २३ ॥
समपूजादिकं सर्वं प्रयोगं भावलक्षणम् ।
वेदशास्त्रपुराणानि स्पष्टा[13] वेश्याङ्गना इव ॥ २४ ॥
इयं तु शाम्भवी विद्या गुप्ता कुलवधूरिव ।
सुगुप्तं कौलिकाचारमनुगृह्णन्ति देवताः ॥ २५ ॥
वाञ्छासिद्धिं प्रयच्छन्ति[14] नाशयन्ति प्रकाशने ।
[15]अनाचारान्मधुपान् चक्रस्थान् शक्तिकौलिकान् ॥ २६ ॥
[16]शिवगौरीधिया[17] देवि भावयेन्नावमानयेत् ।
कुलाचार[18]गृहं गत्वा भक्त्या पापविशुद्धये ॥ २७ ॥
याचयेदमृतं चान्नं[19] तदभावे जलं पिवेत् ।
कुलाचारेण यद्द्रव्यं सर्वं दत्तं तु[20] भक्तितः ॥ २८ ॥
नमस्कृत्य तु गृह्णीयादन्यथा नरकं व्रजेत् ।
पूर्वोक्तं देवदेवेशि न सिद्धं स्यात्स्त्रियं विना ॥ २९ ॥

1 B शूल°। 2 AU °दष्ट°। 3 U °ल°। 4 D °नाभायये°। 5 U °कं च यत्। 6 D °था। 7 B °त्त्वे। 8 D कालीकृतं शिवे। 9 B °वमेव। 10 B °चाराय कीर्त्तिता। 11 AU कुलं कुलं चान्यकुलं; D कुलं काली। 12 A सर्व°। 13 B स्पृष्टा°। 14 B °च्छेति। 15 B omits this line. 16 B adds before this : शक्तिं कौलिकमाचारमनुगृह्णन्ति देवताः। 17 U श्रिया। 18 B कुलवार°। 19 B पात्रं। 20 B सर्वदा जन्तु°।

स्त्रीसमीप[1]प्रदेशो[2] हि कामरूपाधिकस्तत्र ।

श्रीदेव्युवाच ।

पुरश्चरणलक्षैर्वा होमानामपि कोटिभिः ॥ ३० ॥
कोटिहोम[3]दक्षिणाभिस्तस्मात्पूजनविस्तरैः ।
न च सिद्धिं समायाति वनितासन्निधिं विना ॥ ३१ ॥
वनितासु सदा नाथ निवसामि निरन्तरम् ।
वाराणसी कामरूपं जालन्धरमथापि वा[4] ॥ ३२ ॥
अथवान्यानि पीठानि[5] शाम्भवा[6]ख्यानि शङ्कर ।
षट्चक्रं षोडशाधारं त्रितयं व्योमपञ्चकम् ॥ ३३ ॥
कुलचक्रे महादेव सर्वं नित्यं प्रतिष्ठति ।
इतोऽपि किं महत्पुण्यं वक्तुं शक्नोमि शङ्कर ॥ ३४ ॥
कदाचिद्वनिता वापि वनिता वत सन्निधिम् ।
विग्रहे नैव[7] शक्नोमि[8] देहीं देहं यया प्रभो ॥ ३५ ॥
यादृशी तादृशी वापि व्याधिदारिद्र्यपीडिता ।
विरूपा वा सुरूपा वा वनिता मम विग्रहा ॥ ३६ ॥
मयि स्याद्या[9]दृशी भक्तिः साधकानां निरन्तरम् ।
नून[10]मेतादृशी कुर्याद्योपिन्मात्रेऽपि साधकः ॥ ३७ ॥
या नारी रूपसम्पन्ना सुदृशा[11] गन्धशालिनी ।
मम तस्याः परिज्ञेया शेषा तु शक्तिरीश्वरी ॥ ३८ ॥
बालां वा यौवनोन्मत्तां वृद्धां वा सुन्दरीं तथा ।
कुत्सितां वा महादुष्टां नमस्कृत्य विभावयेत् ॥ ३९ ॥
सर्वावस्थासु देवेशि योषिद्वन्द्या तु[12] साधकैः ।
समस्तमन्त्रसिद्धीनां[13] सर्वस्वरूपमङ्गला[14] ॥ ४० ॥
साक्षाद्वा मनसा वापि नारी पूज्यैव दर्शनात् ।
कदा च न कटूक्त्या तु सम्भाव्या[15] वनिता जनैः ॥ ४१ ॥
स्त्रियो देवाः स्त्रियः प्राणाः स्त्रिय एव हि भूषणम् ।
तद्वस्तरचितं भोज्यं तद्वस्तरचितं जलम् ॥ ४२ ॥
तद्वस्तरचितं पुष्पं देवताभ्यो निवेदयेत् ।
तत्सङ्गिना सदा भाव्यमन्यथा स्वस्त्रियामपि ॥ ४३ ॥
* * देया न[16] कुत्रापि[17] साधकेन वधूः क्वचित् ।
प्रत्यक्षदृष्टदोषेपि स्वस्त्रियो वा परस्त्रियः ॥ ४४ ॥

[1] A °समय° । [2] D °प्रदा सो°; U °प्रयोगो । [3] D °त्र° । [4] B मयीपि च । [5] B योगानि; A द्रव्यानि । [6] A शोभना° । [7] B °नुव; D न्येव । [8] A हानुनैव शक्तो । [9] B °दी° । [10] B मूल° । [11] AU सुदृशा; D देदीप्या । [12] A दुद्धात° । [13] D °द्धानां । [14] D सर्वेभ्यो रूपमङ्गना । [15] D मन्तव्या । [16] U दद्यान्न । [17] U कुत्सेया ।

सकृदपि न वक्तव्यो[1] निन्दये[2]न्मनसापि न ।
पूर्ववद्वयवहर्तव्या सर्वदा साधकेन सा[3] ॥ ४५ ॥
मम निन्दा मम द्वेषो मम हिंसा ममार्दनः ।
गुरुनिन्दा गुरुद्वेषो गुरुहिंसा तथैव च ॥ ४६ ॥
साधकेन वरं कार्यं वनितां नैव निन्दयेत् ।
वरं पूजां न कुर्वीत वरं बलिं परित्यजेत् ॥ ४७ ॥
कुलाचारं कुलद्रव्यं कुलपंक्तिं वरं त्यजेत्[4] ।
तथापि नैव योषाणां निन्दायां मान[5]सं चरेत् ॥ ४८ ॥
किमिहोक्तेन बहुना वरं त्याज्यो भवेन्मनुः ।
तथापि नैव कर्तव्यं वनितानिन्दनादिकम् ॥ ४९ ॥
मातृवत्पूजयेन्नित्यं मातृवद्भावयेत्सदा ।
साधकप्राणदानेन प्रीतिः स्याद्यदि कामिनी ॥ ५० ॥
प्राणान् दत्त्वापि कर्तव्या सु[6]प्रीतिरनपायिनी[7] ।
स्वयं[8] देहं समु[9]त्सृज्य मोक्षमाप्नोति शाश्वतम् ॥ ५१ ॥
स्त्रीद्वेषो नैव कर्तव्यो विशेषात् पूजनं स्त्रियः ।
स्त्रियं गच्छन् स्पृशन् पश्यन् विशेषात्कुलजां शुभाम् ।
नारीं सम्पूजयेन्नित्यमुपभोगं न का[10]रयेत् ॥ ५२ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गमतन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे निशापूजाकथनं नाम षट्त्रिंशतिः[11] पटलः ।

1 A कर्तव्यो । 2 AU निन्दायै । 3 U °क्तमः । 4 AUD °वृत्तिं न संत्यजेत् ।
5 B °पमानं । 6 B सा; A सं°; D मत्° । 7 D रनुयायिनी । 8 D मनुजं । 9 A मनुत् ° ।
10 D मकां° । 11 D उनचत्वारिंशत् ।

सप्तत्रिंशतिः पटलः ।

श्रीशिव उवाच

शृणु देवि वरारोहे[1] रहस्यं महदद्भुतम् ।
विना पूजां स्त्रियो[2] * * सङ्गमे साधकोत्तमः ॥ १ ॥
सप्तजन्मदरिद्रत्वं[3] नरके कोटिकल्पशः ।
ब्रह्महत्या सुरापानं स्तेयं[4] गुर्वङ्गनागमः ॥ २ ॥
एतत्पापकृतो[5] दोषो[6] जायते नात्र संशयः ।
वीरे[7] वाऽप्यथवा दिव्ये न बुद्धा[8] नरके व्रजेत् ॥ ३ ॥

गुरुपूजाकृतिविधौ[9] विद्योच्चारणकर्म तत् ।
रहस्याख्यं कर्णकूपे[10] दंशनं[11] गण्ड[12] ** ॥ ४ ॥
[13]भूतशुद्धिपरिरम्भो संभावेन्द्रियनिग्रहः ।
प्राणायामस्तवा[14]कृष्टिः न्यासस्तस्याः समाहितः ॥ ५ ॥
परस्परावलोकश्च ध्यानकर्म प्रकीर्तितम् ।
नखदन्त * * दीनि धूपदीपप्रतापनम् ॥ ६ ॥
तत्तत्तत्त्वविशेषाश्च प्रेम[15]मुद्रा प्रकीर्त्तिता ।
पूजनं गायनं स्तुत्यं * * * विसर्जनम् ॥ ७ ॥
इति प्रोक्तं महेशानि रहस्यमपरं[16] शृणु ।
सत्यमेतद्विना * * * सङ्गान्मन्त्रो न[17] सिध्यति ॥ ८ ॥
सङ्ग एव हि कर्तव्यः कर्तव्यं न च * * * ।
पूजनीया सदा योषा मद्भाव[18]कृतनिश्चयः ॥ ९ ॥
तस्यां तु[19] * * * देवि कर्तव्यं मम साधकैः ।
मम भावस्वरूपा सा मत्स्वरूपा महं च[20] सा ॥ १० ॥
यदि[21] न * * देवि सा कथं भवतारिता[22] ।
[23]भरता दृढ़पापेन[24] सदृशो जायते नरः ॥ ११ ॥
मद्भाव[25]प्रतिपन्नापि[26] अधिकारी न[27] * * * ।
यादृशी तु[28] दृढ़े ज्ञाने मद्भावैकपरायणा ॥ १२ ॥
कदाचित्पतितां वापि कदाचिद्वापि पूतताम्[29] ।
कदाचित् गुरुतां याति कदाचिदपि शिष्यताम्[30] ॥ १३ ॥

[1] D प्रवक्ष्यामि । [2] A °र्थं । [3] D °द्रः स्यात् । [4] B स्त्रियं । [5] B °तां । [6] D देवि । [7] B वालो । [8] B न बुद्धा; D दृष्टविधौ । [9] B कृताश्चैव; D वर्णरूपे । [10] A कर्मजपे; [11] A आसनं । [12] AD नग्न° । [13] D omits three lines. [14] B °स्तु वा° । [15] A प्रेम्ना; D स्व स्व° । [16] D परमं । [17] B °सपि । [18] A भद्रा च; D °त्रे । [19] B तस्मात्तु । [20] A महैव । [21] U अनेन । [22] B °ता विना । [23] AU भवता । [24] U दृढोपायेन । [25] A भद्राक्ष° । [26] U यामधि° । [27] U स । [28] B °स्तु; U सु° । [29] D मूढतां । [30] B °ति ।

इदृशं सर्वदा ज्ञानं निश्चयं यस्य योषितः ।
स विष्णुः स शिवः साक्षात् स योग्यः सर्वकर्मसु ॥ १४ ॥

श्रीदेव्युवाच

अहं हि जगतां धात्री जननी जन्मकारणम् ।
मद्भावप्रतिपन्ना या[1] साऽहमेव सुनिश्चितम्[2] ॥ १५ ॥

कर्तव्या[3] * * * नैव[4] तस्या मनोविकारणा[5] ।
मोहाद्वा गुरुमौढ्याद्वा[6] यदा यत्कुरुते सुधीः ॥ १६ ॥

वीरो वाऽप्यथवा दिव्यो अबुद्ध्वा[7] नरकं व्रजेत् ।
गुरुपत्नीं द्विजपत्नीं पितृपत्नीं प्रपूजयेत् ॥ १७ ॥

* * * नरकं यावत् तावत्कोटिगुणं भवेत् ।
पापा[8]सम्भवमापन्ना[9] नारी सर्वमयी हि सा ॥ १८ ॥

अहं च रोषसम्पन्ना नाशयामि तमीश्वर[10] ।
छिन्नशिरः शिरा तस्य द्वेषं पश्येद्भिया तपेत् ॥ १९ ॥

भया[11]हतोऽपि पापात्मा प्राप्नोति नरकं महत् ।
अथवाऽपि चिरञ्जीवेन्महादुर्गतिदुर्गतिम् ॥ २० ॥

निरन्तरं रोग[12]पीड़ा जायते तस्य पापिनः ।
कदाचन शिरःपीडा कदाचित्तु[13] गुरुज्वरः ॥ २१ ॥

कदाचित् गात्रसन्तापः कदाचित्कर्णपीड़नम् ।
कदाचिदपि कण्डूः[14] स्यात्कदाचित्तु विचर्चिकाम्[15] ॥ २२ ॥

अनालोक्यं च बाधिर्यं खञ्जता कुब्जता तथा ।
अन्येऽपि विविधा रोगाः कुष्ठाद्याः प्रभवन्ति हि ॥ २३ ॥

चक्षुर्नाशः श्रुतिच्छेदो नासाच्छेद[16]स्तथैव च ।
करच्छेदः पादच्छेदः शिरश्छेदोऽपि जायते ॥ २४ ॥

पशुपीड़ा राजपीडा वह्निपीड़ाऽपि जायते ।
कुलं तस्मात्त दोषेण म्रियते[17] नात्र संशयः ॥ २५ ॥

प्रार्थनामपि कुर्वाणो न लभेदन्नमुष्टिकम् ।
मूलाहारः फलाहारः पत्राहारो जलाशनः ॥ २६ ॥

प्रायशो जायते पीड़ा तपःफलविवर्जितः ।
तस्य स्यादसकृद्बन्धुद्रोहो भृत्याश्च[18] तस्कराः ॥ २७ ॥

1 B °पि । 2 D महेशो वेत्ति निश्चयं; U° श्चलं । 3 U °व्यं । 4 U °नं नैव ।
5 A °मनधिकारणात् । 6 BU °मोहाद्वा । 7 D कृत्वा च । 8 A जाया° । 9 A °मात्रा च ।
10 A स्वयं च ईश्वरो शिवः । 11 U मया; D जाया° । 12 A राज्य° । 13 D त्रिधान्योन्यं ।
14 A चाङ्कु; D वान्तः । 15 A विवर्द्धिनी; D विपूचिकां । 16 D °रोग° । 17 B त्रायते ।
18 D भूयाच्च तत्क्षणात ।

स्वगोत्रकलहो नित्यं स्वगोत्रहिंसनं सदा ।
सुहृद्भिः क्रियते द्वेषो रिपुणा वध्यते स तु[1] ॥ २८ ॥

स्वयोषाऽपि विषं दद्यान्मित्रं वा सेवकोऽथवा ।
औषधं च[2] भवेत्तस्य महाहालाहलं प्रभो ॥ २९ ॥

हितं पथ्यं सुहृद्वाक्यं न कदाचन रोचते ।
हिता न वदनात्तस्य क्वचिद्वाणी बहिर्भवेत् ॥ ३० ॥

चारूक्ता बन्धुजा वाणी[3] विपरीतेव जायते ।
तदाज्ञाकारिणो न स्युः सुहृदुत्यादयस्तथा ॥ ३१ ॥

एकादशगृहस्थो हि ग्रहः पीडयते ध्रुवम् ।
अन्यथा सिद्धिमापन्ना मन्त्राः स्युर्हतसिद्धयः ॥ ३२ ॥

एते ते कथिता दोषा योऽपि * * * सम्भवाः ।
अधिकारविहीनानां अधिकारयुतेन हि ॥ ३३ ॥

ईश्वर उवाच

अधिकारी भवेत्कीदृक् देवेशि भवदर्चने ।
कथं स्यादधिकारश्च प्रागभ्यासप्रवर्तनम् ॥ ३४ ॥

महान्ममैव[4] सन्देहो वर्द्धते जगदीश्वरि ।
तदेव श्रोतुमिच्छामि सन्देहं छेदय प्रिये[5] ॥ ३५ ॥

ममानुग्रहतो देवि तदेतद्वक्तुमर्हसि ।

श्रीदेव्युवाच

शृणु देव प्रवक्ष्यामि गुह्यात् गुह्यतरं महत् ॥ ३६ ॥

गोपितं सर्वतन्त्रेषु न देयं यस्य कस्यचित् ।
अहमेव परं ज्ञानमहमेव परा गतिः ॥ ३७ ॥

अहमेव परं ध्यानमहमेव परा श्रुतिः ।
मत्तः परतरं विश्वे न किञ्चिदवलोकयेत् ॥ ३८ ॥

अहमेव जगत्सर्वं जगदेवाहमीश्वर ।
मद्भावभावितानां हि[6] भवद्वै ता[7]दृशी शिव ॥ ३९ ॥

एवं ज्ञानविशिष्टः स्यादधिकारी भवेच्छिव ।
ब्रह्माविष्णु[8]महे[9]शादिसर्वदेवमयो हि सः ॥ ४० ॥

जायमानस्य बालस्य * * * * ।
सम्पर्केण विकारो हि न यथा जायते क्वचित् ॥ ४१ ॥

साधकस्य तथा यस्य मतिः स्यादविकारिणी[10] ।
सोऽधिकारी भवेन्नित्यं यागादौ सह योषिता[11] ॥ ४२ ॥

[1] D विप्रेणाराध्यते स तु । [2] D लभे° । [3] U °मन्त्रपाठानां । [4] A भैरव । [5] B प्रभो ।
[6] B नारी । [7] D °च्चेता° । [8] A °दिक° । [9] B °शश्च । [10] U °णा । [11] D °तः ।

मद्भावप्रतिपन्ना या मत्स्वरूपाऽहमेव सा ।
विकारो नहि योषायां तस्यामर्पित[1] एव हि ॥ ४३ ॥

एवं यस्य स्थिता बुद्धिः सो[2]धिकारी न संशयः ।
भ्रा[3]तृ * * परित्यज्य सर्वं * * विचारयेत् ॥ ४४ ॥

सङ्गमे साधकश्रेष्ठः शिववत्[4] क्रीडते[5] भुवि ।
प्रथम[6]न्यासकाले तु यावद्धैर्य्यं न जायते ॥ ४५ ॥

तावत्कामविलोपार्थं यतितव्यं प्रयत्नतः ।
कामभावविलोपार्थं सङ्गं कृत्वैव * * * ॥ ४६ ॥

साधयेन्सर्वकार्याणि यावज्ज्ञानं न[7] जायते ।
ततो ज्ञाने समुत्पन्ने स्वच्छन्दं विहरेत् पुमान् ॥ ४७ ॥

एवं कर्तुमशक्तस्तु नाधिकारी कथञ्चन[8] ।
कुर्याज्जपं तथा होमं तर्पणं मार्जनं तथा ॥ ४८ ॥

द्विजानां[9] भोजनं चैव योषित्सङ्गविवर्जितः ।
साधकस्य भवेद्यस्तु यत्स्वरूपेष्टदेवता ॥ ४९ ॥

तद्वर्णसमतेजोभिः पूर्णं भुवनमण्डलम् ।
भावनाभिः स्थिरीकृत्य देवताध्यानतत्परः ॥ ५० ॥

यथास्वरूपवर्णादि चिन्तयेद्यतमानसः ।
एवं यस्य मनो नास्ति तस्य प्रतिनिधिः स्मृतः ॥ ५१ ॥

कुमार्यामेव कर्त्तव्यं न * * * कदाचन ।
यतः स्या * * योग्यामविकाराय कल्प्यते ॥ ५२ ॥

न प्रयोगादिकं [10]क्वापि गृहस्थो निजयोषितः ।
[11]कुमारीभोजनादेव कुमारीपूजनादपि ॥ ५३ ॥

कुमारीचिन्तनादेव त्रैलोक्यविजयी भवेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं गौडानां[12] वीरयोषिताम् ॥ ५४ ॥

[13]श्रीशिव उवाच

शृणु यत्नेन देवेशि रहस्यातिरहस्यकम् ।
विना मद्येन मांसेन पुंश्चलीसेवनं विना ॥ ५५ ॥

न मन्त्रसिद्धिमाप्नोति चन्द्रसौरक्रमार्चिते[14] ।
अलिना पूरितं पात्रं वलिना[15] पूरितो अलिः[16] ॥ ५६ ॥

[1] D सा स्यान्माता च । [2] B ज्ञात्वा; A त्व° । [3] A मा° । [4] B शिवं च । [5] A क्रियते । [6] D °मं । [7] D च । [8] After this B adds the following verse which is not found in other MSS:—कुमारीभोजनादेव कुमारीपूजनादपि । कुमारी-चिन्तनादेव त्रैलोक्यविजयी भवेत् । [9] U विप्राणां । [10] A वा° । [11] B omits three lines. [12] AD गोपनं । [13] Omitted in AB. [14] U °न्विते । [15] B वनिता । [16] B मुखं ।

अलिं बलिं च रामाच्च[1] किन्न सिध्यति भूतले ।
विशेषं शृणु देवेशि पूजाप्रकरणं तथा ॥ ५७ ॥

विजया सर्वदा प्रोक्ता ताम्रपात्रे पयस्तथा ।
मधुमिश्रा[2] तु विजया गौड़ब्राह्मणकर्मणि ॥ ५८ ॥

* * * नन्तरं सिद्धिर्मधुपानैर्विशेषतः ।
नृत्यगीतादिभिः सर्वैर्गुरुशुश्रूषणैस्तथा ॥ ५९ ॥

अष्टम्यां च चतुर्दश्यां नवम्यां सङ्क्रमे तथा ।
अमायां देवदेवेशि भौमे शुक्रग्रहत्रये[3] ॥ ६० ॥

काली तारा स्थिता तत्र पूजनाद्वरदायिनी[4] ।
स्व[5]शक्त्या सर्वदा पूज्या[6]नन्तरा[7] पञ्चपर्वणि ॥ ६१ ॥

नो चेन्मांसेन सम्पूज्यानन्तरा वत्सरो यदि ।
अगम्यागमनं चैव तथाऽभक्ष्यस्य भक्षणम् ॥ ६२ ॥

सकृदुच्चारितो मन्त्रो दहत्यग्निरिवेन्धनम् ।
पैष्टी[8] गौड़ी तथा माध्वी तालखर्जूरसम्भवा ॥ ६३ ॥

नारिकेली तथा द्राक्षी पूगी चान्यैरुपस्कृता ।
पैष्टी शूद्रस्य माध्वी च क्षत्रियस्य तथा द्वयम् ॥ ६४ ॥

पैष्ट्यादि सर्वं[9] शूद्रस्य ब्राह्मणस्य न पिष्टजा ।
ब्राह्मणेनैव दातव्या विना माध्वीं कथञ्चन ॥ ६५ ॥

अथान्येषु प्रकारेषु नाधिकारो द्विजन्मनाम् ।
अथवा कुलमद्येन पूजयेत्कुलसुन्दरीम् ॥ ६६ ॥

योगिभिः पीयते मद्यं न मद्यं द्विजपुङ्गवैः ।
न मद्यं पानयोग्यं स्यान्न मद्यं गुडमिश्रितम् ॥ ६७ ॥

अशक्तद्विज[10]जातीनां विधिं शृणु प्रयत्नतः ।
ब्राह्मणस्ताम्रपात्रे तु मधु मद्यं प्रकल्पयेत् ॥ ६८ ॥

अनु[11]कल्पस्त्वशक्तानां नान्यथा पातकी भवेत् ।
नो चेत्सिद्धिकरी[12] देवि प्रजप्तैरपि कोटिभिः ॥ ६९ ॥

[13]पुरश्चरणलक्षैश्च होमानामपि कोटिभिः ।
ताम्बूलेन विना यस्तु कालिकां दशधा जपेत् ॥ ७० ॥

इह[14] क्षोभमवाप्नोति परत्र नरकं व्रजेत् ।
ताम्बूलं * * चक्रञ्च मुण्डमाला शवासनम् ॥ ७१ ॥

[1] U °त्रै । [2] B °श्री । [3] B ग्रहे जपे । [4] After this B adds इति संक्षेपतः प्रोक्तं नोपरि वीरयोषिति । [5] A स । [6] B °जा । [7] A °रं; D °राय । [8] B पौष्णी; U °पौष्टी । [9] A °संघ°; UD पट् च । [10] U अथवा शक्ति°; D अशक्तेऽप्यथ । [11] U मधु° । [12] U क्वचित् । [13] A omits this line. [14] B ग्रह° ।

सिन्दूरं खड्गकं चैव संविदासवयो रसः ।
एतान्विहाय यः कश्चित्कालीं[1] साधितुमुद्यतः ॥ ७२ ॥
इह क्षोभमवाप्नोति परत्र नरकं व्रजेत् ।
कोट्यर्बुदयुगैर्देवि नहि सिध्यति तारिणी ॥ ७३ ॥
चिन्मयेऽयं[2] निगदिता महाकालाय वै पुरा ।
कालिकामनुजापी तु स्पृशेत्पातकिनं यदि ॥ ७४ ॥
स तु संस्पर्शमात्रेण[3] सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।
गद्यपद्यमयी वाणी भवेद्रक्षापरम्परा[4] ॥ ७५ ॥
जायते देवदेवेशि काव्यकर्ता क्षणेन तु ।
अतीतानागतं ज्ञानं वर्तमानं च पश्यति ॥ ७६ ॥
तस्मा**र्मुख्यभूता सर्वसिद्धिप्रदर्शिनी ।
* * चक्रं समालोच्य[5] यत्किञ्चित्कुरुते नरः ॥ ७७ ॥
तत्तदक्षय्यमायाति छिन्नविद्याप्रसादतः ।
कालीं विहाय[6] यः कश्चित् सिद्धिमिच्छति कामुकः[7] ॥ ७८ ॥
स चक्षुषा विना रूपं दर्पणे द्रष्टुमिच्छति ।
शक्तिं विहाय यः कश्चित् कालिकां द्रष्टुमिच्छति ॥ ७९ ॥
स भोजनं विना नूनं क्षुन्निवृत्तिमभीप्सति ।
कालीविद्या सिद्धविद्या महाविद्या प्रकीर्तिता ॥ ८० ॥
इयं विद्या त्रिधा[8] देवि जप्यते स्मर्यतेऽथवा ।
तदैव सिद्धिदा तस्य[9] सा चान्यस्य[10] वरप्रदा[11] ॥ ८१ ॥
तस्याः सकाशान्मन्त्रोऽयं ग्राह्यो यत्नेन पार्वति ।
पाणौ[12] विचिन्त्य[13] जप्तव्यः सिद्धिर्दिव्यसमाव्रतः[14] ॥ ८२ ॥
कृष्णाष्टम्यां चतुर्दश्यां मङ्गले वासरे निशि ।
कृष्णपक्षे[15] विशेषेण कारयेत्सर्वदा गृहे ॥ ८३ ॥
मृदुचूडकयो** कोमले विष्टरेऽपि च ।
एकलिङ्गे शून्यदेशे[16] शून्यगेहे जलार्णवे ॥ ८४ ॥
श्मशाने कुलवृक्षे तु शवमुण्डे[17] रणाजिरे[18] ।
स्वयम्भूकुसुमं वापि अथवा * * जं च वा[19] ॥ ८५ ॥
एतेषु कालिका देवि स्वय तिष्ठति[20] निश्चितम् ।
एतान् स्थानान् शुभान् विद्धि महाकौलवरप्रदान् ॥ ८६ ॥

[1] B °लं । [2] B °हं; U °दं । [3] B श्रोत्रेण । [4] D द्राक्षारसा परा । [5] U °क्य । [6] U adds देवेशि । [7] A कामतः; U omits. [8] B स्त्रिया । [9] A तस्मात् । [10] U सैवान्यस्य । [11] A स्मरणादरात् । [12] A योनौ । [13] B विवीक्ष्य । [14] B °र्देवि समासतः [15] B °वारे । [16] U °ण्यागारे; D पुण्यदेशे । [17] AB रविमुण्डे । [18] D वने गिरौ । [19] B जीवया; D त्वचा । [20] A वसति ।

श्मशानं तु समाश्रित्य यः यश्चित्कालिकां जपेत् ।
तस्य काली प्रसन्नाऽस्ति नात्र कार्या विचारणा ॥ ८७ ॥

* * शवे श्मशाने वा कालिकां दशधा जपेत् ।
तस्य काली प्रसन्नाऽस्ति नात्र कार्या विचारणा ॥ ८८ ॥

मुनिदिननरमुण्डं साधनार्हं सुशस्तम्
शशिदिननवमुण्डं[1] दैवतं नोत्तमं च ।

हुतवहदिन[2]मुण्डं मालिकाद्येषु शस्तम्
तपनदिनसु[3]मुण्डं मध्यमं कार्यपात्रे ॥ ८९ ॥

हायनायनमासैश्च कलामुत्पत्तिचन्द्रमा (?)।
साध्यादि क्रमतो सायं[4] दिक्पात्रं[5] परमेश्वरि ॥ ९० ॥

एवं सर्वं तु विज्ञाय मुण्डं लक्षणपूर्वकम् ।
साध्यं सिद्धं सुसिद्धं च सुसिद्धेयं[6] तथैव च ॥ ९१ ॥

वीरं च दैवतं[7] दिव्यं क्रमेण परिकीर्तितम् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं शृण्वेतत्साधनं शुभम् ॥ ९२ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गमहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे शक्तिसङ्गमरहस्यकथनं नाम सप्तत्रिंशतिः पटलः ।

[1] A शशिचन्द्रदिनानां च । [2] B निज°; U नर° । [3] U °नृ° । [4] B सेयं । [5] B दिकात्रं । [6] A °न्ये । [7] A दैवतकं ।

अष्टात्रिंशतिः पटलः ।

श्रीशिव उवाच

यः कश्चित् कुरुते वीरसाधनं सुसमाहितः ।
स प्राप्नोति परां सिद्धिं देवैरपि सुदुर्लभाम् ॥ १ ॥
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन कर्त्तव्यं सुसमाहितैः ।
मञ्जु[1]घोषे चीन[2]मार्गे स्नाननत्या[3]दिकं शृणु ॥ २ ॥
जानुभ्यामवनीं धृत्वा शिरसा स्पृश्य मेदिनीम् ।
उत्थाय नमनं कुर्य्यात् स्थित्वा वा परमेश्वरि ॥ ३ ॥
एष[4] एव नमस्कारश्छिन्नमस्ताविधौ शिवे ।
मणिबन्धा[5]दधः पाणिः पादो गुल्फादधः शिवे ॥ ४ ॥
मुखं प्रक्षाल्य मन्त्रेण स्नानं छिन्नाविधौ स्मृतम् ।
साधनायामिदं स्नानं कर्त्तव्यमादिकारणम् ॥ ५ ॥
कथ्यते चैव वेदोक्तं नहि[6] ध्यानमनुत्तमम् ।
भैरवेन पुरा प्रोक्तं सर्वसिद्धिकरं परम्[7] ॥ ६ ॥
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन कर्त्तव्या वीरसाधना ।
न स्यात्[8] परतरं किञ्चित् विद्यते शीघ्रसिद्धिदम्[9] ॥ ७ ॥
चितासाधनयोगेन मृतकारोहणेन[10] वा ।
मृदुकोमलयोर्वाऽपि चूडकाचूड़केऽपि वा ॥ ८ ॥
* * त्वचि[11] त्रिमुण्डे वा पञ्चमुण्डेऽथवा प्रिये ।
साधनेयं महेशानि एतेषु परिकीर्तितम् ॥ ९ ॥
श्रीविद्यायां कालिकायां[12] तारिण्यां भैरवी[13]मनौ ।
चण्ड[14]के बगलायाञ्च साधनेयं प्रकीर्तिता ॥ १० ॥
वज्रोदके समारभ्य[15] स्वरक्षान्तं[16] महेश्वरि ।
रुद्रसंख्याऽत्र मनवो मञ्जुघोषे[17]ति पार्वति ॥ ११ ॥
एतज्[18] ज्ञात्वा महेशानि विशेषज्ञानमाचरेत् ।
ज्ञात्वा स्वगुरुवक्त्राच्तु[19] मन्त्राचारकुलक्रमात् ॥ १२ ॥
वीरसाधनमात्रेण सर्वसिद्धिर्भवे[20]द् ध्रुवम् ।
सम्पाद्य सामिषान्नं तु स्वगेहे बलिमाहरेत् ॥ १३ ॥
मधुमांसं गुडमांसं महिषच्छागकुञ्जरैः ।
ततो[21] बलिप्रयोगार्थं पिष्टं पुष्पाद्यनेकधा ॥ १४ ॥

[1] A °न्त्र° । [2] A वीत° । [3] D स्तुत्वा° । [4] A क । [5] B °वेधा । [6] A नदी° । [7] D प्रदायकं । [8] BU तस्मात् । [9] A सिद्धिदोऽपि च । [10] A °मेव । [11] B चिन्तां; D त्वक् । [12] B °कापि । [13] U रोचनी । [14] D °ण्डि° । [15] A °साद्य । [16] B °र्थं । [17] A °शेषे° । [18] B °ते । [19] D °चक्रान्ते; B °वक्रान्ते । [20] D °द्धिं लभे° । [21] D एते ।

गोदुग्धसंप्लुतं[1] सर्वं कृत्वा यामोर्द्धतः शिवे ।
सार्धयामोत्तरं देवि परितः सकृदेव[2] च ॥ १५ ॥

शस्त्रपाणिर्निभयश्च चितास्थानं विशेषतः ।
अन्यानवे[3]क्षकान् दूरे स्थाप्य निर्भयमानसः ॥ १६ ॥

महावीरोरुचित्तश्च जितक्रोधो जितेन्द्रियः ।
महाबलो दयालुश्च रक्षकोऽयं नरो भवेत् ॥ १७ ॥

चितावरुणदिग्भागे चोपविश्य महेश्वरि ।
प्राङ्मुखोदङ्मुखो वापि यथोक्ताचमनं[4] चरेत् ॥ १८ ॥

दत्त्वा मूलबलिं चादौ श्रीकरालस्य सम्मते ।
ये के चात्र स्थिता देवा राक्षसाश्च भयानकाः ॥ १९ ॥

ते प्रयच्छन्तु मां सिद्धिं ममत्वेनानुकम्पया ।
मन्त्रेणानेन तान् दत्त्वा षट्पात्रेषु बलिं हरेत्[5] ॥ २० ॥

[6]एकैकेन च संस्थाप्य देयं यत्नेन पार्वति ।
चतुःपात्रं चतुर्द्वारि उदगारभ्य पार्वति ॥ २१ ॥

प्रदक्षिणक्रमेणैव पश्चिमान्तं महेश्वरि ।
बलिं दद्याद्यथोक्तेन दुग्धेनोत्सर्गमाचरेत् ॥ २२ ॥

गोदुग्धेन विशेषेण उत्सर्गं तं समाचरेत् ।
ॐ ह्रीं श्मशानेति जंभायेमं बलिं हरेत् ॥ २३ ॥

[7]गृह्ण गृह्णापयद्वन्द्वं सर्वविघ्ननिवारणम् ।
कृत्वा बलिं प्रयच्छेति द्वन्द्वं स्वाहा तता बलिः ॥ २४ ॥

श्मशानजम्मदेवाय बलिं दत्त्वा प्रयत्नतः ।
ॐ ह्रीं भैरवभयानके[8]ति श्मशानाधिप इत्यपि ॥ २५ ॥

सामिषादि पूर्ववत्स्यात् स्वाहान्तो बलिरीरितः ।
ॐ हूं श्मशानदेवेति इममित्यादि पूर्ववत् ॥ २६ ॥

ॐ ह्रीं महाकाल श्मशानाधिप इत्यपि ।
इममित्यादि देवेशि पूर्ववत्तु समुच्च[9]रेत् ॥ २७ ॥

ॐ हूं[10] कालपदं प्रोच्य भैरवेति श्मशान वै ।
साधनाधिपमुच्चार्य इममित्यादि पूर्ववत् ॥ २८ ॥

प्रणवं कूर्चबीजं च श्मशानवासिनीति च ।
महाभीमे[11] महाघोर[12] स्वने[13]ति च गृहाण वै ॥ २९ ॥

[1] AU संयुतं । [2] B °देवेक्ष°; D °देपेक्ष° । [3] D °न् च र° । [4] D °क्तगमनं ।
[5] U साधकेन महेश्वरि । [6] ABD omit this line. [7] A omits two lines.
[8] A श्मशानेति । [9] D °द्ध° । [10] D चूँ । [11] D °भये । [12] B कालघोर° । [13] A शते° ।

इमं बलिं मातर्देहि सिद्धिमनुत्तमां[1] वदेत् ।
ह्रीं कालिका वह्निजाया इममित्यादि पूर्ववत् ॥ ३० ॥
महाकालसमीपे तु ततश्छागबलिद्वयम्[2] ।
ततो यथोक्तविधिना दिक्पालेभ्यो बलिं चरेत् ॥ ३१ ॥
स्वस्वविद्याङ्गदेवेभ्यो बलिं दत्त्वा प्रयत्नतः ।
यथोक्तेन विधानेन प्राणायामं समाचरेत् ॥ ३२ ॥
षडङ्गाद्यं पूर्ववत्स्या[3]त्स्वेष्टदेवं विचिन्त्य च ।
अन्यग्रचित्तः प्रजपेन्निर्भयः साधकोत्तमः ॥ ३३ ॥
एकाक्षरे दिक्सहस्रं द्व्यक्षरे वसुसंख्यकम् ।
सहस्रं देवदेवेशि त्र्यक्षरे नियुतार्द्धकम् ॥ ३४ ॥
अष्टोत्तरसहस्रं च महामन्त्रे प्रकीर्तितम् ।
देवता यदि प्रत्यक्षा तदैव जपं[4]मुत्सृजेत् ॥ ३५ ॥
देवतापूजनं कृत्वा यदा देहीति भाषते ।
देववाणी तु सा देवि तदा छागबलिं[5] हरेत् ॥ ३६ ॥
तदभावे महेशानि गुडपायसयोर्बलिः ।
वरं गृहीत्वा देवेशि सुखेन विहरेद्भुवि[6] ॥ ३७ ॥
अत्रैव मृतके देवि पञ्चवर्षमिते शिवे ।
इयञ्च साधना कार्या महावीरमतोदिता ॥ ३८ ॥
सार्धयामोत्तरं रात्रौ मृतकस्थल[7]संगतः ।
चतुष्पथे नदीतीरे श्मशाने वापि पार्वति ॥ ३९ ॥
अधोमुखं तु[8] तं कृत्वा तदाऽऽहनकृन्मनुः ।
मायाबीजेन यजनं[9] ह्रींबीजेनोपवेशनम् ॥ ४० ॥
तस्योपरि महेशानि पूर्वोक्तमण्डलाष्टकम्[10] ।
देवीपूजादिकं कृत्वा ततो बल्यादिकं चरेत् ॥ ४१ ॥
नीलक्रमेण कर्तव्यं दिक्सहस्रं जपं चरेत् ।
मन्त्रमात्रे महेशानि जपान्ते देवता वरा ॥ ४२ ॥
प्रत्यक्षे सति देवेशि ततश्छागबलिं हरेत् ।
देहीति भाषेत द्वंद्वं वरं गृह्य द्विधा वदेत् ॥ ४३ ॥
संस्कृतं वक्ति या चाग्रे सा देवी कीर्तिता मया ।
वीरार्गलाघोरयोश्च चक्रपाशुपतौ तथा ॥ ४४ ॥
जयदुर्गान्तं देवेशि पञ्चमन्त्राः प्रकीर्तिताः ।
सिद्ध[11]वीरक्रमो देवि मन्त्रषट्के प्रकीर्तितः ॥ ४५ ॥

[1] D °त्रयं । [2] A वलिं हरेत; U °लिं त्विमं; B त्वमुं । [3] D भूतशुद्ध्यादिकं कृत्वा ।
[4] B मन्त्र° । [5] B तच्छागवलिमा° । [6] B °द्विभुः । [7] D स्थान° । [8] B °खातु ।
[9] AB जपनं । [10] U °युक् । [11] U साध्य°; D सिद्धि° ।

गणेशे क्रूरमन्त्रे च क्रमोऽयं परिकीर्तितः ।
नीलक्रमो[1] वा देवेशि महाचीनक्रमश्च[2] वा ॥ ४६ ॥

गन्धर्वाख्यक्रमो[3] वापि सौभाग्यार्चनकोऽपि वा ।
क्रममेतत्पुरस्कृत्य त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥ ४७ ॥

महानील[5]क्रमे स्नानं मुखं प्रक्षाल्य यत्नतः ।
कण्ठाधः स्नानमासाद्य मस्तके मार्जनं[6] चरेत् ॥ ४८ ॥

वीरस्नानमिदं प्रोक्तं वीराणां सिद्धिदायकम् ।
वीरगुरोर्महाविद्यां प्राप्य कालानल[7]प्रभाम् ॥ ४९ ॥

वीरजापं[8] च देवेशि तेन सिद्धीश्वरो भवेत् ।
दिव्यगुरोर्महाविद्यां कालीं[9] कादम्बरीनिभाम् ॥ ५० ॥

दिव्याजापेन सिद्धिः स्यान्नात्र कार्या विचारणा ।
पशुगुरोर्महाविद्यां महाकालाभ्रसन्निभाम् ॥ ५१ ॥

पशुजापेन देवेशि कलौ सिध्यति वा न वा[10] ।
रहस्यातिरहस्यञ्च मयोक्तं गोप्यतां[11] शिवे ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं मालाभेदं शृणु प्रिये ॥ ५२ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे वीरसाधनं नामाष्टात्रिंशतिः[12] पटलः ।

[1] D °भी । [2] D °भी च; U भोऽपि । [3] D °र्भा । [4] A तोऽपि; B सोऽपि । [5] D °चीन° । [6] D मज्जनं । [7] D कालघन° । [8] U °पे तु । [9] U °ली° । [10] D °न्ति मानवाः । [11] A गोपितं । [12] D एकचत्वारिंशत् ।

एकोनचत्वारिंशतिः पटलः।

[1] श्रीदेव्युवाच

देवेश श्रोतुमिच्छामि रहस्यातिरहस्यकम्।
मुण्डासन[2]मिदं ब्रूहि यद्यहं तव वल्लभा ॥ १ ॥

श्रीशिव उवाच

रहस्यातिरहस्यं च तव स्नेहात्प्रकाश्यते।
चन्द्रत्रिपञ्चमुण्डानि वसुरन्ध्राभिधानि च ॥ २ ॥
दशमुण्डानि देवेशि रुद्रमुण्डानि पार्वति।
दिक्विदिक्क्रमयोगेन कीलान्यारोप्य साधयेत् ॥ ३ ॥
महामुण्डं मध्यभागे[3] परितो मुण्डसञ्चयः।
कालरात्रिदिने देवि वीररात्रिदिने तथा ॥ ४ ॥
मोहरात्रिदिने देवि शिव[4]रात्रिदिने तथा।
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि ॥ ५ ॥
मुण्डसाधनकं कृत्वा माला[5]पात्रादिकं चरेत्।
यन्त्रं वा कारयेद्देवि त्रैलोक्याधिपतिर्भवेत् ॥ ६ ॥
[6]अचूडकप्रकारेण वीरासनक्रमेण च।
मृतासनक्रमेणापि साधयेद्वीरसाधनम्[7] ॥ ७ ॥
मृद्वासनं पूर्वभागे[8] चूडकं दक्षिणे भवेत्।
कोमलं पश्चिमे प्रोक्तं मुण्डमुत्तरगोचरम् ॥ ८ ॥
वीरासनं मध्यभागे जप्त्वा[9] त्रैलोक्यनायकः।
एकवीरं त्रिवीरं वा पञ्चाष्टनववीरकम् ॥ ९ ॥
दशवीरं रुद्रवीर[10]मासनाय[11] प्रकल्पयेत्।
मुण्डपक्षेऽपि देवेशि मध्ये वीरं महोत्तमम् ॥ १० ॥
मृद्वादिमध्ययोगेन साधनाभेदभाजनम्।
श्मशानं वा[12] चिता शस्ता चास्थिभूम्यासनं तथा ॥ ११ ॥
योनित्वगासनं देवि दशाहमृतकासनम्।
एवं क्रमेण देवेशि आसनानि बहूनि च ॥ १२ ॥
एषामेकतमं कृत्वा कालीं तारां प्रसाधयेत्।
एकान्ते शून्य[13]सदने पर्वते विपिने वने ॥ १३ ॥
प्रान्तरे शिवशून्ये च मातृगेहे सरित्तटे।
एकलिङ्गे शून्यदेशे श्मशाने रणमण्डले ॥ १४ ॥

[1] A omits a long portion of the book from this point. [2] D °ण्डमाल°। [3] B °मार्गे। [4] U वीर°। [5] D मनोः। [6] U आ°। [7] B °ने। [8] B °वे। [9] D जाप्यात्। [10] D °संख्यं। [11] U साधनाय। [12] D °नाय। [13] D पुण्य°।

कुलवृक्षे एकवृक्षे यद्वा चित्राङ्किते स्थले ।
गङ्गागर्भे चतुर्मार्गे[1] त्रिपथे देवतालये ॥ १५ ॥

वेश्यालये वा देवेशि साधयेद्वीरसाधनम् ।
कीलान्यारोप्य यत्नेन दिक्पालेभ्यो बलिं क्षिपेत्[2] ॥ १६ ॥
शू[3]लस्थाने स्वयं गत्वा वीरवेषो महोत्तमः ।
संविद्वुग्धं बलिद्रव्यं पञ्चगव्यं[4] रसं तथा ॥ १७ ॥
खड्गं गृहीत्वा देवेशि स्वयं कर्त्तन[5]माचरेत् ।
तत्र स्थित्वा जपं कृत्वा त्रैलोक्यं साधयेत्ततः ॥ १८ ॥
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यद्बहुजल्पितैः[6] ।

श्रीदेव्युवाच

देवेश श्रोतुमिच्छामि रहस्यं पूर्वसूचितम् ॥ १९ ॥

श्रीशिव उवाच

रहस्यातिरहस्यं च कथ्यते शृणु साम्प्रतम् ।
शैवे शाक्ते गाणपत्ये चान्द्रे सौरे तथार्हते ॥ २० ॥
वैष्णवे वेदिके देवि नैवेद्यविनियोजनम् ।
स्वर्णरत्नानि[7] चान्यानि नानावस्त्राणि[8] पार्वति ॥ २१ ॥
अनेकरससम्भोगं[9] गुरवे विनिवेदयेत् ।
गुरुपुत्राय तत्पत्न्यै तत्सुतायै निवेदयेत्[10] ॥ २२ ॥
ब्राह्मणाय प्रदातव्यमभावे तु जले क्षिपेत् ।
कूपेऽरण्ये[11] गुहामध्ये तडागे[12] वा क्षिपेत्प्रिये[13] ॥ २३ ॥
महादेवस्य नैवेद्यं निर्माल्यत्वं प्रगच्छति ।
भक्तायामृतरूपो हि नैवेद्यः परिकीर्तितः ॥ २४ ॥
अन्येषां चैव नैवेद्यं भक्षयेद्दापयेत्तथा[14] ।
शालिग्रामे वाणलिङ्गे नैवेद्यो नैव दूष्यति ॥ २५ ॥
बलिद्रव्याणि देवेशि द्विधा भिन्नानि कारयेत् ।
[15]प्रयोगकाले देवेशि ब्राह्मणान्पूजयेद्व्रती ॥ २६ ॥

तावत्क्वापि न गन्तव्यं यावत्सिद्धिर्न जायते ।
आरम्भान्तं समाप्याऽथ प्रायश्चित्तं ततश्चरेत् ॥ २७ ॥
अङ्गाङ्गिभावमासाद्य सर्वं संसाधयेद्व्रती ।
कार्यमध्ये पुनः कार्यमङ्गाङ्गित्वं भवेच्छिवे ॥ २८ ॥

[1] U °भगे । [2] B हरेत् । [3] D मू° । [4] D गुडार्द्रक° । [5] B कर्त्तृ स । [6] D °ल्पनैः । [7] D रूप्यानि । [8] D रत्नानि । [9] U °भारं । [10] D सुतायामपि वा दद्येत् । [11] D °पमध्ये । [12] D तद्भावे । [13] U विनिक्षिपेत । [14] B °दथ; D त्ततः । [15] D omits three lines.

पूर्वपीठं पुरा ज्ञात्वा विघ्नानुत्सार्य यत्नतः ।
कार्याणि साधयेद्देवि चान्यथा नारकी भवेत् ॥ २९ ॥

कार्यान्तरे समारब्धे तत्र कार्यं न वै भवेत् ।
न्यायाधिकरणं[1] ज्ञात्वा पीठिकाज्ञानपूर्वकम् ॥ ३० ॥

अङ्गाङ्गित्वं पुरा ज्ञात्वा सर्वकार्याणि साधयेत् ।
न हि कर्मणि कर्मणामारम्भस्तु क्वचिद्भवेत् ॥ ३१ ॥

कर्मणामपि चारम्भस्त्वङ्गाङ्गित्वाद्भविष्यति ।
कार्ये जातेऽपि[2] देवेशि सन्ध्यापू[3]र्तिं समाचरेत् ॥ ३२ ॥

संकल्पबाधको[4] भूयादन्यथा परमेश्वरि ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ३३ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे मुण्डासनकथनं नामैकोनचत्वारिंशतिः[5] पटलः ।

[1] D °कारिणं । [2] D ज्ञातेऽपि । [3] U °मू° । [4] D °साधको । [5] D द्विचत्वारिं

[1]चत्वारिंशतिः पटलः ।

श्रीशिव उवाच ।

अथ मालाविधानं च कथ्यते शृणु पार्वति ।
माला बहुविधा प्रोक्ता महाशङ्खादिभेदतः ॥ १ ॥
महाशङ्खमयी माला दन्तमाला स्वयम्भुजा ।
वर्णमाला तथा देवि सर्वकार्यार्थसाधिनी ॥ २ ॥
वर्णमाला त्रिधा प्रोक्ता तत्क्रमं शृणु पार्वति ।
पञ्चाशन्मणिभिर्माला पञ्चाशद्वर्णयोगतः ॥ ३ ॥
एतद्द्वयं[2] समुद्धृत्य ह्यनुलोमविलोमतः ।
माला शतमयी प्रोक्ता सर्वकार्यप्रदायिका ॥ ४ ॥
अकचटतपयशास्त्वष्टवर्गाः[3] प्रकीर्त्तिताः[4] ।
अष्टवर्गं प्रकल्प्याथ त्वष्टोत्तरशती भवेत् ॥ ५ ॥
अष्टोत्तरशती[5] माला सर्वकार्यार्थसिद्धिदा ।
गुरोः पञ्च गणेशस्य त्रयं च परिकीर्त्तितम् ॥ ६ ॥
शेषमिष्टाय स[6]न्दद्यात्तेन सिद्धीश्वरो भवेत् ।
त्रयं गुरौ त्रयं देवि गाण[7]पे परिकीर्त्तितम् ॥ ७ ॥
न्यूनातिरिक्ते द्वितयं शेषमिष्टाय योजयेत् ।
अष्टोत्तरशती माला कथिता तव वल्लभे ॥ ८ ॥
[8]अनुलोमविलोमेन मातृकार्णै शतं भवेत् ।
मायावाक्कामश्रीयोगात् मातृकावर्णयोगतः ॥ ९ ॥
अनुलोमविलोमेन त्वष्टोत्तरशतं भवेत् ।
मायाद्यन्तसम्भेदात् परावीजं नियोजयेत् ॥ १० ॥
माला पञ्चविधा प्रोक्ता सर्वसिद्धिप्रदायका ।
सप्तकीलितसंरुद्धाः छिन्ना व्याकीर्णयोनयः ॥ ११ ॥
धनिवैरी व्ययी हीनः काणखञ्जादयोऽपि च ।
तेऽपि सिद्धा भवन्त्येव नात्र कार्या विचारणा ॥ १२ ॥
महाशङ्खमयी माला तथा दन्ताख्यमालिका ।
न देया यस्य कस्यापि गोप्या तु मातृजारवत् ॥ १३ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गमहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे मालाविधानं नाम चत्वारिंशतिः पटलः ।

[1] This chapter is omitted in D. । [2] U adds तु । [3] B °र्गाः । [4] B °तः । [5] U °तं । [6] B °सनं । [7] B °णा° । [8] B omits up to the end and the colophon. ।

एकचत्वारिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

[1]देवेश श्रोतुमिच्छामि मालाग्रथन[2]निर्णयम् ।
कया कश्च[3] प्रजप्तव्यो न जप्तव्यश्च को मनुः ॥ १ ॥
सर्वं कथय देवेश यद्यहं तव वल्लभा ।

श्रीशिव उवाच ।

ध्रुवेण ग्रथनं कार्यं प्रत्येकं मणिकाक्रमात् ॥ २ ॥
सर्वमन्त्रमयी माला सर्वसिद्धिकरी परा ।
तन्मन्त्रे देवतारूपं ध्यात्वा तु मालिकान्तरे[4] ॥ ३ ॥
सर्वे मन्त्राः प्रजप्तव्याः सर्वकार्यार्थसिद्धये ।
अथवा मातृकाभिश्च ग्रथनं कारयेत् प्रिये[5] ॥ ४ ॥
पञ्चाशन्मणिभिर्माला[6] क्षकारो मेरुसञ्ज्ञि[7]कः ।
अनुलोमविलोमेन माला शतमयी भवेत् ॥ ५ ॥
अष्टवर्गे प्रकल्पाथ माला त्व ष्टोत्तरं शतम् ।
मातृकामालया जापः सर्वत्रैव[9] प्रशस्यते ॥ ६ ॥
रुद्राक्षस्फाटिकादीन् वै समानीय प्रयत्नतः ।
ग्रथनं मातृकाभिश्च कारयेद्यत्नतः शिवे ॥ ७ ॥
सर्वदेवमयी माला द्रुतसिद्धिकरी परा ।
[10]तत्तन्मन्त्रमयीं देवीं तत्र ध्यात्वा जपक्षणी[11] ॥ ८ ॥
जपं कुर्यात्प्रयत्नेन नात्र कार्या विचारणा ।
सर्वसिद्धिप्रदा माला सर्वकार्यकरी परा ॥ ९ ॥
[12]शक्तिमन्त्रेण संग्रथ्य शिवमन्त्रं जपेच्छिवे ।
शिवमन्त्रेण संग्रथ्य शक्तिमन्त्रं जपेच्छिवे ॥ १० ॥
शिवशक्त्यो[13]रभेदेन माला कार्यकरी परा ।
दन्ताख्यं चैव मुण्डाख्यं मत्स्यस्यापि मणिं प्रिये ॥ ११ ॥
नाड्या संग्रथनं कार्यं त्रिशक्तिमालिका मता ।
काली तारा तथा छिन्ना स्वरूपा मालिका परा ॥ १२ ॥
सर्वसिद्धिपरा भूमिः सर्वदेवमयी परा ।
ये[14]नैव ग्रथ्यते देवि तमेव[15] प्रजपेन्मनुम ॥ १३ ॥

[1] B omits three lines. [2] U ग्रन्थवि°। [3] U कपालश्च। [4] D °कां ततः; B °कोत्तरं। [5] D शिवे। [6] D मणिमालानां। [7] D °ज्ञ°। [8] B म°। [9] U °मन्त्रे; D °तन्त्रे। [10] D omits three lines. [11] U जपेत् क्षणे। [12] U omits three lines. [13] B °क्तं°। [14] U ते°। [15] B मानवे।

इत्युक्तं च मया पूर्वं किं त्वया विस्मृतं प्रिये[1] ।
इदानीमन्यथा प्रोक्तं संशयोऽस्ति मम प्रिये[2] ॥ १४ ॥

मातृकातारभिन्नानां शिवशक्तिविहीनके ।
मालिकायामिदं नोक्तमन्यमालाविधौ मतम् ॥ १५ ॥

अन्यप्रकारग्रथने येनैव ग्रथनं चरेत् ।
तमेव प्रजपेन्मन्त्रं नान्यमन्त्रं जपेच्छिवे ॥ १६ ॥

मातृकादा[3]वपि शिवे मालां तन्मन्त्ररूपिणीम् ।
ध्यात्वा जीवं प्रविन्यस्य नान्यथा सिद्धिरोधकृत् ॥ १७ ॥

इति सक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ।

श्रीदेव्यु[4]वाच ।

[5]देवेश श्रोतुमिच्छामि रहस्यं परमाद्भुतम् ॥ १८ ॥
मालारहस्यं परमं कथयस्व महेश्वर ।

श्रीशिव उवाच ।

पूर्वोक्तानां मणीनाञ्च स्वभावे परमेश्वरि ॥ १९ ॥

गन्धरूपाश्च मणयो दन्तस्फाटिकसम्भवाः ।
मणयो[7] यत्नतः कार्याः सर्वसिद्धिमभीप्सुभिः ॥ २० ॥

मुण्डाभावे नारिकेलैर्मुण्डाधो[8] मणयश्च वा ।
गज[9]हारिणखड्गाख्यस्वर्णसाम्बर[10]शृङ्गजाः ॥ २१ ॥

रौप्यजास्ताम्रजाः कांस्य[11]सीसनागमयाश्च वै[12] ।
मुण्डरूपाश्च मणयः सर्वसिद्धिमयाः स्मृताः ॥ २२ ॥

अथ विद्यामयी देवि मालिका कार्यसाधिनी ।
वैडूर्यनीलकाचा[13]ख्या मणयः सर्वकार्यदाः ॥ २३ ॥

बीजकीलकशक्तीनां मणयो द्रुत[14]सिद्धिदाः ।
कुल्लुकामालिका[15] देवि विद्या[16] वश्यकरी स्मृता ॥ २४ ॥

बीजाद्या वीर्यसंसिद्ध्यै कीलैर्निष्कीलने[17] स्मृता ।
शक्तियुक्ता सर्वसिद्ध्यै जीवमात्रास्थिमुण्डधृक् ॥ २५ ॥

अस्थिमुण्डमयी माला शिवरूपप्रदायिनी ।
तदाकारविशिष्टा या तत्तत्कार्यकरीष्टदा[18] ॥ २६ ॥

[1] B प्रभो । [2] B प्रभो । [3] D °द्या° । [4] B शिवो° । [5] B omits this line. [6] D °स्वरूपा । [7] D मालाया । [8] U °द्या । [9] U °ण° । [10] U °स्वाम्बर°; D °सोवर° । [11] D कांस्यादि° । [12] D सनागमणयश्च वै । [13] B °श्या° । [14] D तत्र । [15] B °तृका । [16] B °धि° । [17] U °नै । [18] U च षट् ।

ताराकालीमयी माला ताराछिन्नामयी परा ।
कालीछिन्नामयी वा या[1] त्रितयं[2] मुण्डबीजजा[3] ॥ २७ ॥

सर्वसिद्धिपरा[4] भूमि[5]रनिरुद्धसरस्वती ।
रत्नमात्र[6]मयी माला रत्नमात्र[7]समुद्भवा ॥ २८ ॥

रक्तचन्दनमुण्डोत्था तथाष्टगन्धमुण्डजा ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २९ ॥

श्रीदेव्युवाच ।

मातृकावर्ण[8]रूपा च माला संसूचिता वद ।

श्रीशिव उवाच ।

रहस्यमपि वक्ष्यामि वर्णबीजस्वरूपतः ॥ ३० ॥

मातृकावर्ण[9]रूपां च मालिकां[10] कारयेच्छिवे ।
जपस्तेन प्रकर्तव्यः सर्वदेवस्वरूपिणी ॥ ३१ ॥

सौवर्णताम्रतारोत्था खड्गोत्था गजदन्तजा ।
रत्नजा स्फाटिकोत्था वा मातृका वर्णमालि[11]का ॥ ३२ ॥

स्वर्णमाला[12] सर्वसिद्ध्यै रौप्यजा सकेलष्टदा ।
ताम्रमाला सर्वशान्त्यै खड्गजा पितृमोक्षदा ॥ ३३ ॥

गजदन्तमयी माला सिद्धिदा बिल्वजार्थदा ।
अर्कवृक्षभवा पूर्वा शत्रोरुच्चाटकर्मणि[13] ॥ ३४ ॥

एवं सम्पाद्य मालां तु जपेद्देवे समर्पयेत् ।
देवस्य प्रतिमायन्त्रं दिव्यचक्रं विशेषतः ॥ ३५ ॥

पूजिते प्रतिमायन्त्रे धारणीयं द्वयं शिवे ।
रत्नाढ्यमङ्गुलौ धार्यं स्वर्णरत्नमयं हृदि ॥ ३६ ॥

मुद्रारूपं हाररूपं कृत्वा यत्नेन धार[14]येत् ।
सर्वसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ ३७ ॥

तत्रोपचारदेवा[15]नां नामानि शृणु पार्वति ।
अन्नस्य देवता लक्ष्मीर्वैष्णवे तु प्रजापतिः ॥ ३८ ॥

सुवर्णं वह्निदैवत्यं रजतं चन्द्रदैवतम् ।
हीरकं वारुणं ज्ञेयं रसानां पृथिवी स्मृता ॥ ३९ ॥

[1] D माला; U चान्या । [2] D °यी । [3] D °का । [4] B omits परा; D करा ।
[5] D भूता । [6] B °त्रा । [7] D °त्रा । [8] D °र्णव° । [9] U °र्णत्र° । [10] U मणित्रां ।
[11] D °तृ° । [12] B °त्रा । [13] U °के मणिः । [14] D साध° । [15] B °वी° ।

जलस्य वरुणो देवो वीर्याणां वारुणेश्वरी ।
कृश्[1]रस्य रमा देवी परमान्नस्य कालिका ॥ ४० ॥
घृतदीपे महाविष्णुस्तलदीपे वनस्पतिः ।
गन्धर्वश्च तथा धूपे घृतं सूर्याग्निदैवतम् ॥ ४१ ॥
मधु वै वारुणं ज्ञेयं दधिक्षीरं महेश्वरः ।
वानस्पत्यं महापुष्पं वैष्णवो गन्ध हरितः ॥ ४२ ॥
मालायाञ्च तथा दुर्गा सर्वं देवीमयं च वा ।
प्रतिमां पूजयेत् ज्ञात्वा नान्यथा सिद्धिरोधकृत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ४३ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे मालाग्रथनं नामैकचत्वारिंशतिः[2] पटलः ।

[1] D °ण्° । [2] D त्रयश्चत्वारिंशत् ।

द्वाचत्वारिंशतिः पटलः ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि येन देवीमयो भवेत् ।

ईश्वर उवाच[1] ।

रहस्यातिरहस्यं च कथ्यते शृणु साम्प्रतम् ॥ १ ॥
दशविद्याक्रमेणैव पञ्चायतनमार्गतः ।
तथा दर्शनमार्गेण पूजनं सिद्धिदं कलौ ॥ २ ॥
तत्तद्देवस्यायुधानि[2] तन्मुद्राबीजदर्श[3]णम् ।
कर्तव्यं यत्नतो देवि तदाचारपरो भवेत् ॥ ३ ॥
सर्वतोभद्रपीठं च देवीपीठं[4] प्रकीर्तितम् ।
एकाब्जं[5] योगिनीपात्रे पञ्चाब्जं[6] क्षेत्रपालके ॥ ४ ॥
नवाब्जं गाणपे प्रोक्तं बटुके लिङ्गचिह्नितम्[7] ।
पञ्चधा मण्डलान्यत्र पूजापीठे महेश्वरि ॥ ९ ॥
कालिकां वा[8] तथा मायां बिन्दुचन्द्रविभूषिताम्[9] ।
एकाक्षरीं स्पर्शमणिं भालदेशे लिखेच्छिवे ॥ ६ ॥
तारातनौ[10] बिन्दुमायां चन्द्रेण परिभूषिताम् ।
एकाक्षरीं स्पर्शमणिं भालदेशे लिखेच्छिवे ॥ ७ ॥
छिन्नाक्रोधो बिन्दुचन्द्रभूषितैकाक्षरी भवेत् ।
त्रिपिष्टपहरौ मायां बिन्दुचन्द्रेण भूषिताम् ॥ ८ ॥
एकाक्षरीं स्पर्शमणिं[11] भालदेशे लिखेत्सदा ।
काली तारा तथा छिन्ना त्रितयं विलिखेच्च वा[12] ॥ ९ ॥
द्वयमेकं च[13] वा लेख्यं तेन तद्रूपभाग्भवेत् ।
लक्ष्मीह[14]रौ बिन्दुमायाकलाभूषितमस्तकौ ॥ १० ॥
एकाक्षरीं स्पर्शमणिं भालदेशे लिखेत्सदा ।
सौः सुन्दरीं स्पर्शविद्यां भालदेशे लिखेत्सदा ॥ ११ ॥
ऐं भैरवीं स्पर्शमणिं[15] भालदेशे लिखेत्सदा ।
धूँ धूम्राख्यां[16] स्पर्शविद्यां भालदेशे लिखेत्सदा ॥ १२ ॥
ब्लूँ स्पर्शाख्यां वसोर्धारां भालदेशे लिखेत्सदा ।
द्रीं[17]माकर्षकरीं विद्यां भालदेशे लिखेत्सदा ॥ १३ ॥

[1] B omits this line. [2] D यद् ध्यानं । [3] B °र्ण° । [4] B देवपीठे । [5] U एकत्वं । [6] U पंचत्वं । [7] U वह्निलिङ्गं । [8] B °करौ । [9] U °षणं । [10] U °तारे; B °तारौ । [11] B विद्यां । [12] U °च्छिवे । [13] D °भेकत्र । [14] D °स° । [15] B °विद्या । [16] B क्षं । [17] U श्री° ।

[1]ॐआं सम्पत्करणीं विद्यां ह्रीँ वश्यकारिणीं कलाम् ।
अमाकर्षकरीं विद्यां भालदेशे लिखेत्सदा ॥ १४ ॥
ह्रीँ[2] स्तम्भनकरीं विद्यां भालदेशे लिखेत्सदा ।
ह्सौ[3]परां षोडशीं विद्यां भालदेशे लिखेत्सदा[4] ॥ १५ ॥
अन्यमन्त्रविधौ देवि बीजशक्तिं च वा लिखेत् ।
काली तारा छिन्नमस्ता सुन्दरी बगलामुखी ॥ १६ ॥
पञ्चविद्याविधौ देवि दीक्षाहीनो गुरुर्यदि ।
पूर्णाभिषेकिनं वीक्ष्य पुन[5]र्दीक्षां समाचरेत् ॥ १७ ॥
ऊर्ध्वान्नायैश्च[6] सम्पन्नः प्राप्यते चे[7]त्प्रियंवदे ।
पुन[8]र्दीक्षां चरेद्देवि पूर्णरूपोऽपि पार्वति ॥ १८ ॥
निर्वाणदीक्षिते प्राप्ते दीक्षणं सर्वथा चरेत् ।
षट्शाम्भवसमायुक्तः प्राप्यते निर्गुणैरपि ॥ १९ ॥
शाम्भवं दीक्षणं कृत्वा शम्भुरूपो नरोऽन्यथा ।
दरिद्रो विकलो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ २० ॥
मेधादीक्षासमायुक्तः कलौ दुर्लभ एव च ।
मेधादीक्षासमायुक्तः प्राप्यते वा न वा प्रिये ॥ २१ ॥
मेधादीक्षासमायुक्तः शिवात्परतरो मतः ।
साम्राण्मेधासमायुक्तः कालीतारामयो ध्रुवम् ॥ २२ ॥
दिव्यसाम्राज्यसंयुक्तो ब्रह्मरूपः सनातनः ।
प्राप्यते चेन्महाभाग्यं[9] साधकस्यात्र निश्चितम् ॥ २३ ॥
दिव्यमेधान्तसंयुक्तो यस्मिन्देशे विराजते ।
स देशः कालिकातुल्यस्तारा तत्रैव तिष्ठति ॥ २४ ॥
तत्सकाशाद्दीक्षणं[10] चेत्किं तपस्याफलं शिवे ।
न वक्तुं शक्यते देवि शिवो जानाति नान्यथा ॥ २५ ॥
गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं प्रयत्नतः ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २६ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे पूजासिद्धिकथनं नाम द्वाचत्वारिंशतिः[11] पटलः ।

[1] B omits two lines. [2] D क्रीं°। [3] D हसौः°। [4] B omits this line.
[5] D पूर्ण°। [6] B °क्°। [7] D तत्। [8] D पूर्ण°। [9] B °व्यं। [10] D णां।
[11] D चतुश्चत्वारिंशत्।

त्रयश्चत्वारिंशतिः पटलः ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव उमाकान्त प्राणात्प्राणतर प्रभो ।
त्वया संसूचितं पूर्वं विद्यानां सिद्धिनिर्णयम् ॥ १ ॥
तन्मे कथय देवेश यद्यहं तव वल्लभा ।

श्रीशिव उवाच ।

सारात्सारतरं देवि रहस्यमपि गोपितम् ॥ २ ॥
तव प्रीत्या महेशानि कथ्यते शृणु साम्प्रतम् ।
काली तारा छिन्नमस्ता वीरसाधनमार्गतः ॥ ३ ॥
याममात्रेण सिध्यन्ति नात्र कार्या विचारणा ।
साधनारहिते देवि वर्णलक्षद्वये शिवे ॥ ४ ॥
कालिका सिद्धिदा प्रोक्ता तारा श्रीशैवतत्त्वके[1] ।
छिन्नमस्ता चतुःषष्टिलक्षजापेन सिध्यति ॥ ५ ॥
चतुरशीतिलक्षैस्तु सुन्दरी सिद्धिदा क्वचित् ।
बाला कोट्यर्धजापेन बगला पञ्चसप्ततिः ॥ ६ ॥
श्रीमहाराजमातङ्गी वर्णलक्षैस्तु सिध्यति ।
सिद्धविद्या महेशानि मासलक्षेण सिध्यति ॥ ७ ॥
महालक्ष्मीश्च भुवना तथा धूमावती प्रिये ।
विद्यागुणनयोगेन सिध्यन्त्येव न चान्यथा ॥ ८ ॥
विद्यामात्रं महेशानि विद्यानामा[2]र्णयोगतः ।
मातर्काण[3]कृतेनैव गुणानां भाजनं चरेत् ॥ ९ ॥
तावल्लक्षैर्महेशानि सिध्यत्येव न चान्यथा ।
भैरवस्य तु योगेन शाबरं सिद्धिदायकम् ॥ १० ॥
निर्मित[4] नवनाथैस्तु आदिनाथस्तु[5] भैरवः ।
दशविद्याक्रमे देवि दशधा फलमीरितम् ॥ ११ ॥
एको मनुश्चेत्संसिद्धस्तदा सर्वेऽपि सिद्धिदाः ।
षट्पञ्चाशद्देशभेदैः शाबरे भेदभाजनम् ॥ १२ ॥
भैरवस्य तु संयोगाच्छाबरं सिद्धिदायकम् ।
महाकालस्य संयोगाद् बटुकस्य च योगतः ॥ १३ ॥
शाबरं सिद्धिदं देवि[6] तच्च वै द्विविधं भवेत् ।
[7]नाथोक्तं शम्भुसम्प्रोक्तं नाथोक्तं द्विविधं भवेत्[8] ॥ १४ ॥

[1] D °लक्षकैः । [2] D °म° । [3] D °र्णे । [4] D °ते । [5] U °श्च । [6] D वरं सिद्धिं ददेद्देवि । [7] D omits this line. । [8] U देशभेदतः ।

[1]शिवोक्तरूपभेदेन तत्र नाथाभिधे शिवे ।
चतुरशीतिसिद्धोक्तं नाथोक्तं द्विविधं भवेत् ॥ १५ ॥

एका चेद्देवता सिद्धा तदा सिद्धं जगत्त्रयम् ।
तत्रापि बटुकेनैव सिद्धं स्थावर[2]जङ्गमम् ॥ १६ ॥

अथाद्यो हेतुबटुको द्वितीयो बटुकः स्मृतः ।
त्रिपुरान्तकबटुकस्तृतीयः परिकीर्तितः ॥ १७ ॥

[3]बह्निवेतालबटुकश्चतुर्थः परिकीर्तितः ।
अथाग्निजिह्वबटुकः पञ्चमः परिकीर्तितः ॥ १८ ॥

श्रीकालबटुको देवि करालबटुकस्तथा ।
तथैक[4]पादबटुको श्रीभीम[5]बटुकस्तथा ॥ १९ ॥

त्रैलोक्यबटुकश्चैव श्रीसिद्धबटुकस्तथा ।
दश वै बटुकाः ख्याताः कलौ प्रत्यक्षसिद्धिदाः ॥ २० ॥

मातृकासुत[6]संज्ञाख्या[7] बटुकाः पूर्वमीरिताः ।
महाक्रोधस्य योगेन सिध्यन्ति किन्नरी[8]गणाः ॥ २१ ॥

कालिकायां महाकालश्चाक्षोभ्यस्तारिणीमनौ ।
त्रिपुरायां तु राजेशो बगलायाञ्च त्र्यम्बकः ॥ २२ ॥

मातंग्यां तु महेशश्च भुवनेश्यां महेश्वरः ।
नारायणो महालक्ष्म्यां महादेवोऽथ वा[9] प्रिये ॥ २३ ॥

छिन्नायां तु करालः स्यात्सिद्धायां कुक्कुटेश्वरः ।
धूम्रायां तु अघोरः स्यादिति संक्षेपतो मतम् ॥ २४ ॥

शक्त्या विना शिवे सूक्ष्मे नाम धाम न विद्यते ।
शिवं विना चित्कलायां न कला[10]त्वं क्वचिद्भवेत् ॥ २५ ॥

बीजाङ्कुरन्याययोगात् शिवशक्त्यात्मकं महः[11] ।
सदा जागर्ति देवेशि नानारूपाणि दर्शयन् ॥ २६ ॥

सर्व[12]भावे तु बटुको महाकालस्तथैव च ।
तारिण्यां बटुकः प्रोक्तः काल्यां कालः प्रकीर्तितः ॥ २७ ॥

श्रीक्रोधमण्डलं देवि पातालाम्नायगोचरम् ।
यथा पराख्यमन्त्रे तु शिवशक्त्यात्मकं महः ॥ २८ ॥

सदा जागर्ति देवेशि व्याप्य ब्रह्माण्डमण्डलम् ।
बिन्दुयुक्ता भवेच्छैवी सर्गान्ता शक्तिसंज्ञिका ॥ २९ ॥

[1] B omits two lines. । [2] B स्याच्चर° । [3] D omits this line. । [4] B °व । [5] D भूत° । [6] D दश° । [7] D °ख्याता । [8] D योगिनी° । [9] D °वः शृणु । [10] D काल° । [11] U °हत् । [12] D °र्वा ।

विन्दुसर्गान्वि[1]तायां तु शिवशक्तिमयी कला ।
बीजाङ्कुरन्याययोगात्सदा तिष्ठति तिष्ठति ॥ ३० ॥

वीरसाधनमार्गेण शिथिलो[2]ऽपि च सिध्यति ।
शक्तिमन्त्रे[3] शम्भुमन्त्रे[4] शाबरे गाणपे तथा ॥ ३१ ॥

कौले बौद्धे वैदिके च क्रूरमन्त्रेऽपि पार्वति ।
महाविद्याक्रमे देवि सिद्धविद्याक्रमे तथा ॥ ३२ ॥

विद्याक्रमेऽपि देवेशि वीरसाधनमार्गतः ।
सर्वं सिध्यति देवेशि नात्र कार्या विचारणा ॥ ३३ ॥

[5]जीवहीने यथा जीवो मृतसञ्जीवनीक्रमात् ।
पुनर्जीवो[6] यथा भूयात्तथा साधनयोगतः ॥ ३४ ॥

सर्वं सिध्यति देवेशि नात्र कार्या विचारणा ।
मन्त्रमात्रे[7] महेशानि वीरसाधनमाचरेत् ॥ ३५ ॥

बटुके हनुमन्मन्त्रे गारुडे चेटकेऽपि च ।
वेताले धूम्रवेताले वीरसाधनमाचरेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ३६ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे विद्यासिद्धिनिर्णयो नाम त्रयश्चत्वारिंशतिः[8] पटलः ।

[1] B चि°। [2] D भिश्रुनो। [3] U °मात्रे। [4] U °मात्रे। [5] D omits three lines.। [6] B पूजनीयो। [7] D °तन्त्रे। [8] D पंचचत्वारिंशत्।

चतुश्चत्वारिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि सुन्दरीसाधनक्रमम् ।

श्रीशिव उवाच ।

रहस्यातिरहस्यं च तव स्नेहात्प्रकाश्यते ॥ १ ॥
गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं स्वयोनिवत् ।
सिद्धमन्त्रपरो[1] भूत्वा वीरसाधनमाचरेत् ॥ २ ॥
सर्वेषां जीवहीनानां जन्तूनां फलकृद् भवेत्[2] ।
नान्यत् सिद्धिप्रदं देवि वीरसाधनवर्जितम् ॥ ३ ॥
श्रीविद्या शिथिला देवि क्लेशसाध्या कलौ ध्रुवम् ।
अल्पाचारादधर्मत्वाद् भ्र[3]ष्टत्वादपि पार्वति ॥ ४ ॥
कलौ पापसमाकीर्णे कस्य वै निश्चलं मनः ।
सर्वदोषै:[4] समायुक्तो वीरसाधनसंयुतः ॥ ५ ॥
स एव सिद्धिदो देवि नात्र कार्या विचारणा ।
न वै सिद्धिर्न वै सिद्धिर्वीरसाधनमन्तरा ॥ ६ ॥
महापातकसंयुक्तो वीरसाधनसंयुतः ।
स एव सिद्धिदो लोके सर्वदेवनमस्कृतः ॥ ७ ॥
याम[5]मात्रेण[6] संसिद्धिर्वीरसाधनयोगतः ।
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि ॥ ८ ॥
सार्धयामोत्तरं देवि वीरसाधनमाचरेत् ।
तरुणं सुन्दरं शूरं संमुखे रसवर्तिनम् ॥ ९ ॥
पलायनविशून्यं च महावीरशवं हरेत् ।
यष्टिविद्धं शूलविद्धं सर्पदष्टं पयोमृतम् ॥ १० ॥
खड्गविपहतं विद्धं चाण्डालाद्यभिभूतकम् ।
शीघ्रसिद्धिप्रदं देवि पूर्वोक्ताष्टशवं त्यजेत् ॥ ११ ॥
वीरवेषं समासाद्य वीरचर्य्यां[7] समाचरेत् ।
[8]पूर्ववत् तिलकं कृत्वा बलिद्रव्याणि चाहरेत् ॥ १२ ॥
[9]मंत्रं वा साधयिष्यामि देहं वा पातयाम्यहम् ।
प्रतिज्ञामीदृशीं कृत्वा बलिद्रव्यानि संग्रहेत् ॥ १३ ॥
मेषमाहिषमार्जारछागकुक्कुटकुञ्जरान् ।
गुडपायससंपातो[10] मोदकान् पूपलड्डुकान्[11] ॥ १४ ॥

[1] B °रा । [2] B °द्दुतम् । [3] D °ट्टु° । [4] D °ष° । [5] B पाप° । [6] B °मन्त्रेण । [7] B °विद्यां; D सिद्धिभावं । [8] D omits three lines. । [9] B omits two lines. [10] U सम्पाद्य । [11] U °कान् शिवे ।

जम्बीरपनसादीनि नाना स्वादूनि पार्वति ।
फलानि चाहरेद्देवि ताम्बूलाद्यैः समन्वितः[1] ॥ १५ ॥

जातीपत्रं तत्फलं च कङ्को[2]लं विजया[3] तथा ।
कस्तूरीकुङ्कुमादीनि भक्ष्यद्रव्याणि यानि च ॥ १६ ॥

तानि सर्वाणि संगृह्य यथोक्तं स्थानमाचरेत् ।
बिल्वमूले प्रान्तरे वा शून्यागारे नदीतटे ॥ १७ ॥

समुद्रे विपिने घोरे श्मशाने चत्वरे तथा ।
गङ्गागर्भे तडागे च कामिनीमण्डलेऽपि च ॥ १८ ॥

एकलिङ्गे विशेषेण वन[4]मध्ये विशेषतः ।
वीरवेषं समासाद्य वीरसाधनमाचरेत् ॥ १९ ॥

सिद्धमन्त्रं पुरस्कृत्वा देवतादर्शनोत्सुकः ।
सार्धयामोत्तरं देवि वीरसाधनमाचरेत् ॥ २० ॥

खदिरानष्टकीलाद्यैर्वितस्तैर्वा[5] हरेच्छिवे ।
दशदिक्षु क्षिपेद्देवि दिक्पालेभ्यो बलिं हरेत् ॥ २१ ॥

दिग्बन्धनं समाचर्य साम्राज्य[6]मण्डलक्रमात् ।
विद्यामण्डलमार्गेण महाविद्यादिमार्गतः ॥ २२ ॥

श्मशान[7]देवताभ्यो हि बलिं यत्नेन दापयेत् ।
राजराजेश्वरायाऽथ बलिं यत्नेन दापयेत् ॥ २३ ॥

ततः श्रीकुरु[8]कुल्लायै चाण्डाल्यै तदनन्तरम् ।
बटुकयोगिनीक्षेत्रपालगाणपभूतये[9] ॥ २४ ॥

देवता ललिता[10]धीशः[11] सर्वेभ्यो बलिमाहरेत् ।
बलिदानं समभ्यर्च्य[12] वीरसाधनमाचरेत् ॥ २५ ॥

वीरं संक्षाल्य यत्नेन[13] सिन्दूराङ्कितभालकः ।
कज्जलमञ्जनं तैलं कस्तूरीकुङ्कुमान्वितम् ॥ २६ ॥

ताम्बूलं मुखमध्यं च दुग्धेनोत्सर्गमाचरेत् ।
वीरं संक्षाल्य[14] यत्नेन कारणेन सुरेश्वरि ॥ २७ ॥

मासप्रधानं नैवेद्यं मत्स्या[15]न्मुद्रां तथैव च ।
[16]दत्त्वा यत्नेन देवेशि लवङ्गैलादिसंयुतः ॥ २८ ॥

कर्पूरवासितं धूपं [17]गन्धाद्यष्टौ च पञ्च च ।
षोडशाङ्गं दशाङ्गं वा अष्टादशसमन्वितम् ॥ २९ ॥

[1] U °तैः । [2] U °क्को° । [3] D °यं । [4] B °रण° । [5] BD विस्तृतैश्च । [6] D संमार्ज्य । [7] D °ने । [8] B क्रूर° । [9] B °तयाः ; D °यवोः । [10] U कालिका° । [11] D वेशे । [12] U °मार्य° । [13] D मूलेन । [14] B °संज्ञा प्र° । [15] U °त्स्यो । [16] U omits two lines.l [17] B त्रिग° ।

श्रीखण्ड[1]धूपो देवेशि तथा चागुरुसम्भवः ।
गुग्गुलं लोह[2]बाणश्च रालश्च देवदारुकः ॥ ३० ॥
लाक्षा गूड[3]श्च वा देवि गोघृतं शकराऽऽ[4] वा ।
मांसीनखं च वा[5] देवि कर्पूरमेकमेव वा ॥ ३१ ॥
श्रीखण्डमगुरुं चापि गन्धसारं शिलारसम् ।
मलयोद्भव[6]सारञ्च विद्याया युग्ममेदतः ॥ ३२ ॥
दशविद्याक्रमेणैव कीर्तितन्तु मया तव ।
देवदारुमयो धूपः[7] सर्वभूतविनाशकः[8] ॥ ३३ ॥
एवं सन्धूप्य यत्नेन खड्गहस्तो भवेद् ध्रुवम् ।
मुक्तकेशो दिशावासो दूरे चोत्तरसाधकान् ॥ ३४ ॥
दीपं प्रज्वाल्य यत्नेन न च विघ्नैः समाकुलः ।
मध्ये वीरं तु संस्थाप्य झु[9]टिकाबन्धनं चरेत् ॥ ३५ ॥
पृष्ठदेशे लिखेद्यन्त्रं पादबन्धनमाचरेत् ।
मुखबन्धं मुखे दत्त्वा हयारोहक्रमेण च ॥ ३६ ॥
अचूडकं पूर्वभागे मृदु दक्षिणगोचरे ।
कोमलं पश्चिमायां च त्रिमुण्डमुत्तरे भवेत् ॥ ३७ ॥
ततो मृतकमन्त्रेण मृतकं पूजयेत्क्रमात् ।
वीरार्गलाघोरमन्त्रैश्चक्रपाशुपतास्त्रकैः ॥ ३८ ॥
जयदुर्गाख्यमन्त्रोऽपि वीरप्रार्थनकृन्मनुः ।
तिलोऽसीति यत्राख्यो हि[10] मनवः परिकीर्तिताः ॥ ३९ ॥
स्वस्वस्थाने नियुञ्जीत ययो[11]क्तेन तु वर्त्मना ।
ऋषिच्छन्दादिकं ज्ञात्वा यथोक्तं ध्यानमाचरेत् ॥ ४० ॥
स्वेष्टदेवं[12] तु सम्पूज्य साङ्गं सावरणं प्रिये ।
पञ्चोपचारैर्वा पूज्य जपं कुर्यादनन्यधीः ॥ ४१ ॥
भयं न कुर्यादेवेशि स्वप्नवद्भावयेज्जगत् ।
देवताः खेचराः सिद्धा भैरवा यातुधानकाः ॥ ४२ ॥
आयान्ति छलनार्थं च भयं तत्र न कारयेत् ।
व्याघ्राः शस्त्राणि सर्पा[13]श्च वृश्चिकाः क्रूरजन्तवः ॥ ४३ ॥
वक्र[14]क्रूराणि रूपाणि समुद्रस्वर्गपातनम् ।
मृताश्च पूर्वजाः सर्वे राजकीयातनास्तथा ॥ ४४ ॥
नीलं वा[15] प्राप्यते देवि कुक्कुटं चामृतं च वा ।
तृणीकृत्य च तत्सर्वं दृढभावसमन्वितः ॥ ४५ ॥

[1] B °षट् °। [2] D हर°। [3] D °गुरू°। [4] D कर्कटी च। [5] D °खवचा। [6] D °द्भूत°। [7] B भूपः। [8] D °तो विनायकः। [9] U छु; B गु°। [10] D °पि। [11] B मयो°। [12] D इष्टदेवीं। [13] B °श्चा°। [14] DU वह्नि°। [15] D नीलाया।

प्रजपेद्यत्नतो देवि देवता वरदा भवेत् ।
संस्कृतं[1] वक्ति या चाग्रे सा देवी परिकीर्तिता ॥ ४६ ॥

तस्या वरस्तु संग्राह्यस्त्रिवारं वक्ति सा शिवा ।
ब्राह्मणः संस्कृतं वक्ति भैरवः सम्प्रकीर्तितः ॥ ४७ ॥

तया यदुच्यते देवि या बलिर्याच्यते तया ।
तान् दद्याद्यत्नतो देवि नरकुञ्जरमाहिषान् ॥ ४८ ॥

शालीपिष्टमयान् कृत्वा यवक्षोदमयानपि ।
दिनान्तरे तु तद्दद्याद् वरं गृह्य सुखी भवेत् ॥ ४९ ॥

वीरादि सर्वसामग्रीं गर्तमध्ये विनिक्षिपेत् ।
वीरयुद्धं तत्र भूयात् दृढस्तत्र नरो भवेत् ॥ ५० ॥

एकविंशद्दिनं यावत्तावत्संगोपयेत्स्वयम्[2] ।
[3]गीतं श्रुत्वा तु बधिरः स्त्रीसङ्गाद् रोगभाग् भवेत् ॥ ५१ ॥

होमहीने न सिद्धिः स्याद् द्विजभोजविहीनके ।
दरिद्रस्तु भवेद्देवि सर्वं संसाधयेद् ध्रुवम् ॥ ५२ ॥

विल्वपत्रोदकं[4] पीत्वा सर्वं संसाधयेद् ध्रुवम्[5] ।
अष्टादशविधो[6] देवि शक्तिपातः प्रजायते ॥ ५३ ॥

षष्टिसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
अणिमाद्यष्टसिद्धीनामधीशो[7] धार्मिकः कृती ॥ ५४ ॥

ब्रह्माण्डगोलके या च वा काचिज्जगतीतले ।
समस्ताः सिद्धयो देवि तस्य पादे व्यवस्थिताः ॥ ५५ ॥

भैरवाः खेचरा यक्षाः किन्नराश्चाप्सरोगणाः ।
यातुधानास्तथा नागा दानवा दैत्यराक्षसाः ॥ ५६ ॥

कुष्माण्डाश्च तथा भूताः पिशाचाः प्रेतजातयः ।
निवात[8]कवचाश्चान्ये तथैव ब्रह्मराक्षसाः ॥ ५७ ॥

वेतालाश्च तथा साध्याः सिद्धाश्च यक्षिणीगणाः ।
रा[9]किनीकिन्नरीसंघा[10] भूतिनीचेटकादयः ॥ ५८ ॥

महेन्द्रजालमिन्द्रादिजालं पादगतं भवेत् ।
[11]सुरयोत्सर्गमासाद्य तेन सिद्धीश्वरो भवेत् ॥ ५९ ॥

[1] B °स्तुतं । [2] D सुधीः । [3] D omits three lines. [4] D °त्रादिकं । [5] D सुधीः । [6] B °धा । [7] U °धिपो । [8] U निर्वाण° । [9] U शा°; D डा° । [10] D °न्ध्या । [11] D omits this line.

गुडार्द्रकरसेनैव सुरा तु ब्राह्मणस्य च ।
गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥ ६० ॥

रहस्यातिरहस्यञ्च रहस्यातिरहस्यकम् ।
प्राणा देयाः शिरो देयं न देया साधना वरा ॥ ६१ ॥

इति विद्याविधौ प्रोक्ता[1] श्रीविद्यायां विशेषतः ।
बटुके क्षेत्रपालेऽपि गणपे शाङ्करेऽपि च ॥ ६२ ॥

साधनेयं मया प्रोक्ता गोपनीयं स्वयोनिवत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छोतुमिच्छसि ॥ ६३ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे सुन्दरीसाधनं नाम चतुश्चत्वारिंशतिः[2] पटलः ।

[1] B °क्तः । [2] D षट्चत्वारिंशत ।

पञ्चचत्वारिंशतिः पटलः।

श्रीदेव्युवाच।

देवेश शङ्कर[1] स्वामिन्सुरादिकारणोत्तम।
त्वया संसूचितं पूर्वं वरासनविनिर्णयम्॥ १॥

[2]देवताऽऽवाहनं देवि सूतकद्वयनिर्णयम्।
यन्त्रप्राणनिर्णयं च [3]विसर्जनविनिर्णयम्॥ २॥

शिवशक्तिक्रमेणैव सम्प्रदायविनिर्णयम्।
दशविद्याक्रमेणैव दशधूपविनिर्णयम्॥ ३॥

पूर्वं संसूचितं नाथ न मह्यं तु प्रकाशितम्।
तत्सर्वं कथय स्वामिन्[4] यद्यहं तव वल्लभा[5]॥ ४॥

श्रीशिव उवाच।

[6]रहस्यातिरहस्यं ते कथं च[7] कथयाम्यहम्।
तथापि तव संप्रीत्या कथ्यते शृणु साम्प्रतम्॥ ५॥

सर्वादिभूतरूपत्वात् सूतकस्य विनिर्णयम्।
वरासनं[8] चान्यभागे[9] सर्वं संकथ्यते शृणु॥ ६॥

जातसूतकमादौ स्यात्तदन्ते मृतसूतकम्।
सूतकद्वयसंयुक्तः स मन्त्रो नैव सिध्यति॥ ७॥

गुरुकुण्डलिनीध्यानं विवाहः[10] परिकीर्तितः।
द्विरागमो भवेत्स्नानं संयोगस्तर्पणं भवेत्॥ ८॥

अर्घ्यदानं भवेद्गर्भो गायत्री त्वष्टमासिकम्।
भूतशुद्ध्यादि प्राणान्तं तत्रावयवकल्पनम्॥ ९॥

देहावाप्तिर्मातृक[11]या प्राणायामस्तु संस्क्रिया।
ध्यानोच्चारे महेशानि बालकोत्पत्तिरीरिता॥ १०॥

मन्त्रोच्चारणतो देवि जातसूतकमीरितम्[12]।
जातसू[13]तस्य दोषस्य शमनार्थं महेश्वरि॥ ११॥

दश विंशति[14] पञ्चाशद्[15]याशक्त्या जपेच्छिवे।
दशाङ्गादि पुरश्चर्या संस्कारा दश वै शिवे॥ १२॥

इदमादि मया[16]दिष्टमन्तिमं शृणु साम्प्रतम्[17]।
संस्काराः सप्तनवका[18]स्तथा जाड्यं हृदि शिवे॥ १३॥

---

[1] D शाङ्गाकर°। [2] D omits four lines. [3] B adds यन्त्र°। [4] D °स्वाद्य। [5] D सूतकस्य विनिर्णयं। [6] D omits रहस्याति....रूपत्वात् in the third line. [7] B °चित्। [8] B °ने। [9] B °वं। [10] D विहाय। [11] DU का°। [12] D द्विजातिस्तत्र सेवितं। [13] D °स्य। [14] D त्रिंशत्। [15] D °च्चशतं। [16] D समा°। [17] D सादरं। [18] U °ता।

प्रसन्नाञ्जलिस्तु तच्चक्रं[1] तत्सिद्धिसाधनं तथा ।
सोऽहं[2] भावो मातृकाप्तिः पञ्च चैतन्यमेलनम् ॥ १४ ॥
अङ्गज्ञानञ्च तादात्म्यं[3] तदनन्तरमीरितम् ।
विसर्जनं महेशानि मृतसूतकमीरितम् ॥ १५ ॥
मृतसूतकशान्त्यर्थं दशत्रिंशति वा जपेत् ।
तेन तस्य निवृत्तिर्हि भवत्येव न संशयः ॥ १६ ॥
केरलश्चैव काश्मीरो गौड़मार्गस्त्रयात्मकः ।
सम्प्रदायत्रये प्रोक्तं त्रितयं त्रितयं भवेत् ॥ १७ ॥
शैवकेरलकं देवि शक्तिकेरलकं तथा ।
शिवशक्तिकेरलाख्यं त्रितयं परिकीर्तितम् ॥ १८ ॥
शुद्धोग्रगुप्तभेदेन नवधा केरलं भवेत् ।
नवधा चैव काश्मीरं गौडं च नवधा भवेत् ॥ १९ ॥
विलासा[4]ख्यस्त्रिधा देवि भेदाश्चान्ये भवन्ति च ।
केरलाख्ये सम्प्रदाये हृदये च विसर्जनम् ॥ २० ॥
मनुहृद्देवतां शम्भुं[5] सहस्रारे विसर्जनम्[6] ।
[7]काश्मीराख्ये सम्प्रदाये सहस्रारे विसर्जनम् ॥ २१ ॥
गौड़मार्गे महेशानि हृदये च विसर्जनम् ।
विसर्जनं च सम्प्रोक्तं निर्णयं सूतकस्य च ॥ २२ ॥
शृणु यत्नेन देवेशि रहस्यं कथ्यते मया[8] ।
मन्त्रस्य सूतकं प्रोक्तं मनुष्यस्य यथा भवेत् ॥ २३ ॥
जातसूतकमादौ च तदन्ते मृतसूतकम् ।
द्वित[9]ये सूतके देवि न मन्त्रो[10]च्चारमाचरेत् ॥ २४ ॥
सन्ध्यां च मानसीं कुर्यादर्घ्यान्तां[11] परमेश्वरि ।
शालिग्रामं च प्रतिमां न स्पृशेत्कर्हिचित्प्रिये ॥ २५ ॥
स्पर्शात् पापी नरो[12] भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २६ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे सूतकविनिर्णयो नाम पञ्चचत्वारिंशतिः[13] पटलः ।

[1] B क्रमश्च । [2] D मोह° । [3] D तदर्घं । [4] D °नाशा° । [5] D तान्तं च । [6] D °येत् । [7] D omits this line. [8] B शृणु । [9] D °ती° । [10] D वेदो° । [11] B °न्तं; U °नां । [12] U त्यागीश्वरो । [13] D सप्तचत्वारिंशत् ।

षट्चत्वारिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि रहस्यातिरहस्यकम् ।
तन्मे कथय देवेश पूर्वं यत्सूचितं त्वया ॥ १ ॥

पूर्वं त्वयोक्तं देवेश मन्त्रत्यागे दरिद्रता ।
दीक्षोत्तरं महेशान प्रत्यहं प्रजपेन्मनुम् ॥ २ ॥

प्राणान्तेऽपि न वै त्याज्यस्त्यागाच्छापमवाप्नुयात् ।
जपपूजां ततो जापं[1] कुर्याद्यत्नेन नित्यशः ॥ ३ ॥

पूजान्ते प्रजपेन्मन्त्रं न मन्त्रं केवलं जपेत् ।
इत्याद्युक्तं त्वया नाथ कथं त्याज्यः स वै मनुः ॥ ४ ॥

श्रीशिव उवाच ।

पूर्वकल्पः पशूनाञ्च वैष्णवानां विशेषतः ।
सन्ध्या तु वैदिकी प्रोक्ता मानसी तु तथा तव ॥ ५ ॥

त्रिसन्ध्यां तान्त्रिकीं कुर्याच्छक्तिमन्त्रे महेश्वरि ।
पूर्णाभिषेकहीने तु पूजा पञ्चोपचारिका ॥ ६ ॥

पूजोपचारैः सम्पूज्य दीपे कुड्ये[2] जले प्रिये ।
दर्पणे श्रीगुरौ देवि पशुपक्षे मनस्त्विदम् ॥ ७ ॥

पूर्णाभिषेकसंयुक्तः पूर्णरूपः स वै भवेत् ।
को वा देही कस्य देहः सुखं दुःखं च कस्य वै ॥ ८ ॥

को जातः को मृतो देवि सर्वं ब्रह्मस्वरूपकम् ।
नामपारायणं देवि [3]मन्त्रपारायणं तथा ॥ ९ ॥

नाड़ीपारायणं देवि चक्रपारायणं तथा ।
यन्त्रपारायणं देवि सन्ध्यानां च चतुष्टयम् ॥ १० ॥

प्रस्ताराख्यसहस्राणि तथोपस्थानरूपिणी ।
आवर्ण[4]ख्यसहस्राणि[5] विद्याकल्पलता तथा ॥ ११ ॥

द्वात्रिंशतिक्रमेणैव दीक्षासोपानमालिका ।
षडाम्नायस्य विज्ञानी[6] श्रीमहापञ्चिकाक्रमी ॥ १२ ॥

कादिहादिमताधीशस्तस्य वै सूतकं कुतः ।
ऊर्ध्वाम्नायी तथा देवि तथा च[7]रणदीक्षितः ॥ १३ ॥

चतुश्चरणसम्पन्नः षडन्वयक्रमी[8] तथा ।
मेधादीक्षादिसंयुक्तः साम्राज्यमेधया[9] पुनः ॥ १४ ॥

[1] D यागं । [2] U कुण्डे । [3] U omits मन्त्र°.....पारायणं in the third line. [4] B °रणा° । [5] D °णां । [6] U विजानीयात्; B किंज्ञानी । [7] U °व° । [8] D षडङ्गषट्क्रमी । [9] B मध्यया; D मध्यगा ।

श्रीगुरोः पादुकाज्ञानी[1] श्रीमहापादुका तथा ।
[2]निर्वाणपादुकाज्ञानी[3] श्रीमूर्तिपादुका तथा ॥ १५ ॥

वाराहीपादुका देवि मातङ्गीपादुका तथा ।
शाम्भव्याख्यपादुकायाः श्रीमेधापादुकान्वितः[4] ॥ १६ ॥

सूतकं तस्य कुत्रास्ति पूर्णरूपः स एव तु ।
यस्मिन्काले भवेद्देवि मन्त्रदेवस्य विस्मृतिः ॥ १७ ॥

तदैव मरणं प्रोक्तं मरणं[5] मरणं नहि ।
जीवनं तु तदैव स्याद्यस्मिन् काले तु सम्भ्रमः ॥ १८ ॥

चतुर्वेदास्तूप[6]वेदाः श्रीचक्रद्वारि सन्ति च[7] ।
पूर्णाभिषेकी देवेशि यस्मिन् देशे विराजते ॥ १९ ॥

स देशो धन्यतां याति समन्तात्कोटियोजनम् ।
न व्याधिर्न च वै मृत्युर्न शत्र[8]र्न भयं क्वचित् ॥ २० ॥

पूर्णरूपः शिवः प्रोक्तः शिव एव न संशयः ।
बहुमन्त्रवतः[9] पुंसः का कथा शिव एव सः ॥ २१ ॥

पूर्णाभिषेकी देवेशि दशविद्याविधौ स्मृतः ।
तूर्यभेदा हादिमते कादौ भेदचतुष्टयम् ॥ २२ ॥

पञ्चरत्नेश्वरी द्वेधा हादिकादिक्रमेण च ।
उग्रा का[10]दिक्रमेणैव सौम्या हादिक्रमेण च ॥ २३ ॥

कादिहादिक्रमेणैव उग्रसौम्यद्वये शिवे[11] ।
अभिषेकः शुभः प्रोक्तः सर्वसाम्राज्यदायकः ॥ २४ ॥

श्रीदेव्युवाच ।

अभिषेकविहीनस्य ग्रहणक्रमगस्य[12] च ।
पुरश्चर्याप्रयु[13]क्तस्य कथं भवति तद्वद ॥ २५ ॥

श्रीशिव उवाच ।

सूर्यग्रहणकालाद्धि नान्यः कालः प्रशस्यते ।
सूर्यचन्द्रग्रहे यद्यत्[14] कृतं वा कारितं च वा ॥ २६ ॥

तत्तदक्षय्यमायाति विद्या[15] सिद्धिप्रदा मता[16] ।
जातशौचं मृताशौचं ग्रहणे नास्ति पार्वति ॥ २७ ॥

सूर्याशौचं[17] महेशानि नान्यत्सञ्चरति क्वचित् ।
स्नानं दानं जपो होमो मार्जनं तर्पणं तथा ॥ २८ ॥

[1] U °ने । [2] B omits two lines. [3] U °ने । [4] D कां तथा । [5] D °णे ।
[6] D °स्त्रयो । [7] D °त्वं विशन्ति च । [8] D °त्रूणां । [9] D देवमनुरतः । [10] B हा° ।
[11] D प्रिये । [12] U स्वग्रहक्रमगस्य; D ग्रहक्रमरतस्य । [13] D °मु° । [14] D यच्च ।
[15] D इच्छा° । [16] B प्रसादतः । [17] D सूर्यसोमौ ।

द्विजभोज्यं शक्तियोगात्कर्तव्यं परमेश्वरि ।
संकल्पमात्रात्सिद्धिः स्याच्चन्द्रसूर्यग्रहे शिवे ॥ २९ ॥

दीक्षायोगः पीठजपो मन्त्रपारायणं तथा ।
नामनाड्यीचक्रम[1]न्त्रपारायणविधिर्भवेत् ॥ ३० ॥

पूर्णाभिषेकदीक्षा तु चन्द्रसूर्यग्रहे शिवे ।
सूतकेऽपि भवत्येव पूर्णस्य सू[2]तकं कुतः ॥ ३१ ॥

होमादिकं सूतकान्ते मोणः[3] प्रतिनिधिः स्मृतः ।
काली तारा छिन्नमस्ता सुन्दर्याः परमेश्वरि ॥ ३२ ॥

विशेषात् सूतकं नास्ति सर्वकालं जपेच्छिवाम् ।
अभिषेकाद्भवेच्छुद्धः सर्वरूपः सनातनः ॥ ३३ ॥

अभिषेकः पूर्णरूपः सर्वसिद्धिफलप्रदः ।
अनेकक्रमयोगेन त्वभिषेकः प्रकीर्तितः ॥ ३४ ॥

[4]पूर्णाभिषेकसंयुक्तश्चाण्डालोऽपि भवेद्यदि ।
स ब्रह्मर्षिर्महेशानि नात्र कार्या विचारणा ॥ ३५ ॥

पूर्णाभिषेकहीनोऽयमृ[5]षिवर्योऽपि पार्वति[6] ।
स ब्राह्मणाधमः प्रोक्तस्त्वभिषेके[7] द्विजोत्तमः ॥ ३६ ॥

अभिषेकाद्भवेच्छ्रेष्ठो वयोधिक्यान्न वै प्रभो
श्रीवृद्धो दीक्षया हीनो बालो दीक्षासमन्वितः ॥ ३७ ॥

पूर्णरूपो[8] भवेच्छ्रेष्ठो न वयो[9] हेतुरत्र तु ।
अपि चाण्डालजातिस्थः पूर्णदीक्षासमन्वितः ॥ ३८ ॥

स एव शिवरूपः[10] स्यान्नात्र कार्या विचारणा ।
जपपूजां तपो[11] होमं तथा ब्राह्मणभोजनम् ॥ ३९ ॥

कारयेद्यत्नतो देवि नान्तरायं[12] समाचरेत्[13] ।
आदौ मानसिकीं[14] पूजां महापूजां ततः शिवे ॥ ४० ॥

कारयेद्यत्नतो देवि नात्र कार्या विचारणा ।
पूर्णाभिषेकहीनानां पशूनां जप एव च ॥ ४१ ॥

क्वचित्प्रोक्तो महेशानि स जपो[15] हि निरर्थकः ।
यद्यप्यस्ति त्रिकालज्ञस्त्रैलोक्याकर्षणक्षमः ॥ ४२ ॥

[1] D य° । [2] D मृ° । [3] BD मार्जनं । [4] B omits two lines. [5] D यः ऋ° । [6] U °षयोऽपि च । [7] BD °की । [8] U पूर्वात्परो; D पूर्णः परो । [9] D वृद्धो । [10] D °कल्पः । [11] U °था । [12] B नारायणं । [13] B समं चरेत् । [14] D तु मानसीं । B °मयो ।

तथापि लौकिकाचारं मनसाऽपि न लङ्घयेत् ।
इति चिन्ता[1]परो यस्तु तस्य पूजा महेश्वरि ॥ ४३ ॥

गुरुहस्तात् गुरुभ्रातुस्तथाचार्यस्य हस्ततः ।
कारणीया प्रयत्नेन न मन्त्रं केवलं जपेत् ॥ ४४ ॥

केवलं मन्त्रजापस्तु नाम इत्यभिधीयते ।
गोपनीयं गोपनीयं गोपनीयं स्वयोनिवत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ४५ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे मन्त्रजापविधानं नाम षट्चत्वारिंशतिः[2] पटलः ।

B रतिचित्ता° । [2] D अष्टचत्वारिंशत् ।

सप्तचत्वारिंशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि यन्त्रस्थापननिर्णयम् ।

श्रीशिव उवाच ।

स्फाटिकं[1] स्वर्णजं रोप्यं यन्त्रं च कारयेत् प्रिये ॥ १ ॥

यन्त्रं तु गृ[2]हमित्युक्तं यन्त्रं पीठं प्रकीर्तितम् ।

यन्त्रे तु[3] पूजिता देवि सहसैव प्रसीदति ॥ २ ॥

शालिग्रामे बाणलिङ्गे जीवचक्रे महेश्वरि ।

स्थिरयन्त्रे[4] प्रतिकृतौ नावाहनविसर्जनम् ॥ ३ ॥

प्रतिष्ठाप्य महायन्त्रं न तद्यन्त्रं विसर्जयेत् ।

यन्त्रप्रतिष्ठामासाद्य विद्यां तत्र विभावयेत् ॥ ४ ॥

जीवन्यासं तत्र कृत्वा विद्यां तत्रैव[5] भावयेत् ।

[6]यन्त्रप्रतिष्ठां कृत्वादौ देवं तत्र प्रतिष्ठयेत् ॥ ५ ॥

तदा विसर्जनं नास्ति न चावाहनमेव च ।

अन्तः कालं प्रविन्यस्य[7] यन्त्रमेवं प्रतिष्ठयेत् ॥ ६ ॥

मूर्तिं स्वहृद्गतां तत्र ध्यात्वा पूज्य[8] विसर्जयेत् ।

देवप्रतिष्ठा चेद्भूयात्तदा नैव विसर्जनम् ॥ ७ ॥

इति संक्षेपतः प्रोक्तं दशविद्याक्रमेण च ।

दशधूपान् शृणु प्राज्ञे सावधानमना भव[9] ॥ ८ ॥

लोहबाणः[10] षोडशाङ्गः श्रीविद्यायां प्रकीर्तितः ।

कालीविद्याविधौ देवि अगुरुश्च दशाङ्गकः ॥ ९ ॥

अष्टादशाङ्गं श्रीखण्डं ताराविद्याविधौ स्मृतम् ।

छिन्नाविद्याविधौ देवि पञ्चाङ्गो गुग्गुलुस्तथा ॥ १० ॥

कृष्णागुरुः पीतसारो ब्रह्मास्त्रमनुगोचरः ।

आलोड्यागुरुधूपं[11] च मातंग्यां[12] परिकीर्तितम् ॥ ११ ॥

कस्तूरी चैव कर्पूरमष्टगन्धं तथैव च ।

भैरव्यां कीर्तितं देवि न विनैव शिलारसम् ॥ १२ ॥

भुवनेश्यां मया प्रोक्तं श्रीखण्डं कमलामनौ[13] ।

लाक्षागुग्गुलो हि धूम्रायां सिद्धविद्याविधौ शिवे ॥ १३ ॥

सर्वधूपस्तु संप्रोक्तः शृणु देवि वरासनम् ।

वरासनानि देवेशि कथ्यन्ते सुमुखी भव ॥ १४ ॥

[1] U की । [2] B ग्र° । [3] D °धु । [4] D °चन्द्रे । [5] B °त्र वि° । [6] D omits this line. [7] B अतः कालस्याविनाशात् ; U अन्तकाले स्थितिर्यस्मात् । [8] B तत्र । [9] D भवाधुना । [10] B °णौ । [11] D °माज्यं । [12] D °ग्याः । [13] B °ननौ; U °नने ।

बाणदुन्दुभि[1]वीणादि भेरीवादित्रवेणवः ।
शङ्खघण्टापताकादि त्रिशतं पञ्चविंशतिः ॥ १५ ॥
वरासनप्रयोगो हि सर्वत्र दुर्लभो मतः[2] ।
स्तोत्रपाठश्च कवचं नामसाहस्रकं तथा ॥ १६ ॥
पूजाजपस्तथा देवि वर[3]योगे प्रकीर्तितम् ।
यदैव कार्यमुत्पन्नं यत्र कुत्रापि पार्वति ॥ १७ ॥
जपः क्वचिद्भवेद्देवि होमपूजा क्वचि[4]द्भवेत् ।
यत्र यल्लभते देवि तत्र तच्च समाचरेत् ॥ १८ ॥
तर्पणं च क्वचित्कार्यं पाठश्चैव क्वचिद्भवेत् ।
पूजाहोमौ क्वचित्कार्यौ क्वचिद् ब्राह्मणभोजनम् ॥ १९ ॥
यथालाभेन कर्तव्यं शाबरादौ विशेषतः ।
वरप्रयोगे देवेशि द्विधा वाऽसनसंहतिः ॥ २० ॥
देहासनानि देवेशि परिभाषासनानि च ।
[5]भद्रादीनि महेशानि देहजानि भवन्ति च ॥ २१ ॥
व्याघ्रमुण्डं कम्बलाश्च चर्माणि भेषजान्यपि ।
उष्ट्रजासनरूपाणि कुशादीनि यथाक्रमात् ॥ २२ ॥
परिभाषासनान्येव कथितानि मया तव ।
प्रत्येकं द्विविधो भेदस्त्वासनानां[6] महेश्वरि ॥ २३ ॥
निर्जीवानि सजीवानि सर्वसिद्धिकराणि च ।
सजीवानामभावे तु निर्जीवानि महेश्वरि ॥ २४ ॥
मुख्यानि तु सजीवानि रहस्यानि महेश्वरि ।
अश्वासनं गजश्चैव पल्लकी मानुषस्त[7]था ॥ २५ ॥
महिषो वृषभश्चेति भल्लुको वानरस्तथा ।
व्याघ्रश्चजम्बुको देवि मेषाजौ परमेश्वरि ॥ २६ ॥
उष्ट्रश्च मृगभेदश्च कुशमृत्प्रकृतिश्च वा ।
कुक्कुरः कुक्कुटो देवि मक[8]रः शरभस्तथा ॥ २७ ॥
गवयः शूकरश्चैव शिविरः[9] शबरः स्मृतः ।
तरणिश्च रथश्चैव शकटश्च सुखासनम् ॥ २८ ॥
दण्डि[10]का दोलिकाचक्रं चक्रदोला गृहाभिधा ।
पादासनमथारोहो नारिकेलासनं तथा ॥ २९ ॥
पूगो मधुकश्चाम्रश्च[11] वटोश्वत्थसतालकौ ।
खर्जुरः पिप्पलः प्लक्षः शमी जंबुस्तथैव च ॥ ३० ॥

[1] B °दण्डादि° । [2] D °भः स्मृतः । [3] D चर° । [4] U °ादिभिर्भ° । [5] U omits four lines. [6] B शवासनानि । [7] D °वं त° । [8] U °थू° । [9] B शबरः । [10] U °ण्ड° । [11] D °जाश्चाम्र° ।

तारा काली छिन्नमस्ता श्रीविद्याकल्पवृक्षज[1]म् ।
कुक्कुरः[2] कच्छपः खड्गी गजाख्यं च सुखासनम् ॥ ३१ ॥

गजाश्वासनकं देवि तथा नर[3]रथं शिवे ।
वृषभाख्यो हयाख्यश्च[4] महिषः[5]ख्योऽपि पार्वति ॥ ३२ ॥

नरयानं राजयानं छत्रयानञ्च पार्वति ।
तथा नरपतेर्यानं[6] अश्वनाथाभिधं तथा ॥ ३३ ॥

गजनाथाभिधं देवि साम्राज्याख्य[7]रथस्तथा ।
वरासनानि देवेशि कथितानि मया तव ॥ ३४ ॥

शतं सप्त[8]ति देवेशि भेदांस्तेषां शृणु प्रिये ।
ब्रह्मक्षत्रियविट्शूद्रजातिभेदैश्चतुर्विधाः ॥ ३५ ॥

देशभेदैर्महेशानि[9] संख्यां शृणु महेश्वरि ।
अश्वाः पञ्चविधाः प्रोक्ता जातयोष्टादश स्मृताः ॥ ३६ ॥

वाह्लीका[10]श्च काम्बोजाः कोंकणै[11]राकसम्भवाः ।
वनजोत्थाः[12] पञ्चमाः स्युर्वर्णास्तेषां[13] शृणु प्रिये ॥ ३७ ॥

सर्वेऽपि सूर्यहयाः[14] स्युर्वर्णभेदाद् ग्रहत्वता ।
सूर्यः सोमस्तथा भौमो बुधश्च गुरुरेव च ॥ ३८ ॥

शुक्रः शनिस्तथा राहुः केतुश्च नवमः स्मृतः ।
नववर्णक्रमेणैव[15] पञ्चवर्णक्रमेण च ॥ ३९ ॥

प्रत्येकसंकरत्वेन नवति[16]श्चन्द्रन्यूनता[17] ।
पञ्चवर्णक्रमेणैव पञ्चविंशतिभेदभाक् ॥ ४० ॥

सपादशत[18]संख्या तु श्यामकर्णसमागमात् ।
अन्योन्यसंसृष्टिभेदात्त्रिशतं पञ्चसप्ततिः ॥ ४१ ॥

फलमेषां महेशानि कथ्यते शृणु साम्प्रतम् ।
सूर्यवर्णं समारुह्य विंशत्साहस्रकं जपेत् ॥ ४२ ॥

त्रैलोक्य[19]विजयी भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
कवचे स्तोत्रपाठे च नामसाहस्रके तथा ॥ ४३ ॥

संख्या सामान्यतः प्रोक्ता गजान्तकसहस्रकम् ।
सोमवर्णं समारुह्य दिक्सहस्रं शिवां जपेत् ॥ ४४ ॥

कीर्तिल[20]क्ष्मीपतिर्भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
भौमवर्णं समारुह्य त्रिसहस्रं मनुं जपेत् ॥ ४५ ॥

1 U °क° । 2 U °क्कुटः; B °वरः । 3 D °त्र° । 4 D °ख्यश्च महिषो । 5 D घोटका° । 6 B °श्चैव । 7 B भेषजाख्य; D मया योक्ष्य° । 8 D°प्ति° । 9 D °दे आसनानां । 10 B वह्लिका° । 11 U कोकरो°; D टाकणै° । 12 U पवनोत्थाः ; D यवनाख्यः । 13 D र्नामान्येषां । 14 U रूपाः । 15 D°मयेनैव । 16 D °भि° । 17 U पूर्तना । 18 D °दश° । 19 U स लोके । 20 D क्रान्तिल° ।

दरिद्रोऽपि धनाढ्यः स्यान्नात्र कार्या विचारणा ।
बुधवर्णं समारुह्य त्रिंश[1]त्साहस्रकं जपेत् ॥ ४६ ॥
रोगी रोगात्प्रमुच्येत दरिद्रो धनमाप्नुयात् ।
गुरुवर्णं समारुह्य नवसाहस्रकं जपेत् ॥ ४७ ॥
नवनिधीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
[2]भृगुवर्णं समारुह्य लक्षसंख्यं जपं चरेत् ॥ ४८ ॥
सर्वसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
शनिवर्णं समास्थाय[3] त्रिसहस्रं जपेत्सदा ॥ ४९ ॥
सर्वव्याधाविनिर्मुक्तो मानवः स्यात् सुरो[4]पमः ।
राहुवर्णं समास्थाय सहस्राणां तु सप्ततिः ॥ ५० ॥
प्रजपेन्मानवो यस्तु स च[5] लक्ष्मीपतिर्भवेत् ।
केतुवर्णं समारुह्य पञ्चविंशत्सहस्रकम् ॥ ५१ ॥
प्रजपेन्मानवो यस्तु पररा्ज्यजयी भवेत् ।
श्वेतवर्णं समारुह्य लक्षसंख्यं मनुं जपेत् ॥ ५२ ॥
शत्रुसेनां विनिर्जित्य राज्यभोक्ता नरो भवेत् ।
अश्वव्याघ्रासनं कृत्वा दिक्साहस्रं जपं चरेत् ॥ ५३ ॥
स्तोत्रं वा कवचं नाम यत्किंचित् प्रजपेच्छिवे ।
वाञ्छा[6]कामी नरो भूयात् त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥ ५४ ॥
जीवा[7]सनानि देवेशि भवन्त्येतानि निश्चितम् ।
यद्यत्कामयते कामं तत्तदाप्नोति निश्चितम् ॥ ५५ ॥
जपमात्रे पाठ[8]मात्रे होमादौ कल्पितानि च ।
श्वेत[9]रौप्यासनं कृत्वा त्रिलक्षं प्रजपेद्विभुः ॥ ५६ ॥
इन्द्रादीन् समरे जित्वा विजयी भुवि जायते ।
श्वेतवर्णासनं कृत्वा[10] सूर्यसाहस्रकं जपेत् ॥ ५७ ॥
त्रैलोक्यविजयी राजा किंकरो निधिभुग्भवेत्[11] ।
श्वेतचित्रासनं कृत्वा मन्त्रमात्रं जपेच्छिवे ॥ ५८ ॥
रक्तवर्णे नरः स्थित्वा सहस्रं प्रत्यहं जपेत् ।
शत्रुसेनां विनिर्जित्य मासाद्रा[12]ज्यमवाप्नुयात् ॥ ५९ ॥
कृष्णवर्णं समास्थाय पञ्चसाहस्रकं जपेत् ।
शत्रवो दासतां यान्ति कालीताराप्रसादतः ॥ ६० ॥
पीतवर्णं समास्थाय मन्त्रं[13] लक्षमितं जपेत् ।
राजराजो नरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ ६१ ॥

[1] B शत° । [2] B omits two lines. [3] U °मुत्थाय । [4] B च्छुको° । [5] B शक्र° । [6] D राज्य° । [7] DU वृक्षा° । [8] D पीठ° । [9] D अति° । [10] B adds मन्त्रमात्रं जपेच्छिवे । रक्तवर्णे नरः स्थित्वा । [11] U °ति विभुर्भवेत् । [12] D साम्राड् रा° । [13] B पंच° ।

नीलवर्णाश्वमास्थाय[1] लक्षार्धं जपमाचरेत् ।
सर्वसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ ६२ ॥

हरिताश्वे नरः स्थित्वा लक्षद्वयमिदं जपेत् ।
पृथ्वीपतिपदं प्राप्य त्रैलोक्यभोग[2]भाग्भवेत् ॥ ६३ ॥

धूसराश्वं[3] समाश्रित्य नित्यं पञ्चसहस्रकम् ।
मास[4]मात्रेण वेताल: किङ्करो भवति ध्रुवम् ॥ ६४ ॥

श्यामवर्णं समासाद्य[5] चत्वारिंशत्सहस्रकम् ।
प्रजपेन्मानवो यस्तु विष्णु[6]रेव न संशय: ॥ ६५ ॥

कपिलाश्वं समारुह्य लक्षं जपति भूमिप:[7] ।
त्रिकलाश्वे नर: स्थित्वा त्रिलोकं वशमानयेत् ॥ ६६ ॥

कर्बुराश्वे समारुह्य विश्वं जयति जापत: ।
त्रिशतं प्रजपेन्नित्यं मासमात्रेण सिद्धिकृत् ॥ ६७ ॥

धूम्रवर्णं समारुह्य सर्वज्ञ: साधको भवेत् ।
नानावर्णे नर: स्थित्वा प्रत्यहं शतमात्रकम् ॥ ६८ ॥

शतमात्रप्रजापेन मासाद्देवी वरप्रदा ।
द्वित्रिवेदबाणषट्कवर्णै: स्थित्वाऽयुतं जपेत् ॥ ६९ ॥

धनभोगं तथा राज्यं लोकेशत्वं[8] विभुत्वता ।
क्रमेण फलमेतद्धि[9] कथि[10]तं परमेश्वरि ॥ ७० ॥

चतुरासनयोगो हि सर्वत्र यदि चेद्भवेत् ।
साधकस्य सदा देवि किं तद्यत्र करे स्थितम् ॥ ७१ ॥

अष्टादशगतित्वेन[11] तावद्वाक्सिद्धिमाप्नुयात् ।
संकल्पमात्राद्देवेशि सिद्धिर्भवति निश्चितम् ॥ ७२ ॥

श्वेतलक्षाश्वानां[12] फलं प्रोक्तं कोङ्कणानां फलं शिवे ।
एतद्वै शून्यवादैश्च कीर्तितं परमेश्वरि ॥ ७३ ॥

काम्बोजानां[13] पक्षमात्रान्सिध्यति जपमात्रत: ।
बाह्लीकानां फलं देवि दिवसत्रयगोचरम् ॥ ७४ ॥

फलं तु पार्वतीयानां मासाद्भवति निश्चितम् ।
वर्णानां साम्यता देवि पञ्चानां च वियुज्यते ॥ ७५ ॥

गत्या पञ्चविधत्वञ्च पर्वतानां[14] विशेषत:।
गुणिता: पञ्चसंख्याभिस्त्रयस्त्रिंशत्सहस्रकम् ॥ ७६ ॥

1 D °र्णं समारुह्य । 2 B भाग्य° । 3 D धूम्राश्वं च । 4 D जप° । 5 U °श्रित्य ।
6 U °भु° । 7 U °पति: । 8 B स्वत्वं; D मखेशत्वं । 9 D °त्तु । 10 U °लि° ।
11 B °शातितत्त्वेन । 12 D श्वेताश्वानां; B श्वानीफलं । 13 B कीम्बोजानी । 14 B पार्वती ।

तथाष्टशतसंख्यानां मया प्रोक्ता महेश्वरि ।
नानालयप्रभे[1]देन कलौ त्वर्बुदसंख्यका: ॥ ७७ ॥
अश्वा: प्रोक्ता मया[2] देवि पक्षच्छेदस्तदा कृत: ।
कवचं स्तोत्रपाठश्च नामसाहस्रं कीर्तितम् (?) ॥ ७८ ॥
जपमात्रेऽपि कर्तव्यं सर्वसिद्धिमभीप्सुभि: ।
शङ्कराणां फलं देवि ह्येव[3]मेव भवेद् ध्रुवम् ।
अश्वासनं तु सम्प्रोक्तं शृणु त्वं कुञ्जरासनम् ॥ ७९ ॥

इति श्रीशक्तिषड्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे अश्वासनं नाम सप्तचत्वारिंशति:[4] पटल: ।

[1] D °नयन° । [2] D °हां° । [3] U °क° । [4] D ऊनपंचाशत् ।

अष्टचत्वारिंशतिः पटलः ॥

श्रीशिव उवाच ।

पुरा स्वर्गे सुखेनासन् कामगाः खेचरा गजाः ।
मुनिशापाद् गता भूमौ कलौ जाता वनेचराः ॥ १ ॥
भद्रो मन्दो मृगो मिश्रश्चतुर्द्धा जायते गजः ।
पूर्वोत्तरतथायाम्यदिक्क्रमेण महेश्वरि ॥ २ ॥
पूर्वे गणेश्वरो देवि[1] तूत्तरे नीलकण्ठ[2]तः ।
पूर्वभागे गजाः प्रोक्ता दक्षिणे द्विविधा गजाः ॥ ३ ॥
अत्युच्च[3]श्चातिनीच[4]श्च द्विविधः परिकीर्तितः ।
अत्युच्चो मलयाद्दक्षे नीचो नीरधिसम्भवः ॥ ४ ॥
सलोमश्चातिलोमश्च तत्रापि द्विविधः स्मृतः ।
पूर्वोत्तरक्रमेणैव वसुसंख्या प्रकीर्तिता ॥ ५ ॥
दक्षिणेऽष्टविधः प्रोक्तस्त्वेवं षोडशधा स्मृतः ।
गजासनं समासाद्य लक्षयुग्मं जपेच्छिवे ॥ ६ ॥
सार्वभौमो नरो भूयाद्यथायोग्यपदक्रमात् ।
भद्रासनं समासाद्य लक्षार्धं प्रजपेन्नरः ॥ ७ ॥
[5]अपि देवीं वशीकृत्य त्रैलोक्यविजयी भवेत् ।
मृद्वासने नरः स्थित्वा त्रिसहस्रं जपं चरेत् ॥ ८ ॥
मनसाऽत्र प्रयोगेन त्रैलोक्यपदमाप्नुयात् ।
मृगासने नरः स्थित्वा सहस्रं प्रत्यहं जपेत् ॥ ९ ॥
भैरवादीन् वशीकुर्यान्नात्र कार्या विचारणा ।
मिश्रा[6]सने नरः स्थित्वा नन्द[7]साहस्रकं जपेत् ॥ १० ॥
[8]षण्मासाभ्यासयोगेन किं तद्यन्न करे स्थितम् ।
दक्षदेशे गजे स्थित्वा प्रत्यहं त्रिशतं जपेत् ॥ ११ ॥
शिवतुल्यः सिद्धिदाता भवत्येव न संशयः ।
नीरधिस्थ[9]गजे स्थित्वा शतजप्तं जपेत्सदा ॥ १२ ॥
[10]त्रिमासेन महेशानि राज्यलक्ष्मीमवाप्नुयात् ।
पूर्वदेशे गजे स्थित्वा स्तोत्रं वा कवचं पठेत् ॥ १३ ॥
यः कुर्यान्मानवो देवि शत्रुहन्ता भवेद् ध्रुवम् ।
उदग्देशे[11] गजे स्थित्वा सहस्रं प्रत्यहं जपेत् ॥ १४ ॥
इन्द्रतुल्यो रणे जित्वा भवेच्छरभ[12]सन्निभः ।
प[13]ल्लकीं तु समारुह्य सर्वकालं जपेद् ध्रुवम् ॥ १५ ॥

[1] B °शदग्रे । [2] D °र्ण° । [3] B अन्त्यश्च° । [4] B नान्त्य° । [5] B omits two lines. [6] U °त्रा° । [7] B तत्र । [8] B omits two lines. [9] D °धेश्च । [10] B omits two lines. [11] B उदा दश° । [12] D शक° । [13] B श° ।

भूमिपालो नरो भूत्वा त्रैलोक्यविजयी भवेत् ।
गण्डकीं[1] तु समाराध्य त्रिसन्ध्यं प्रजपेच्छिवे ॥ १६ ॥

अपि दासकुले जातः सोऽपि राजा भविष्यति[2] ।
मानुषासनमासाद्य कालीमन्त्रं जपेत् सदा ॥ १७ ॥

नरनाथो भवेद्देवि नात्र कार्या विचारणा ।
महिषासनमासाद्य सहस्राणां तु सप्ततिः ॥ १८ ॥

प्रजपेत्परमेशानि शत्रुसंहारको[3] भवेत् ।
विजये मानुषे देवि विद्वेषे वृषभे जपेत् ॥ १९ ॥

वृषभासनमासाद्य दिक्सहस्रं जपेच्छिवे ।
शिवतुल्यो नरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ २० ॥

भल्लु[4]कासनमासाद्य भैरवं प्रत्यहं जपेत् ।
वेतालसिद्धिमासाद्य शत्रुहन्ता[5] नरो भवेत् ॥ २१ ॥

सुग्रीवासनमासाद्य[6] नवसाहस्रकं जपेत् ।
राक्षसं वशगं कृत्वा शत्रुनाशकरो भवेत् ॥ २२ ॥

हनुमदासनमासाद्य लक्षमात्रं जपेच्छिवे ।
लक्ष्मीपतिसमो भूत्वा स भू[7]पालो भवेद् ध्रुवम् ॥ २३ ॥

जाम्बुवन्तं[8] समाश्रित्य जपेल्लक्षार्धमादरात् ।
रत्ना[9]धिपो नरो भूया[10]न्महामन्त्रवरो भवेत् ॥ २४ ॥

नीलासनं समाश्रित्य सहस्रार्धक[11]मादरात्[12] ।
तथा नलासने देवि तथैव चाङ्गदा[13]सने ॥ २५ ॥

राजवर्यो[14] नरो भूयान्महाविक्रमवान् भवेत् ।
व्याघ्रासनं समाश्रित्य सर्वकालं जपेच्छिवे[15] ॥ २६ ॥

[16]देवीतुल्यो नरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
व्याघ्रा दशविधाः प्रोक्तास्तत्क्रमं शृणु पार्वति ॥ २७ ॥

चित्रव्याघ्रं समासाद्य[17] कालीमन्त्रं जपेत्सदा ।
वाक्सिद्धिर्विविधा भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ २८ ॥

अष्ट[18]व्याघ्रे महेशानि त्रैलोक्याधिपतिर्भवेत् ।
लक्षमात्रं जपेद्देवि वल्लीव्याघ्रं शृणु प्रिये ॥ २९ ॥

वल्लीव्याघ्रासने स्थित्वा सर्वकालं जपं चरेत् ।
मासमात्रेण सिद्धिः स्याद्देवानामपि दुर्लभा ॥ ३० ॥

[1] A पल्कीं । [2] D भवेद्ध्रुवं । [3] B रिका । [4] B °ल्ल° । [5] B शक्कर्त्ता । [6] D °स्थाय । [7] U क्षमा° । [8] D सिंहासनं । [9] B °सा° । [10] D भूत्वा । [11] U °ष्टक; D र्ध तु । [12] D मानवः । [13] D °जा° । [14] D °राज्यो । [15] D सुधीः । [16] D omits three lines. [17] U °श्रित्य । [18] D अथ° ।

धूसरासनमारुह्य[1] त्रिसन्ध्यं त्रिशतं जपेत् ।
त्रिकालज्ञो नरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ ३१ ॥
अथ बिन्दुमतो[2] व्याघ्रं समाश्रित्य जपेत्सदा ।
शत्रुराज्यं विनिर्जित्य सर्वान्[3] कामानवाप्नुयात् ॥ ३२ ॥
पक्षमात्रप्रयोगो हि महाव्याघ्रं शृणु प्रिये ।
महाव्याघ्रासने स्थित्वा महाविद्यां जपेत्सदा ॥ ३३ ॥
मासमात्रेण सिद्धिः स्यात्साधकः खेचरो भवेत् ।
रोम[4]व्याघ्रासने स्थित्वा[5] त्रिसन्ध्यं त्रिसहस्रकम् ॥ ३४ ॥
पक्षाभ्यासेन[6] देवेशि खेचरत्वमवाप्नुयात् ।
कृष्णे[7] राजासने स्थित्वा प्रत्यहं शतमात्रकम् ॥ ३५ ॥
शतमात्रप्रजापेन यक्षिणीनायको भवेत् ।
महाराजव्याघ्र[8]रूपे स्थित्वा जपति कालिकाम् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं शिवाख्यं शृणु पार्वति ॥ ३६ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे गजव्याघ्रासनं नामाष्टचत्वारिंशतिः पटलः ।

[1] D धूम्रासनं समारुह्य । [2] D °मता । [3] B °र्वं° । [4] D व्योम° । [5] B गत्वा । [6] D °सनेन । [7] B °ष्णो । [8] D पथा ।

एकोनपञ्चाशतिः पटलः ।

श्रीशिव उवाच ।

शिवासनं समाश्रित्य कालीं तारां जपेत्सदा ।
सम्राट् भोक्ता नरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ १ ॥

श्री देव्युवाच ।

शिवा देवी शिवा काली शिवारूपाऽहमेव हि ।
पूर्वमुक्तं त्वया नाथ विस्मृतं किं त्वया प्रभो ॥ २ ॥
शिवाबलिश्च दातव्या शिवा पूज्या[1] निरन्तरम् ।
इत्याद्युक्तं त्वया नाथ कथमारोहणं चरेत् ॥ ३ ॥

श्रीशिव उवाच ।

शिवापरिचयं कृत्वा शिवां पूज्य प्रयत्नतः ।
जपेन्मन्त्रं[2] महेशानि प्रोक्तमेतच्छिवासनम् ॥ ४ ॥
एषामारोहणाभावे योग्यता वाहने[3] नहि ।
तेषां[4] सङ्घे समूहे च तैः समं भोजनं चरेत् ॥ ५ ॥
तदभावे महेशानि त्वङ्निःसारणयोग्यता ।
वर्त्तते चेन्महेशानि कुलाचारक्रमेण च ॥ ६ ॥
सर्वं विज्ञाय यत्नेन हये वा शकटे रथे ।
पल्लक्यां सुखया[5]ने वा गजे वाऽपि रथेऽपि वा ॥ ७ ॥
अन्यमासनमादाय तत्र स्थित्वा जपं चरेत् ।
शोधनं व्याघ्रवत्कार्यं प्रकृतं कथ्यते शृणु ॥ ८ ॥
मेषा[6]सनं समारुह्य दिवारात्रं जपेन्मनुम् ।
षण्मासाभ्यासयोगेन शाकिनी वरदा भवेत् ॥ ९ ॥
अजासने नरः स्थित्वा[7] निशि जप्याद्दिने दिने ।
मासपञ्चकयोगेन पञ्चकाम[8]समो भवेत् ॥ १० ॥
उष्ट्रासनं समारुह्य ताम्बूलपूरिताननः ।
मन्त्रमात्रं जपेद्देवि मासत्रयं[9] निरन्तरम् ॥ ११ ॥
दुष्टसत्त्व[10]विनाशश्च भवत्येव न संशयः ।
मृगासने नरः स्थित्वा सर्वकालं जपेच्छिवे ॥ १२ ॥
राजराजसमो भूयाद्वायु[11]तुल्यपराक्रमः ।
एतेषाञ्च कुशे[12]नैव प्रकृतिं कारयेत्प्रिये ॥ १३ ॥
तत्र स्थित्वा जपं कुर्यादितदेव फलं लभेत् ।
मृत्तिकाप्रकृतिं कृत्वा प्राणस्थापनमाचरेत् ॥ १४ ॥

[1] B पूजा; U ज्योति° । [2] U प्रजपेत्तत्; D °त्तत्र । [3] B °रोहणे । [4] D एषां । [5] B मा° । [6] D °धा । [7] D समाश्रित्य । [8] U °य° । [9] D °मात्रं । [10] U °त्य च । [11] D °राम° । [12] D °ले° ।

तत्र स्थित्वा जपेद्देवि फलमेतद्भवेद् ध्रुवम् ।
कुक्कटा[1]सनमारुह्य[2] सर्वकालं जपेन्मनुम् ॥ १५ ॥
वेतालः किङ्करो भूयाद् भैरवः सुप्रसीदति[3] ।
कुक्कुटा[4]सनयोगेन किं तद्यन्न करे स्थितम् ॥ १६ ॥
कुक्कुरा[5]सनमारुह्य जपेदिष्टमनुं[6] शिवे ।
सर्वकामानवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ॥ १७ ॥
म[7]यूरासनमासाद्य मासमात्रं जपेन्मनुम् ।
कार्तिकेयसमो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ १८ ॥
शरभासनमारुह्य अहोरात्रं जपेच्छिवे ।
सर्वसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ १९ ॥
गवयासनमारुह्य सर्वदुःखानि[8] नाशयेत् ।
शूकरासनमासाद्य त्रिकालं प्रजपेन्मनुम् ॥ २० ॥
सर्वपापविनिर्मुक्तो मानवो भवति ध्रुवम् ।
शबरा[9]सनमारुह्य मन्त्रमष्टसहस्रकम् ॥ २१ ॥
गन्धर्वाधिपतिर्भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
शबरासनमारुह्य मन्त्रं लक्षमितं जपेत् ॥ २२ ॥
अणिमां लभते धीरो नात्र कार्या विचारणा ।
तरणीं[10] तु समारुह्य सर्वकालं जपेच्छिवे ॥ २३ ॥
महाविद्येश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
महानौकां समाश्रित्य कामिनी* * * चरेत् ॥ २४ ॥
* * सनमासाद्य त्रैकालज्ञानमाप्नुयात् ।
रथमारुह्य प्रजपे[11]ल्लक्षसंख्यं मनुं शिवे ॥ २५ ॥
लक्षजापेन देवेशि चक्रवर्तित्वमाप्नुयात् ।
रथासनं समारुह्य कामिनी * * * चरेत् ॥ २६ ॥
* * सनयोगेन ब्रह्माण्डनायको भवेत् ।
शकटासनमासाद्य[12] सर्वकालं जपेच्छिवे ॥ २७ ॥
मासत्रय[13]प्रयोगेण त्रैलोक्यं वशमानयेत् ।
शकटासनमारुह्य का[14]मिनी * * * चरेत् ॥ २८ ॥
* * * * * * देवि कालिकारूपभाग्भवेत् ।
सुखासने नरः स्थित्वा चतुर्यामं[15] निरन्तरम् ॥ २९ ॥
जपं कुर्यान्महेशानि सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।
सुखासने * * कृत्वा भैरवीं[16] प्रजपेत्सदा ॥ ३० ॥

1 D °रा° । 2 B ° साद्य । 3 U नात्र कार्या विचारणा । 4 D °रा° । 5 D °टा° ।
6 D °दिगम्बरः । 7 D मा° । 8 U ° खं वि° । 9 B शरभा° । 10 B तारिणीं ।
11 U °पन्। 12 D °ह्य । 13 D °मात्र° । 14 B भा° । 15 B °मी । 16 D °वं ।

त्रैलोक्यविजयी भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
दण्डिका[1]रोहणं कृत्वा जपेदश्वसहस्रकम् ॥ ३१ ॥
सर्वशत्रून् विनिर्जित्य सर्वत्र जयमाप्नुयात् ।
दोलासनं समाश्रित्य त्रिसन्ध्यं च सहस्रकम् ॥ ३२ ॥
देवीं ध्यात्वा जपेन्मन्त्र[2]मिष्टसिद्धिमवाप्नुयात् ।
दोलासने नरः स्थित्वा * * कृत्वा प्रवीक्ष्य[3] च ॥ ३३ ॥
प्रजपेद्यदि देवेशि भवेत्स्पर्शमणिर्यथा ।
चक्रासने नरः स्थित्वा त्रिसहस्रं जपेन्मनुम् ॥ ३४ ॥
त्रैलोक्यभ्रामरी शक्तिस्तस्य हस्ते व्यवस्थिता ।
दोलाचक्रासने स्थित्वा कालिकां वा जपेत्सदा ॥ ३५ ॥
सर्वसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
पादासनं समारुह्य सर्वकाल[4]मसंख्यकम् ॥ ३६ ॥
मन्त्रमात्रं जपेद्देवि वाञ्छा[5]सिद्धिमवाप्नुयात् ।
पादासनपरो भूत्वा कामिनीध्यानतत्परः ॥ ३७ ॥
कामिनीकान्तया संगे[6] हस्ताहस्तिकया शिवे ।
लक्षमात्रं जपेन्मत्रं सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ॥ ३८ ॥
कामिनीपृष्ठमाश्रित्य * * * प्र[7]दापयेत् ।
पृष्ठे रुद्रं प्रलाप्याऽथ लक्षमात्रं जपेच्छिवे ॥ ३९ ॥
सर्वसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
पृष्ठतो धावनं कृत्वा कामिन्या सह पार्वति ॥ ४० ॥
सर्वसिद्धीश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
कुररासन[8]मारुह्य निशि जप्यादिने दिने ॥ ४१ ॥
डाकिनीमेलनं भूयान्नात्र कार्या विचारणा ।
कच्छपासन[9]मारुह्य सर्वदा प्रजपेन्मनुम्[10] ॥ ४२ ॥
सर्वबाधाविनिर्मुक्तः[11] सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।
खड्गासनं समारुह्य त्रिसन्ध्यं प्रजपेन्मनुम् ॥ ४३ ॥
सर्वसिद्धिसमायुक्तो गुटिकां लभते ध्रुवम् ।
सुखासने गजाख्ये तु स्थित्वा जपति शङ्करः[12] ॥ ४४ ॥
सुखासने गजाख्ये तु कामिनी * * * ।
प्रजपेद्यत्नतो देवि सृष्टि[13]कर्त्ता भवेद् ध्रुवम् ॥ ४५ ॥
गजाख्यासनके स्थित्वा त्रिसन्ध्यमयुतं जपेत् ।
महीपतिर्नरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ ४६ ॥

[1] U दोलिका° । [2] D °त्रित्यं । [3] B °विश्य । [4] U । °म° [5] D दीक्षा° । [6] D °पात्रधामाङ्क° । [7] U °न दा° । [8] U कूर्मासने स° । [9] D काष्ठासनं स° । [10] B °ञ्नरः । [11] D °नाशाय । [12] B । शाङ्करि [13] U शक्र° ।

स्थित्वा नररथे देवि विद्या[1]स्तोत्रं जपेत्तदा ।
सर्वदेवेश्वरो भूयान्नात्र कार्या विचारणा ॥ ४७ ॥

स्थित्वा नररथे देवि कामिनी * * * * * * ।
त्रैलोक्यराज्यं लभते यदि सा चञ्चला यदि ॥ ४८ ॥

पञ्चवर्णवृषे देवि तद्रथे शकटे प्रिये ।
फलं तु हयवत् प्रोक्तं विशेषं शृणु पार्वति ॥ ४९ ॥

वलीवर्द्दरथे स्थित्वा सर्वकालमसंख्यकम् ।
प्रजपेन्मनवो यस्तु किङ्करोऽपि धनी भवेत् ॥ ५० ॥

वलीवर्द्दरथे स्थित्वा * * * * * * चरेत् ।
* * * * जपेद्देवि त्रिकालज्ञो नरो भवेत् ॥ ५१ ॥

तथा वाजिरथे स्थित्वा मन्त्रमिष्टार्थदायकम् ।
इष्टार्थसिद्धिर्देवेशि भवत्येव न संशयः ॥ ५२ ॥

तथैव सुरथे गत्वा * * * * * * * ।
वाक्सिद्धिर्लभते देवि नात्र कार्या विचारणा ॥ ५३ ॥

महिषाख्ये रथे स्थित्वा त्रिलक्षाल्लोकनायकः ।
तुषारमहिषे स्थित्वा लक्षं जपति शत्रुजित् ॥ ५४ ॥

महानरपतेर्याने स्थित्वा जपति मानवः ।
महाहयपतेर्याने स्थित्वा पञ्चसहस्रकम् ॥ ५५ ॥

प्रजपेद्यत्न[2]तो देवि इच्छासिद्धिर्भवेद्[3] ध्रुवम् ।
महागजपतेर्याने स्थित्वा चैव त्रिसन्ध्यकम् ॥ ५६ ॥

त्रिसहस्रं जपेद्देवि सर्वसाम्राज्यनायकः ।
मेषाख्यरथमारुह्य जपाद्विद्वेषकर्मकृत् ॥ ५७ ॥

अजाख्यरथमारुह्य महाप्रीतिकरो भवेत् ।
सुखासने गजे वापि सर्वाः सिध्यन्ति सिद्धयः ॥ ५८ ॥

यथा पायसहोमेन सर्वकामानि सं[4]लभेत् ।
तथा गजासने स्थित्वा सर्वकार्याणि साधयेत् ॥ ५९ ॥

स[5]रभे देवदेवेशि परराज्यजयी[6] भवेत् ।
करिण्यां तु महेशानि परकन्यावशं नयेत् ॥ ६० ॥

अश्विन्यां व[7]रमाराध्य सर्वकामप्रकामकृत् ।
सुखासनं समारुह्य जपेद् भैरवमादरात् ॥ ६१ ॥

सर्वसङ्कटमुत्तीर्णो मासमात्रे[8] भवेन्नरः ।
गजासनं समारुह्य जपेत्सप्तशतीस्तवम् ॥ ६२ ॥

[1] B त्रिधा; D omits विद्या°.....देवि in the third line. [2] B बलतो । [3] B °र्लभे° ।
[4] D °मफलं । [5] D क° । [6] U °यो । [7] B प° । [8] D °त्रयाद् ।

सर्वबाधाविनिर्मुक्तः पक्षावर्त्तनयोगतः ।
सर्वाणि साधयेद्देवि कीर्त्तितान्यासनानि च ॥ ६३ ॥

व[1]रप्रयोगा देवेशि शावरे सर्वसिद्धिदा ।
अश्वा[2]सने नरः स्थित्वा त्रिशक्तिं प्रजपेत्सदा ॥ ६४ ॥

[3]त्रैलोक्यविजयी भूयात् सर्वकार्याणि साधयेत् ।
एतेषामस्थिसारेण मालिकां कारयेद्बुधः ॥ ६५ ॥

तेन जापः प्रवर्तव्यस्तत्रारुह्य जपं चरेत् ।
तत्र तस्यासने स्थाप्य त्रैलोक्याधिपतिर्भवेत् ॥ ६६ ॥

संख्या सामान्यतः प्रोक्ता सर्वकर्माणि साधयेत् ।
वी[4]रासनानि देवेशि गदितानि मया तव ॥ ६७ ॥

जपसंकल्पपू[5]र्तिस्तु भवेन्मा भवतु प्रिये ।
तथाप्यासनयोगेन शीघ्रसिद्धिर्भवेद् ध्रुवम् ॥ ६८ ॥

जीवच्चक्रे यया सिद्धिस्तया जीवासने प्रिये ।
रहस्यातिरहस्यं च गोपनीयं पशुसङ्कटे ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ ६९ ॥

इति श्रीशक्तिसङ्गममहातन्त्रराजे उत्तरभागे द्वितीयखण्डे श्रीमदक्षोभ्यमहोग्रतारासंवादे शिवासनादि नामैकोनपञ्चाशतिः पटलः ॥

[1] B च°। [2] D °ग्रा°। [3] D omits three lines. [4] B च°। [5] U मू°।

पञ्चाशतिः पटलः ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवेश श्रोतुमिच्छामि पूर्वोक्तानां विनिर्णयम् ।

श्रीशिव उवाच ।

रहस्यातिरहस्यं च कथ्यते शृणु पार्वति ॥ १ ॥

[1]नारिकेलं समारभ्य जंबुपर्यन्तमेव च ।
कदलीमण्डलं कृत्वा कदलीवनमेव च ॥ २ ॥
प्रजपे[2]द्यत्नतो यस्तु तारासिद्धिमवाप्नुयात् ।
कुलवृक्षास्ततो देवि सर्वेषां फलमुच्यते ॥ ३ ॥
नारिकेलै[3]र्लभेद्राज्यं पूगैश्चैव मनोरथान् ।
मधुके कामिनीप्राप्तिश्चाम्रे सर्वज्ञता मता ॥ ४ ॥
[4]वटे त्रैकाल्यविज्ञानमश्वत्थे सर्वकामनाः ।
तालवृक्षे जयावाप्तिः खर्जूरे राज्यमानता ॥ ९ ॥
पिप्पले सर्ववश्यत्वं पुन्नागे चावर्षणं परम् ।
राज्यलक्ष्मीः शमीवृक्षे जम्बुवृक्षे धनागमः ॥ ६ ॥
दिक्सहस्रं जपेद्देवि सर्ववृक्षे निरन्तरम् ।
समारुह्य जपेद्देवि नात्र कार्या विचारणा ॥ ७ ॥
श्लेष्मान्तककरंजाख्यबिल्वाश्वत्थकदम्बकम् ।
निम्बो वटौदु[5]म्बरश्च चम्पकः केस[6]रो दश ॥ ८ ॥
दशवृक्षं समासाद्य प्रत्येकं दिक्सहस्रकम् ।
प्रजपेद्यत्नतो देवि अणिमाद्यष्टकं तथा ॥ ९ ॥
मोक्षकामः क्रमेणैव लभते नात्र संशयः ।
कालीवृक्षाः समुद्दिष्टाच्छिन्नावृक्षान् शृणु प्रिये ॥ १० ॥
श्लेष्मान्तकं विभीतं च शाखो[7]टं खर्जुरं तथा ।
पिप्पलं च वटञ्चैव सुपुष्पां च सुवासिनीम् ॥ ११ ॥
निम्बाश्वत्थं करञ्जं च श्लेष्मान्तककदम्बकौ[8] ।
बिल्वं वटं शालतालौ शाखोटं[9] खर्जुरं तथा ॥ १२ ॥
ताराविद्याविधौ[10] प्रोक्ताः श्रीविद्यायां शृणु प्रिये ।
पूर्वं द्वादशसंख्यातास्तथैव श्रीविधौ[11] स्मृताः ॥ १३ ॥
एतेषामपि देवेशि फलं तु पूर्ववद्भवेत् ।
इति संक्षेपतः प्रोक्तं[12] देवतासननिर्णयम् ॥ १४ ॥

[1] B omits this line. [2] U पूजये° । [3] B °रै° । [4] D omits three lines. [5] D °डु° । [6] B °श° । [7] U °ख्यो°; D °को° । [8] D करञ्जकौ । [9] U °ख्योटं°; D तारायाः । [10] D ताराविधौ तु सं° । [11] D °स्तास्त्रयस्तद्विधौ । [12] D adds किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि । इति ते कथितो देवि ।